

ศักยภาพในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลของครูโรงเรียนที่จัดการเรียนร่วม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2548

สารนิพนธ์
ของ
สัมภาษณ์ ปลอดภัย

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ
พฤษภาคม 2549

ศักยภาพในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลของครูโรงเรียนที่จัดการเรียนร่วม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร ปีการศึกษา 2548

บทคัดย่อ
ของ
สัมภาษณ์ ปลอดขาว

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ
พฤษภาคม 2549

สัมภาษณ์ ปลอดขาว. (2549). ศักยภาพในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลของครู
โรงเรียนที่จัดการเรียนร่วมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุโขทัย ปีการศึกษา 2548.
สารนิพนธ์ กศม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ : ศาสตราจารย์ ดร.ผดุง อารยะวิญญู.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาศักยภาพในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลของครูโรงเรียนเรียนร่วมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุโขทัย ปีการศึกษา 2548 กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นครูที่รับผิดชอบการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุโขทัย ปีการศึกษา 2548 โดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน ได้กลุ่มตัวอย่างกระจายทุกอำเภอในอัตราส่วนเท่ากัน จำนวน 90 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจและแบบประเมินความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล คุณภาพของแบบทดสอบความรู้ ความเข้าใจการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล มีความเที่ยงตรงเท่ากับ 0.79 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.27 – 0.73 ความยากตั้งแต่ 0.24 – 0.73 แบบประเมินความสามารถการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาเท่ากับ 1.00 นำข้อมูลคะแนนความรู้ความเข้าใจและระดับความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลมาวิเคราะห์และเปรียบเทียบระหว่างตัวแปรโดยใช้สถิติ t – test และ F – Test

ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูผู้รับผิดชอบการจัดการเรียนร่วม มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลอยู่ในระดับปานกลางและมีความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลในระดับมาก
2. ครูผู้รับผิดชอบการจัดเรียนร่วมที่เพศต่างกันและอายุต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจและความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลไม่แตกต่างกัน
3. ครูผู้รับผิดชอบการจัดเรียนร่วมที่มีประสบการณ์ไม่ผ่านการอบรมและผ่านการอบรม มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. ครูผู้รับผิดชอบการจัดเรียนร่วมที่มีประสบการณ์การจัดเรียนร่วมไม่เท่ากันมีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลไม่แตกต่างกัน แต่มีความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

THE COMPETENCY OF TEACHERS OF THE MAINSTREAMING SCHOOLS
ATTACHED TO SATUN EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE, B.E. 2548
IN WRITING INDIVIDUALIZED EDUCATIONAL PLAN

AN ABSTRACT
BY
SAMPAS PLODKAOW

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education degree in Special Education
at Srinakharinwirot University
May 2006

Sampas Plodkaow. (2006). *The Competency of Teachers of the Mainstreaming Schools Attached to Satun Educational Service Area Office, B.E. 2548 in Writing Individualized Educational Plan*. Master'S Project,.M.Ed. (Special Education). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Project Advisor: Prof.Dr. Padoong Arrayavinyoo.

This research aimed to investigate the teacher's competency of the mainstreaming schools attached to Satun Educational Service Area Office, B.E. 2548. in writing Individualized Education Plan. The sample consisted of 90 teachers from mainstreaming schools, selected through multi – stage sampling technique. Two instruments were employed in the data, namely, the IEP Test and Competency in IEP writing. The first instrument yielded the validity of 0.79, discrimination power from 0.27 – 0.73 and P – value 0.24 – 0.73, while the second instruments possessed 1.0 of construct validity. The data were analyzed by using arithmetic mean, median mode, standard deviation, t – test and F – Test.

The findings indicated the following :

1. The majority of teachers showed moderate understanding level in the principles of The Individualized Education Plan(IEP) while their competency in writing an IEP was at the efficient level.
2. Male and female teachers did not show significant difference in their understanding and competency in writing on IEP.
3. The teachers, who received formal training in IEP writing and those who did not, showed their difference in understanding and competency in writing on IEP, significant at the .01 level.
4. The teachers with different prior experience did not show significant difference in understanding the IEP but difference in their competency in writing an IEP, significant at the .01 level.

ศักยภาพในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลของครูโรงเรียนที่จัดการเรียนร่วม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร ปีการศึกษา 2548

สารนิพนธ์
ของ
สัมภาษณ์ ปลอดภัย

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ
พฤษภาคม 2549
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการ
สอบได้พิจารณาสารนิพนธ์เรื่อง ศักยภาพในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาการจัดการศึกษาเฉพาะ
บุคคลของครูโรงเรียนที่จัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2548
ของนายสัมภาษณ์ ปลอดขาว ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....
(ศาสตราจารย์ ดร.ผดุง อารยะวิญญู)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....
(ศาสตราจารย์ ดร.ผดุง อารยะวิญญู)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(ศาสตราจารย์ ดร.ผดุง อารยะวิญญู

.....กรรมการสอบสารนิพนธ์
(อาจารย์ดร.เรวดี กระโหมวงค์)

.....กรรมการสอบสารนิพนธ์
(อาจารย์พัชรี จีวพัฒนกุล)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย ชูชาติ)
วันที่เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2549

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาอย่างสูงยิ่ง จากศาสตราจารย์ ดร.ผดุง อารยะวิญญู ประธานกรรมการที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ เสียสละ เวลา ตรวจแก้ไข ให้คำปรึกษามาโดยตลอด ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของอาจารย์เป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดาร์ณี ศักดิ์ศิริผล อาจารย์พัชรี จิ๋วพัฒนานุกูล และ อาจารย์ ดร.เรวดี กระโหมวงศ์ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือ คำแนะนำในการปรับปรุง แก้ไข ข้อบกพร่องต่างๆ เอาใจใส่เป็นอย่างดีเสมอมา ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ภาควิชาการศึกษาพิเศษมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา คณาจารย์ทุกท่านที่ได้ถ่ายทอดความรู้ในวิชาต่างๆ

ขอกราบขอบพระคุณ นางวรรณดี สุชาพาณิชย์ หัวหน้ากลุ่มนิเทศก์ ติดตามและประเมินผล การจัดการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสตูล นางวิศรา วงศ์มุสิก ผู้อำนวยการศูนย์ การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดสตูล นายนภดล ยิ่งยงสกุล ศึกษาานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสตูล ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย ตลอดจนให้คำแนะนำในการ วิเคราะห์ข้อมูลและจัดทำรายงานการวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณนายคณิง ย้อยเสริมสุด ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สตูล ที่ให้กรุณาให้การสนับสนุนในการเก็บข้อมูลการวิจัย นายอดุลย์ เลิศอริยะพงษ์กุล ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านควน นายประเสริฐ ม่วงปลอด ผู้อำนวยการโรงเรียนควนกาหลงวิทยาควม “นิคมวัฒนา” นายแสง สังกาญ ผู้อำนวยการโรงเรียนกำแพงวิทยา ที่กรุณาให้ใช้สถานที่ในการ ประชุมเก็บข้อมูลการวิจัย

ขอขอบคุณผู้อำนวยการสถานศึกษาและคณะครูผู้รับผิดชอบการจัดการเรียนร่วมโรงเรียนที่ ทดลองใช้เครื่องมือและเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ที่กรุณาให้ความร่วมมืออย่างดียิ่งในการเก็บ ข้อมูลการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบคุณผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่ได้ช่วยสนับสนุนทางด้านการศึกษาโดยเฉพาะ นางสาวสมน ปลอดขาว ซึ่งเป็นภรรยา ตลอดจนลูก ๆ ของผู้วิจัยที่คอยดูแล สนับสนุน และเป็นกำลังใจ อย่างต่อเนื่องตลอดมา ทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์

คุณค่าและประโยชน์จากงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขออุทิศความดีให้กับบิดา มารดา และมอบ เป็นเครื่องบูชาครูอาจารย์ ผู้มีพระคุณทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ ช่วยเหลือ เป็นกำลังใจและ สนับสนุน แก่ผู้วิจัยในการศึกษาต่อด้วยดีตลอดมา

สัมภาษณ์ ปลอดขาว

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์ในการวิจัย.....	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
สมมุติฐานในการวิจัย.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาพิเศษ.....	9
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายนโยบายการจัดการศึกษาพิเศษ.....	11
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ.....	19
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนร่วม.....	26
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล.....	33
เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	44
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	45
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	45
การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ.....	46
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	47
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	61
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	61
สมมุติฐานของการวิจัย.....	61

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
5 (ต่อ)	
ขอบเขตของการวิจัย.....	62
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	62
วิธีดำเนินการวิจัย	62
สรุปผลการวิจัย	63
อภิปรายผล.....	64
ข้อเสนอแนะ.....	66
บรรณานุกรม.....	67
ภาคผนวก.....	71
ภาคผนวก ก	72
ภาคผนวก ข ..	76
ภาคผนวก ค	92
ภาคผนวก ง	101
ภาคผนวก จ	108
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	113

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	จำนวนครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง.....	46
2	ข้อมูลสถานภาพของครูที่รับการประเมินศักยภาพการจัดทำแผนการจัดการศึกษา เฉพาะบุคคล.....	52
3	ความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลของครู ที่จัดเรียนร่วม จำแนกตามเพศ อายุ ประสบการณ์อบรมและประสบการณ์ การจัดเรียนร่วม.....	53
4	จำนวนครูที่ได้คะแนนความรู้ ความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการศึกษา เฉพาะบุคคลของแต่ละระดับ	54
5	ระดับความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล	55
6	ระดับความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล จำแนกตาม เพศ อายุ ประสบการณ์การอบรมและประสบการณ์การจัดเรียนร่วม.....	55
7	เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำแผนการจัดการศึกษา เฉพาะบุคคล จำแนกตามประสบการณ์อบรม	57
8	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำแผนการจัด การศึกษาเฉพาะบุคคล จำแนกตามอายุและประสบการณ์การจัดเรียนร่วม.....	58
9	เปรียบเทียบระดับความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล จำแนกตามเพศและประสบการณ์การอบรม	58
10	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับความสามารถในการจัดทำแผนการจัด จัดการศึกษาเฉพาะบุคคล	59
11	ผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่ของค่าเฉลี่ยระดับความสามารถในการจัดทำ แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลของครูที่มีประสบการณ์ต่างกัน.....	60

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นปัจจัยพื้นฐานของการพัฒนาบุคคลและสังคมให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ต่อเนื่องและเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม วัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างสร้างสรรค์ และมีความสุข เดบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพเป็นทรัพยากรบุคคลที่เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนา ประเทศให้สามารถแข่งขัน ยืนหยัดทัดเทียมกับนานาชาติประเทศ (สำนักบริหารงานการศึกษา - พิเศษ. 2546 : 3) รัฐบาลจึงพยายามทุ่มเททรัพยากร ปัจจัยต่าง ๆ ให้เด็กและเยาวชนทุกคนมีสิทธิ และโอกาสให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างเท่าเทียมกัน ทั้งเด็กทั่วไปและเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษา แนวคิดที่ให้เด็กทุกคนได้เข้าสู่สถานศึกษาที่จัดไว้โดยไม่แบ่งแยก เลือกปฏิบัตินับได้ว่าเป็นแนวคิดหรือแนวทางที่สำคัญยิ่ง ปัจจัยเบื้องต้นที่เป็นพื้นฐานของการบรรลุ ถึงสังคมแห่ง ความเท่าเทียมกันต้องเริ่มจากการปฏิบัติที่ไม่เลือกปฏิบัติเพราะจะเป็นผลให้เกิดความเท่าเทียมกันของคนในสังคม (กระทรวงศึกษาธิการ. 2544 : 8) รัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญ ที่ต้องให้ การศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน จึงได้กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ระบุว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการเข้ารับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย โดยรัฐต้องสงเคราะห์ผู้พิการหรือทุพพลภาพและผู้ด้อยโอกาสให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้ จึงทำให้มีกฎหมายนโยบาย เกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้ที่บกพร่องตามมาหลายฉบับและที่สำคัญ ได้แก่ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 10 วรรคสอง ระบุว่า “การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าว มีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ” ซึ่งเด็กเหล่านี้ไม่อาจได้รับประโยชน์เต็มที่ จากการการศึกษาที่จัดให้กับเด็กปกติ จำเป็นต้องจัดการศึกษาพิเศษที่แตกต่างไปจากการจัดการศึกษา สำหรับเด็กปกติ ในด้านที่เกี่ยวกับวิธีสอน ขบวนการเนื้อหาวิชา (หลักสูตร) เครื่องมือ และอุปกรณ์ การสอนที่จำเป็น (ผดุง อารยะวิญญู. 2541 : 13 – 14) เพราะเป้าหมายการให้เด็กจบการศึกษา ตามหลักสูตรการจัดการศึกษาตามปกติในระบบโรงเรียนเพียงอย่างเดียวไม่สามารถตอบสนอง เป้าหมายของกลุ่มผู้ ด้อยโอกาสโดยเฉพาะคนพิการและเป้าหมายหลักของการศึกษาทั่วไป ในระบบโรงเรียนปกติ ไม่สามารถให้บริการได้ (ศรีศักดิ์ ไทยอารีและคณะ. 2542 : 24 - 25)

กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานหลักที่จะต้องนำนโยบาย กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาสู่ภาคปฏิบัติ จึงกำหนดในปี 2542 เป็นปีการศึกษาเพื่อคนพิการ โดยกำหนดนโยบาย “คนพิการทุกคนที่อยากเรียนต้องได้เรียน” ทำให้โรงเรียนต่าง ๆ ต้องรับเด็กพิการ เด็กบกพร่องทุกประเภทเข้าเรียนในโรงเรียนทั่วไป ในลักษณะการจัดการเรียนร่วม ซึ่งต่อมาได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พุทธศักราช 2545 มาตรา 12 ระบุว่า “ให้กระทรวงศึกษาธิการ คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานศึกษา จัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา สังคม อารมณ์ การสื่อสารหรือร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพหรือเด็กซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแล หรือด้อยโอกาสหรือเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการศึกษาภาคบังคับด้วยรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสมรวมทั้งได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดตามความจำเป็นเพื่อประกัน -โอกาสและความเสมอภาคในการได้รับการศึกษาภาคบังคับ” มาตรา 15 ระบุว่า “ผู้ใดปราศจากเหตุอันสมควรกระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นเหตุให้เด็กมิได้เรียนในสถานศึกษาตามพระราชบัญญัตินี้ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท” โรงเรียนทั่วไปจึงต้องจัดการศึกษาให้กับเด็กทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน รวมทั้งเด็กพิการหรือบกพร่องประเภทต่าง ๆ ซึ่งเด็กกลุ่มนี้เป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษทางการศึกษา ต้องจัดการศึกษาพิเศษโดยมุ่งเน้นให้จัดการศึกษาแบบเรียนร่วม แต่ผู้บริหารโรงเรียนและครูส่วนหนึ่งปฏิเสธการรับเด็กพิการเข้าเรียน ด้วยเหตุผลคือ บุคลากรทางการศึกษาเหล่านั้นขาดความรู้ ความเข้าใจในลักษณะและความต้องการพิเศษของเด็กแต่ละประเภท และที่สำคัญไม่รู้ว่าจะจัดการเรียนการสอนให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติได้อย่างไร (ดารณี อุทัยรัตนกิจ. 2538 : 3)

การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการนั้น ต้องเป็นการศึกษาที่มุ่งพัฒนาตัวบุคคลในฐานะเป็นเอกัตบุคคลเป็นสำคัญ คนพิการแต่ละคน แต่ละประเภทมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างจากคนอื่น ๆ อย่างเด่นชัดและมีความต้องการบริการการศึกษาที่แตกต่างกันเป็นอย่างมาก แต่เป้าหมายสูงสุดของการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ก็คือการส่งเสริมให้คนพิการแต่ละคนสามารถพัฒนาไปได้เต็มที่ตามศักยภาพของตน มีคุณธรรม จริยธรรม ภาคภูมิใจในตนเองและสามารถดำรงชีวิตในสังคมร่วมกับคนปกติได้อย่างมีความสุข การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการให้สอดคล้องกับกระแสโลกาภิวัตน์และบรรลุเป้าหมายดังกล่าวมา ต้องคำนึงถึงมโนทัศน์ 3 ประการ ในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ คือ สภาพแวดล้อมที่มีความจำกัดน้อยที่สุด (Least Restrictive Environment) ภาวะปกติ (Normalization) และการเรียนร่วม (Mainstreaming) (ดารณี อุทัยรัตนกิจ. 2538 : 13)

นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษนั้นมีความแตกต่างกันทั้งระดับความรุนแรงและลักษณะความบกพร่องทางร่างกาย สติปัญญา จิตใจและพฤติกรรมด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้าน จึงต้องอาศัยความละเอียดอ่อนและรอบคอบในกระบวนการจัดการศึกษา ซึ่งจำเป็นต้องปรับให้เหมาะสมกับเด็กทั้งด้านจุดมุ่งหมายทางการศึกษา รูปแบบของหลักสูตร การวางแผนในการนำหลักสูตรไปปฏิบัติและการประเมินการใช้หลักสูตร กระบวนการดังกล่าวนี้สำหรับเด็กพิเศษต้องจัดทำ

ในลักษณะของแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individual Education Plan) ส่วนการเรียนการสอนในโรงเรียนนั้นอาจเรียกได้ว่าเป็นการนำแผนไปสู่การปฏิบัติ (สำนักงานคณะกรรมการ - การประถมศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 2 – 3) สอดคล้องกับ เบญจา ชลธารันน (2546 : 2) กล่าวว่า โรงเรียนต้องตอบสนองความต้องการจำเป็นพิเศษของนักเรียนที่พิการหรือมีความบกพร่องโดยมีแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล นอกจากนี้การวิจัยกรณีศึกษาโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548 : ข) ได้เสนอแนวทางการพัฒนาการศึกษาเพื่อนำสู่การจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพสำหรับเด็กและเยาวชนพิการบนหลักสิทธิ - มนุษยชน สรุปสาระสำคัญไว้ข้อหนึ่งระบุว่า สถานศึกษาต้องตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individual Education Plan) ให้กับเด็กพิการแต่ละบุคคลตามที่กำหนดในกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการให้คนพิการมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา พุทธศักราช 2545

นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการ ได้ออกประกาศ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการของคณะกรรมการพิจารณาให้คนพิการได้รับสิทธิช่วยเหลือทางการศึกษา ว่าด้วยการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล พุทธศักราช 2546 มีสาระสำคัญ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา - ขั้นพื้นฐาน. 2548 : 125 – 126) ดังนี้

ข้อ 4 ให้สถานศึกษาจัดตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล สำหรับผู้เรียนแต่ละคน โดยมีจำนวนไม่น้อยกว่า 3 คน แต่ไม่เกิน 7 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา บิดา มารดาหรือผู้ปกครอง ครูประจำชั้นหรืออาจารย์ที่ปรึกษา ครูการศึกษาพิเศษ หรือนักวิชาการ รวมถึงผู้เรียนกรณีผู้เรียนสามารถเข้าประชุมได้

ข้อ 5 คณะกรรมการมีหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(1) จัดให้มีการประเมินระดับความสามารถในปัจจุบันและความต้องการจำเป็นพิเศษของผู้เรียน

(2) จัดประชุมวางแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล กำหนดระดับความสามารถ กำหนดเป้าหมายระยะยาว 1 ปี จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม การประเมินผล และผู้รับผิดชอบ

(3) จัดประชุมเพื่อประเมิน ทบทวน ปรับแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล พร้อมจัดทำรายงานผลการประเมินการดำเนินการตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลอย่างน้อย ปีละ 2 ครั้ง

ข้อ 6 แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลประกอบด้วยข้อมูลดังต่อไปนี้

(1) ข้อมูลทั่วไป

(2) ข้อมูลด้านการศึกษา

(3) การวางแผนการจัดการศึกษา

(4) ความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา

(5) คณะกรรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

(6) ความเห็นของบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือผู้เรียน

ข้อ 8 ในการส่งต่อผู้เรียนที่จบการศึกษาแต่ละระดับหรือย้ายสถานศึกษา ให้สถานศึกษา นำส่งแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล รายงานผลการดำเนินงานตามแผนการจัดการศึกษา - เฉพาะบุคคล แฟ้มประวัติ และแฟ้มสะสมงานนักเรียน เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดการศึกษาต่อไป

ข้อ 9 หลักเกณฑ์นี้ใช้ในสถานศึกษาทุกรูปแบบและระดับ ทั้งสถานศึกษาของรัฐและเอกชนซึ่งผู้เรียนลงทะเบียนในสถานศึกษานั้น

แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลจึงเป็นหลักฐานและองค์ประกอบที่สำคัญในการจัดการศึกษาสำหรับกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ให้สามารถตอบสนองความต้องการจำเป็นพิเศษรายบุคคล ตลอดจนเป็นเครื่องมือสำคัญที่ทำให้ผู้พิการมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ที่สถานศึกษาต้องดำเนินการให้มีขึ้น

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศตูล จำนวน 176 โรงเรียน มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมในโรงเรียน ในปีการศึกษา 2547 จำนวน 134 โรงเรียน นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ จำนวน 742 คน (แผนปฏิบัติการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศตูล 2548 : 5) โรงเรียนที่จัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และส่งรายละเอียดเพื่อขอรับบริการ สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามกฎหมายกระทรวงให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ต่อศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด จำนวน 43 โรงเรียน จำนวน 218 ชุด ในจำนวนดังกล่าว จัดทำถูกต้อง สมบูรณ์ จำนวน 67 ชุด คิดเป็น ร้อยละ 30.73 ซึ่งอยู่ในระดับที่น้อยมากและในปีการศึกษา 2548 โรงเรียนเรียนร่วมจัดทำแผน การจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลส่งศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดสตูล เพื่อขอรับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา เพิ่มมากขึ้น เป็น 82 โรงเรียน จำนวน 662 ฉบับ จึงทำให้ผู้วิจัยต้องการศึกษาให้ทราบถึงความรู้ และความสามารถในการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลของครูโรงเรียนเรียนร่วม เพื่อจะได้ข้อมูล ในการพัฒนาครูในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลให้มีความถูกต้อง สอดคล้อง เหมาะสมกับระดับและสภาพของเด็กรายบุคคล

ความมุ่งหมายของการศึกษา

ในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายเพื่อศึกษาศักยภาพของครู ในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ในประเด็น ต่อไปนี้

1. ศึกษาความรู้ ความสามารถในการทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลของครูโรงเรียนเรียนร่วมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศตูล ปีการศึกษา 2548
2. เพื่อเปรียบเทียบความรู้ และความสามารถการจัดทำแผนการจัดการศึกษา เฉพาะบุคคลของครูโรงเรียนเรียนร่วมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศตูล ปีการศึกษา 2548

ความสำคัญของการศึกษา

การศึกษาศักยภาพของครูในการทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลของครูโรงเรียนเรียนร่วม ครั้งนี้ เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมพัฒนาการจัดการศึกษาสำหรับพิเศษเด็กที่มีความต้องการพิเศษให้มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสตูลและศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดสตูล จะได้นำข้อค้นพบที่เป็นจุดเด่น จุดด้อยไปใช้ในการวางแผนส่งเสริม พัฒนาให้โรงเรียนที่มีเด็กเรียนร่วม ให้สามารถจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ที่ถูกต้อง สมบูรณ์ ตอบสนองความต้องการพิเศษและระดับความสามารถของเด็กรายบุคคล ทำให้เด็กพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพ ซึ่งเป็นหลักการสำคัญในการจัดการศึกษาให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และส่งผลให้เด็กมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาที่รัฐบาลจัดให้ตามกฎหมายที่กำหนด

ขอบเขตการศึกษา

ในการศึกษา ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตไว้ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร เป็นครูที่รับผิดชอบการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสตูล ปีการศึกษา 2548 จำนวน 117 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง เป็นครูที่รับผิดชอบการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสตูล ปีการศึกษา 2548 โดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน ใช้ตารางสุ่มสำเร็จของ แครซี และ มอร์แกน (Krejcie; & Morgan. n.d.) ได้จำนวนครูที่รับผิดชอบการจัดการเรียนร่วมจำนวน 90 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น

2.1.1 เพศ

2.1.1.1 เพศชาย

2.1.1.2 เพศหญิง

2.1.2 อายุ

2.1.2.1 อายุไม่เกิน 35 ปี

2.1.2.2 อายุ 36 – 45 ปี

2.1.2.3 อายุตั้งแต่ 46 ปีขึ้นไป

2.1.3 ประสบการณ์การอบรม

2.1.3.1 ไม่ผ่านการอบรม

2.1.3.2 ผ่านการอบรม

2.1.4 ประสบการณ์การจัดเรียนร่วม

- 2.1.4.1 ประสบการณ์ไม่เกิน 2 ปี
- 2.1.4.2 ประสบการณ์ 3 - 5 ปี
- 2.1.4.3 ประสบการณ์ 6 – 10 ปี
- 2.1.4.4 ประสบการณ์ตั้งแต่ 11 ขึ้นไป

2.2 ตัวแปรตาม

2.2.1 ความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล
ของครูโรงเรียนที่จัดเรียนร่วม

2.2.2 ระดับความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล
ของครูโรงเรียนที่จัดเรียนร่วม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **ศักยภาพ** หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจและระดับความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลของครู

2. **ความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล** หมายถึง คะแนนที่ได้จากการทดสอบด้วยแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

3. **ระดับความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล** หมายถึง แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลที่ครูจัดทำขึ้นมีองค์ประกอบครบถ้วน ถูกต้อง สมบูรณ์ โดยวัดจากแบบประเมินความสามารถที่ได้พัฒนาขึ้น

4. **แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล** หมายถึง แผนซึ่งกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการพิเศษทางการศึกษาของเด็กรายบุคคล ที่จัดทำเป็นลายลักษณ์อักษร ตลอดจนกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ ความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาเฉพาะบุคคล ที่จัดทำโดยคณะกรรมการและได้รับความเห็นชอบจากบิดา มารดาหรือผู้ปกครอง

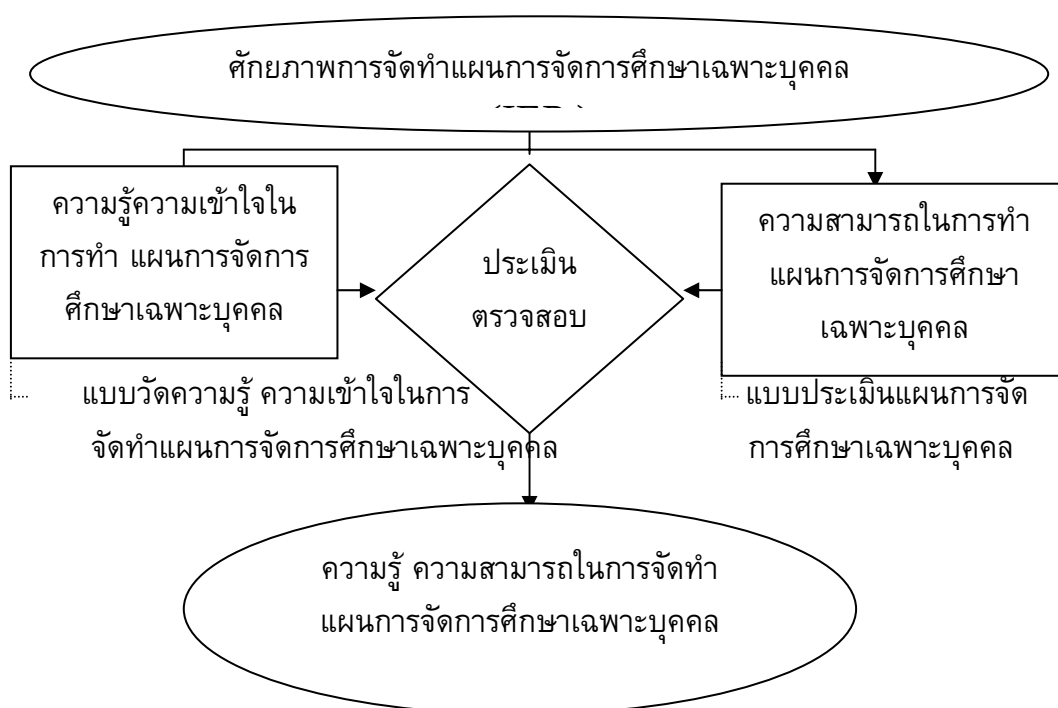
5. **ครูที่รับผิดชอบการจัดเรียนร่วม** หมายถึง ครูที่โรงเรียนมอบหมายให้รับผิดชอบงานการจัดการศึกษาพิเศษเรียนร่วมของโรงเรียน ในปีการศึกษา 2548

6. **ชั้นเรียนร่วม** หมายถึง ห้องเรียนที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วม

7. **โรงเรียนที่จัดเรียนร่วม** หมายถึง โรงเรียนที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมในโรงเรียนทั่วไป ตามข้อมูลการศึกษาประจำปี (ข้อมูล 10 มิถุนายน 2548)

8. **เด็กที่มีความต้องการพิเศษ** หมายถึง เด็กพิการ หรือ เด็กที่มีความบกพร่อง ทางร่างกาย อารมณ์ สังคม จิตใจ สติปัญญา การสื่อสารและการเรียนรู้ ที่ไม่สามารถรับการศึกษาตามหลักสูตรและวิธีการที่จัดให้กับเด็กทั่วไป โดยโรงเรียนได้ดำเนินการคัดแยกและระบุไว้ในข้อมูลการศึกษาประจำปี (ข้อมูล 10 มิถุนายน 2548)

กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมุติฐานการวิจัย

1. ความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลครูที่รับผิดชอบการจัดเรียนร่วม ชายและหญิง มีความต่างกัน
2. ความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลของครูที่รับผิดชอบการจัดเรียนร่วม ที่อายุต่างกัน มีความแตกต่างกัน
3. ความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลครูที่รับผิดชอบการจัดเรียนร่วม ไม่ผ่านการอบรมและผ่านการอบรม มีความแตกต่างกัน
4. ความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลของครูที่รับผิดชอบการจัดเรียนร่วม ที่มีประสบการณ์การจัดเรียนร่วมต่างกัน มีความแตกต่างกัน
5. ระดับความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลของครูที่รับผิดชอบการจัดเรียนร่วม ชาย และหญิง มีความแตกต่างกัน
6. ระดับความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลของครูที่รับผิดชอบการจัดเรียนร่วม ที่อายุต่างกัน มีความแตกต่างกัน
7. ระดับความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลของครูที่รับผิดชอบการจัดเรียนร่วม ที่ไม่ผ่านการอบรมและผ่านการอบรม มีความแตกต่างกัน
8. ระดับความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลครูที่รับผิดชอบการจัดเรียนร่วม ที่มีประสบการณ์การจัดเรียนร่วมต่างกัน มีความแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

1. การจัดการศึกษาพิเศษ
 - 1.1 ความหมายการจัดการศึกษาพิเศษ
 - 1.2 แนวคิดและปรัชญาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษ
 - 1.4 นโยบายการจัดการศึกษาพิเศษ
2. เด็กที่มีความต้องการพิเศษ
 - 2.1 ความหมายเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
 - 2.2 ประเภทของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
 - 2.3 ลักษณะของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
3. การเรียนร่วม
 - 3.1 ความหมายการเรียนร่วม
 - 3.2 ปรัชญาการจัดเรียนร่วม
 - 3.3 รูปแบบการจัดเรียนร่วม
 - 3.4 วิธีการจัดเรียนร่วม
4. แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Plan : IEP)
 - 4.1 ความหมายแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล
 - 4.2 ความสำคัญของแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล
 - 4.3 ส่วนประกอบของแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล
 - 4.4 กระบวนการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล
 - 4.5 ตัวอย่างแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาพิเศษ

1. ความหมายของการศึกษาพิเศษ

มีนักวิชาการและนักการศึกษาได้ให้ความหมายของการศึกษาพิเศษ ไว้หลายท่าน ดังนี้
 วารี ธีระจิตร (2541 : 1) ได้ให้ความหมายการศึกษาพิเศษ หมายถึง การศึกษาทั้งด้าน การเรียนการสอนและบริการที่จัดให้เด็กพิเศษที่มีความบกพร่องต่าง ๆ ได้แก่ปัญญาอ่อน เด็กพิการ ทางด้านร่างกายและสุขภาพ เด็กพิการทางตา ทางหู เด็กที่มีปัญหาทางอารมณ์ สังคม และเด็กที่มี ปัญหาทางด้านการพูด รวมทั้งเด็กปัญญาเลิศ ให้ได้รับความรู้เพิ่มในส่วนที่ขาดไป ตัดทอนความรู้ ที่ไม่จำเป็น

ผดุง อารยะวิญญู (2541 : 13- 14) ได้กล่าวถึง การศึกษาพิเศษ หมายถึง การศึกษา ที่จัดสำหรับเด็กปัญญาอ่อน เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เด็กที่มีความบกพร่องทาง ด้าน ร่างกาย (และสุขภาพ) เด็กที่มีปัญหาทางอารมณ์/พฤติกรรม เด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ และ เด็กพิการซ้อน ซึ่งเด็กเหล่านี้ไม่อาจได้รับประโยชน์เต็มที่จากการศึกษาที่จัดให้กับเด็กปกติ ดังนั้น การศึกษาพิเศษจึงแตกต่างไปจากการศึกษาสำหรับเด็กปกติ ในด้านที่เกี่ยวกับกระบวนการเนื้อหา (หลักสูตร) วิธีสอน เครื่องมือและอุปกรณ์การสอนที่จำเป็น การศึกษาพิเศษควรจัดให้สนอง ความต้องการและความสามารถของแต่ละบุคคล

กองการศึกษาพิเศษเพื่อคนพิการ (2543 : 5) ได้ให้ความหมาย การศึกษาพิเศษ คือ การพัฒนาความสามารถของคนพิการแต่ละคน ให้สามารถพึ่งตนเองได้มากที่สุดและเป็นภาระผู้อื่น น้อยที่สุดเท่าที่จำเป็น บางคนอาจพัฒนาให้สามารถช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตร - ประจำวันได้ บางคนมีความสามารถในการเรียน เขียน อ่านได้ หรือให้เรียนวิชาชีพแขนงต่าง ๆ ตามแผนกนัด เพื่อนำทักษะด้านอาชีพไปทำงานเลี้ยงตน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543 : 7) ได้ให้ความหมาย การศึกษาพิเศษ หมายถึง การศึกษาที่จัดสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งสอดคล้องกับ สิริมา หมอนไหม (2543 : 3)

แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535 ได้กล่าวถึง การจัดการศึกษาพิเศษ ว่าเป็น การศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ ได้เรียนรู้ อย่างเหมาะสมกับสภาพร่างกาย จิตใจ ความสามารถ ยังเป็นการศึกษาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนที่มี ความสามารถพิเศษหรือปัญญาเลิศได้พัฒนาความถนัดและอัจฉริยภาพของตนเองได้อย่างเต็มที่

สรุป การจัดการศึกษาพิเศษ หมายถึง การจัดการศึกษาให้กับเด็กที่ไม่สามารถรับ การศึกษาที่จัดให้กับเด็กทั่วไปได้ อันเนื่องความบกพร่องทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม พฤติกรรม จิตใจและ การเรียนรู้ตลอดจนเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ซึ่งจำเป็นต้องปรับเนื้อหา วิธีการสอน สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ การวัดผลประเมินผลที่สอดคล้องกับเป้าหมาย วัตถุประสงค์ที่จัดให้เด็กรายบุคคลตามระดับความสามารถและความต้องการพิเศษ ให้เด็กได้รับการ พัฒนาคุณภาพชีวิต เพื่อพัฒนาตนเองและสังคม

2. แนวคิดและปรัชญาการจัดการศึกษาพิเศษ

ผดุง อารยะวิญญู (2541 : 17 - 19) กล่าวว่า เด็กที่มีความต้องการพิเศษควรมีสสิทธิได้รับการศึกษาเช่นเดียวกับเด็กปกติ เมื่อรัฐจัดการศึกษาให้กับเด็กปกติแล้วก็ควรจัดการศึกษาให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษด้วย การศึกษาที่จัดให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษจะต้องเหมาะสมกับความต้องการและความสามารถของเด็กเหล่านี้ จึงทำให้เด็กได้รับประโยชน์เต็มที่ จากการศึกษา การจัดการศึกษาควรตั้งอยู่บนพื้นฐาน ดังต่อไปนี้

1. เด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกัน ทั้งในด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม
2. เด็กแต่ละคนมีพื้นฐานต่างกัน และแต่ละคนจะต้องเรียนรู้เพื่อปรับตัวเข้าหากันและให้ทันโลกที่กำลังเปลี่ยนแปลงไป
3. เด็กแต่ละคนย่อมมีความสามารถอยู่ในตัวมากบ้างน้อยบ้าง การศึกษาจะช่วยให้ความสามารถของเด็กปรากฏเด่นชัดขึ้น
4. ในสังคมมนุษย์นั้นย่อมมีทั้งคนปกติและคนพิการ ในเมื่อเราไม่สามารถแยกคนพิการออกจากสังคมของคนปกติได้ เราก็ไม่ควรแยกให้การศึกษาแก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ ดังนั้น หากเป็นไปได้ควรให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้มีโอกาสเรียนร่วมกับเด็กปกติเท่าที่สามารถจะทำได้
5. เนื่องจากเด็กเหล่านี้มีความต้องการและความสามารถทางการศึกษาที่แตกต่างกันไป จากเด็กปกติ แม้ว่าความต้องการพื้นฐานไม่แตกต่างกัน ดังนั้นการให้การศึกษาควรมีรูปแบบ และวิธีการที่แตกต่างไปจากรูปแบบและวิธีการสำหรับเด็กปกติทั้งนี้เพื่อให้เด็กได้มีศักยภาพในการเรียนรู้ได้เต็มที่

วาริ ธีระจิตร (2541 : 10 – 11) การจัดการศึกษาพิเศษ โดยทั่วไปตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเชื่อหรือหลักปรัชญา ดังต่อไปนี้

1. ทุกคนมีโอกาสเท่าเทียมกันในการที่จะได้รับบริการทางการศึกษาไม่ว่าจะเป็น คนพิการหรือคนปกติ เมื่อรัฐจัดการศึกษาให้กับเด็กปกติแล้วก็ควรจัดการศึกษาให้กับเด็กพิเศษด้วย หากเด็กพิเศษไม่สามารถเรียนในโปรแกรมการศึกษาที่รัฐจัดให้เด็กปกติได้ ก็เป็นหน้าที่ของรัฐที่จะจัดการศึกษาให้สนองต่อความต้องการของเด็กพิเศษ
2. เด็กพิเศษควรได้รับการศึกษาควบคู่ไปกับการบำบัด การฟื้นฟูสมรรถภาพทุกด้าน โดยเร็วที่สุด ในทันทีที่ทราบว่าเด็กมีความต้องการพิเศษ ทั้งนี้เพื่อเป็นการเตรียมเด็กให้พร้อมที่จะเรียนต่อไปและมีพัฒนาการทุกด้านถึงขีดสูงสุด
3. การจัดการศึกษาพิเศษควรคำนึงถึงการอยู่ร่วมกับคนปกติอย่างมีประสิทธิภาพ การเรียนการสอนเด็กเหล่านี้จึงควรให้เรียนร่วมกับเด็กปกติให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เว้นแต่เด็กผู้นั้นจะมีสภาพความพิการหรือความบกพร่องในขั้นรุนแรงจนไม่อาจเรียนร่วมได้ อย่างไรก็ตามควรให้เด็กพิเศษได้สัมผัสกับสังคมคนปกติ

4. การจัดการศึกษาพิเศษควรปรับให้เหมาะสมกับสภาพความเสียเปรียบของเด็กพิเศษแต่ละประเภทโดยใช้แนวทางการศึกษาของเด็กปกติ

5. การศึกษาพิเศษ และการฟื้นฟูบำบัดทุกด้าน ควรจัดเป็นโปรแกรมให้เป็นรายบุคคล ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนบางอย่าง อาจจัดเป็นกลุ่มเล็กที่มีความบกพร่องหรือมีความต้องการคล้ายคลึงกัน และอยู่ในระดับความสามารถที่ใกล้เคียงกัน

6. การจัดโปรแกรมการสอนพิเศษ ควรเน้นที่ความสามารถของเด็กและให้เด็กได้มีโอกาสประสบความสำเร็จมากกว่าที่จะคำนึงถึงความพิการ หรือความบกพร่อง เพื่อให้เด็กมีความมั่นใจว่า แม้นตนเองมีความบกพร่อง แต่ก็ยังมีความสามารถบางอย่างเทียบเท่ากับหรือดีกว่าคนปกติ ซึ่งจะช่วยให้เด็กสามารถปรับตัวได้ดีขึ้น

7. การศึกษาพิเศษควรมุ่งให้เด็กมีความเข้าใจ ยอมรับตนเอง มีความเชื่อมั่น มีสัจแห่งตน และมุ่งให้ช่วยเหลือตนเองได้ ตลอดจนมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

8. การศึกษาพิเศษควรทำอย่างต่อเนื่อง เริ่มตั้งแต่เกิดเรื่อยไป ขาดตอนไม่ได้ และควรเน้นถึงอาชีพด้วย

กระทรวงศึกษาธิการ (2543 : 8) หลักการสำคัญ คือ หลักความเสมอภาคที่บุคคลพิการพึงมี พึงได้รับซึ่งสิทธิประโยชน์จากสังคม เพื่อเป็นฐานในการพัฒนาตนเองให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคมต่อไป การจัดการศึกษาเพื่อคนพิการนั้นยืนยันหลักการให้บูรณาการเด็กพิการเข้าสู่ระบบการศึกษาปกติ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่เด็กด้านต่าง ๆ นอกจากสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษา บัณฑิตเบื้องต้นที่เป็นพื้นฐานของการบรรลุถึงสังคมแห่งความเท่าเทียมกัน ต้องเริ่มจากการปฏิบัติที่ไม่เลือกปฏิบัติ เพราะจะเป็นผลให้เกิดความเท่าเทียมกันของคนในสังคม

กล่าวโดยสรุป แนวคิดและปรัชญาการจัดการศึกษาพิเศษ อยู่บนพื้นฐานของสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

1. สิทธิและความเสมอภาคที่ทุกคนพึงมี พึงได้จากรัฐในการรับการศึกษาอย่างทั่วถึง
2. การศึกษาเป็นปัจจัยในการพัฒนาคุณภาพชีวิต เด็กที่มีความต้องการพิเศษควรได้รับโอกาสนั้นเพื่อการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมเช่นเดียวกับคนปกติ
3. ทุกคนมีความแตกต่างกันทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม จิตใจ การจัดการศึกษาจึงควรจัดให้สอดคล้อง ตอบสนองความสามารถและความแตกต่างของผู้เรียน
4. ไม่อาจแยกคนพิการออกจากสังคมปกติได้ จึงควรเตรียมคนพิการให้สามารถอยู่ร่วมกับสังคมตั้งแต่เด็ก

3. กฎหมายนโยบายการจัดการศึกษาพิเศษ

แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 กำหนดให้จัดและสนับสนุนผู้ยากไร้ ผู้มีความผิดปกติทางร่างกาย จิตใจ หรือสังคมและผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษาให้ได้รับการศึกษาโดยทั่วถึงจัดเป็นสถานศึกษาเฉพาะ หรือจัดรวมในโรงเรียนธรรมดาตามความเหมาะสม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548 : 17) ได้วิเคราะห์เจตนารมณ์ของกฎหมายที่สำคัญ 3 ฉบับ คือ พระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พุทธศักราช 2534 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษา - แห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ทำให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดนโยบายที่มีชีวิต กล่าวคือ เป็นนโยบายที่มีพลังขับเคลื่อน ทันสมัย ยืดหยุ่น สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษาของเด็กและเยาวชนพิการหรือที่มีความบกพร่อง และมีรูปแบบที่หลากหลายเอื้อต่อการนำไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีผู้รับผิดชอบร่วมกันหลายฝ่าย ทั้งนี้เพื่อนำไปสู่ การดำเนินงานตามกลยุทธ์ของกระทรวงศึกษาธิการ 3 ด้าน คือ ด้านการประกันสิทธิและโอกาสทางการศึกษา ด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และด้านด้านการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารและการจัดการศึกษาให้เด็กและเยาวชนพิการหรือมีความบกพร่อง กระทรวงศึกษาธิการกำหนดเมื่อพุทธศักราช 2542 ใช้คำว่า บุคคลที่มีความบกพร่อง มีจำนวน 9 ประเภท โดยมีวัตถุประสงค์ให้การจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนพิการหรือที่มีความบกพร่องมีลักษณะการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ปลอดจากอุปสรรค (Barrier-Free) ที่ขัดขวางการเรียนรู้ของเด็กอย่างเต็มศักยภาพ และตั้งอยู่บนพื้นฐานของสิทธิ (Rights-Base) เพื่อให้มีส่วนร่วมเต็มที่ (Full-Participation) และความเสมอภาค (Equality) ทำให้คนพิการมีสิทธิในการเลือกที่จะดำรงชีวิตอิสระ มีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และมีศักยภาพเป็นผู้ให้แก่สังคมและประเทศชาติ ผลการวิเคราะห์เจตนารมณ์ของกฎหมายของประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2548 : 18 – 24) ดังนี้

1. พระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พุทธศักราช 2534 กฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดให้มีการพิทักษ์คุ้มครองสิทธิของคนพิการในการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ การศึกษา และการฝึกอาชีพและยังกำหนดให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการแห่งชาติขึ้น โดยมีผู้แทนองค์กรคนพิการร่วมเป็นคณะกรรมการไม่น้อยกว่าสองคน หลังจากประกาศใช้พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการแล้ว ได้มีความพยายามส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ของคนพิการมากขึ้น

2. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 จากการวิเคราะห์เชิงลึกตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปรากฏสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับ การให้การศึกษาแก่คนพิการในหลายมาตรา ซึ่งนำไปสู่การกำหนดนโยบายในการจัดการศึกษา ด้านคนพิการของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

มาตรา 30 ห้ามมิให้เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล เพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องสภาพทางกายหรือสุขภาพ จึงแปลเจตนารมณ์ว่า การจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนพิการนั้น จะต้องจัดให้ได้เข้าเรียนในสภาพแวดล้อมที่มีขีดจำกัดน้อยที่สุด ซึ่งโดยทั่วไป หมายถึง การจัดให้เข้าเรียนในชั้นเรียนปกติร่วมกับเด็กและเยาวชนทั่วไป ยกเว้นในกรณีที่มี ความพิการมากจนโรงเรียนไม่สามารถตอบสนองความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษาของเด็กและเยาวชน

เป็นเฉพาะบุคคล จึงให้จัดเรียนร่วมในรูปแบบอื่น นอกจากนี้ใน วรรค 4 มาตรา 30 ยังระบุไว้ว่า การที่รัฐได้กำหนดมาตรการขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรค หรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพ ได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่นย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม เจตนารมณ์ที่กำหนดในวรรคนี้ คือ การที่รัฐสนับสนุนเงิน บุคลากร สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาเพิ่มเติมในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนพิการถือว่ารัฐได้ปฏิบัติตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ในการส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนพิการทุกคนได้รับสิทธิในการศึกษาที่มีประสิทธิภาพและคุณภาพ

มาตรา 43 กำหนดให้ บุคคลมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย โดยเจตนารมณ์ของมาตรา 43 นี้ รัฐต้องการให้เด็กและเยาวชนพิการมีโอกาสได้รับบริการทางการศึกษาทันทีที่พบความพิการ ซึ่งหมายถึงการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่เด็กพิการตั้งแต่เกิด โดยผ่านกลไกการให้ความรู้ความเข้าใจ ทักษะการเลี้ยงดูและพัฒนาลูกพิการให้กับพ่อแม่และครอบครัว และหากพบความพิการในระยะต่อมาก็ต้องให้บริการทางการศึกษาทันที

มาตรา 55 กำหนดให้บุคคลพิการมีสิทธิในการได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก อันเป็นสาธารณะและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ จากเจตนารมณ์ของมาตรา 55 รวมทั้งมาตรา 43 ดังกล่าว ทำให้การออกพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่มีกำหนดสาระเกี่ยวกับการให้บริการทางการศึกษาแก่คนพิการในมาตรา 10 ซึ่งสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของ 2 มาตราดังกล่าวในรัฐธรรมนูญ

มาตรา 80 วรรค 2 กำหนดให้รัฐต้องสงเคราะห์คนพิการให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้ จากเจตนารมณ์ของมาตรา 80 นี้ ได้ก่อให้เกิดนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ คือ คนพิการทุกคนที่อยากเรียนต้องได้เรียน และต้องได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนเพื่อพัฒนาตนเองและสังคม

เห็นได้ว่า กฎหมายสูงสุดของประเทศได้แสดงเจตนารมณ์อย่างชัดเจนที่จะให้คนพิการทุกคนมีสิทธิในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างเสมอภาค มีคุณภาพโดยขจัดปัญหาอุปสรรคอันเนื่องจากความพิการ รวมทั้งกำหนดให้มีการออกกฎหมายรับรองสิทธิดังกล่าวอีกด้วย

3. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 จากการวิเคราะห์สาระสำคัญในมาตราที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาให้แก่คนพิการ ประกอบด้วย มาตรา 10 , 18 , 24 , 28 , 37 , 52 , และ 60 ซึ่งเห็นได้ชัดเจนว่าพระราชบัญญัติฉบับนี้ มีเจตนารมณ์ที่จะคุ้มครองสิทธิทางการศึกษาของคนพิการ ซึ่งสอดคล้องกับบทบัญญัติที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ กล่าวคือให้คนพิการทุกประเภทมีสิทธิได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างน้อย 12 ปี มีสิทธิได้รับความช่วยเหลือตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการ และให้มีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา

นอกจากนี้ยังแปลเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติฉบับนี้ยิ่งกว่า การจัดการศึกษาให้กับคนพิการนั้น ต้องจัดให้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ สำคัญมีดังนี้

มาตรา 10 ให้คนพิการมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างน้อย 12 ปี และเป็นพิเศษ จึงแปลเจตนารมณ์ได้ว่า หากนักเรียนพิการต้องใช้เวลาเรียนอยู่ในโรงเรียนเกิน 12 ปี โรงเรียนมีสิทธิที่จะจัดให้ได้และในการจัดการศึกษาให้กับคนพิการนั้น โรงเรียนสามารถจัดบริการและความช่วยเหลืออื่น ๆ ควบคู่กับการจัดการศึกษา เช่น บริการฝึกพูดฝึกฟัง การสอน ภาษามือไทย การสอนภาษาไทยเป็นภาษาที่สองให้กับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน (หูหนวกและหูตึง) การจัดสอนการอ่านเขียนอักษรเบรลล์ให้กับนักเรียนที่มีความบกพร่องทาง การเห็น (ตาบอด) การจัดการวัดผลประเมินผลและรายงานความก้าวหน้าเป็นเฉพาะบุคคลตามที่กำหนดไว้ใน IEP เป็นต้น

นอกจากนี้ มาตรา 10 กำหนดให้จัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการตั้งแต่เกิดหรือแรกพบ ความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย จึงแปลเจตนารมณ์ได้ว่า ให้จัดบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม แก่เด็กพิการตั้งแต่แรกเกิด โดยให้ความรู้ ความเข้าใจและทักษะในการพัฒนาเด็กพิการแก่พ่อ แม่ ผู้ปกครอง หรือผู้เลี้ยงดู รวมทั้งจัดบริการทางการศึกษาแก่คนพิการทันทีที่พบความพิการรวมทั้ง กำหนดให้คนพิการได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ มาตรา 43 และมาตรา 55 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

มาตรา 15 กำหนดให้จัดการศึกษาได้สามรูปแบบ คือ การศึกษาในระบบการศึกษา นอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยมีเจตนารมณ์ที่จะให้การจัดการศึกษาของไทยมีความยืดหยุ่น สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการรวมทั้งให้หลายหน่วยงานสามารถจัดการศึกษาได้

มาตรา 18 กำหนดให้จัดการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการหรือเด็กที่มีความบกพร่อง โดยกำหนดให้ศูนย์ดังกล่าวเป็น สถานศึกษาจัดได้ทั้งบริการทางการศึกษาแก่เด็กพิการตั้งแต่แรกเกิดและครอบครัว และการศึกษา - ปฐมวัยเพื่อเพิ่มโอกาสให้เด็กพิการเข้าเรียนร่วมกับเด็กทั่วไปได้เร็วขึ้น คือ ตั้งแต่ระดับปฐมวัย

มาตรา 24 กำหนดให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรม ให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล นอกจากนี้ยังส่งเสริมให้สนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ ซึ่งเจตนารมณ์ทั้งสองข้อนี้ สอดคล้องกับ หลักการและปรัชญาการจัดการศึกษาให้กับคนพิการ ที่ต้องจัดให้เป็นเฉพาะบุคคล สอดคล้องกับ ความต้องการจำเป็นพิเศษอันเนื่องมาจากความพิการ โดยจัดให้คนพิการเข้าเรียนในสภาพแวดล้อมที่มีข้อจำกัดน้อยที่สุด จัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวก ตลอดจนสื่อ อุปกรณ์ที่จำเป็นในการเรียนรู้ของคนพิการ

มาตรา 28 ระบุถึงหลักสูตรที่ใช้สำหรับคนพิการมีลักษณะหลากหลาย ตามความเหมาะสมแต่ละระดับ โดยมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลให้เหมาะสมแก่วัยและศักยภาพ หากวิเคราะห์เจตนารมณ์ของมาตรานี้จะสามารถสรุปได้ว่า การจัดหลักสูตรให้กับคนพิการนั้น จะต้องสอดคล้องกับระดับความสามารถและศักยภาพของแต่ละประเภท ดังตัวอย่าง เช่น เด็กที่มีความบกพร่อง - ทางสติปัญญา อายุ 20 ปี อาจยังเรียนอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยมีหลักสูตรเฉพาะบุคคล

มาตรา 37 ระบุให้ยึดเขตพื้นที่ในการบริหารและจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานแต่ กระทรวง - ศึกษาธิการอาจจัดให้มีการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือร่างกายพิการหรือทุพพลภาพ เพื่อเสริมการบริหารและจัดการของเขตพื้นที่การศึกษาได้ เจตนารมณ์ของมาตรา 37 คือ ให้เขตพื้นที่การศึกษาได้มีเวลาเตรียมศักยภาพของบุคลากรและความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับคนพิการ ก่อนที่สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จะถ่ายโอนงานการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการให้

มาตรา 52 ให้กระทรวงศึกษาธิการส่งเสริมให้มีระบบการผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาที่มีคุณภาพและมาตรฐานเหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยกำกับและประสานให้สถาบันที่ทำหน้าที่ผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์รวมทั้งบุคลากร ทางการศึกษาให้มีความพร้อมและมีความเข้มแข็งในการเตรียมบุคลากรใหม่และการพัฒนาบุคลากรประจำการอย่างต่อเนื่อง โดยให้รัฐจัดสรรงบประมาณและจัดตั้งกองทุนพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากร ทางการศึกษาอย่างพอเพียง เจตนารมณ์ของมาตรา 52 นี้ คือ ให้มีครู คณาจารย์และบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ และมีจิตวิญญาณแห่งความเป็นครู สำหรับเด็กและเยาวชนทั่วไป และเด็กและเยาวชนพิการ

มาตรา 60 กำหนดให้รัฐจัดสรรงบประมาณแผ่นดินให้กับการศึกษา และให้จัดงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษาอื่นเป็นพิเศษ ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความจำเป็นในการจัดการศึกษาให้คนพิการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง เจตนารมณ์ของมาตรา 60 คือ ให้กระทรวงออกกฎหมายเพื่อรับรองสิทธิของคนพิการที่จะต้องให้ได้รับ สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา เพื่อประกันคุณภาพ และประสิทธิภาพของบริการทางการศึกษาที่รัฐจัดให้

จากการวิเคราะห์เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ในมาตราที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาให้กับเด็กและเยาวชนพิการในพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พุทธศักราช. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษา-ขั้นพื้นฐานจึงได้กำหนดเป็นนโยบายด้านการจัดการเรียนร่วมขึ้นในปี พุทธศักราช 2546 ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

มาตรา 10 การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับ การศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม

การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ การศึกษาสำหรับคนพิการในวรรคสองให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายและให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

นโยบายจากมาตรา 10

1. ให้คนพิการทุกคนมีสิทธิได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างน้อย 12 ปี
2. ให้จัดการศึกษาให้เป็นพิเศษ
3. ให้จัดบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่เด็กพิการและครอบครัว
4. ให้ได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทาง

การศึกษา

มาตรา 15 การจัดการศึกษาสามรูปแบบ

1. การศึกษาในระบบ
2. การศึกษานอกระบบ
3. การศึกษาตามอัธยาศัย

นโยบายจากมาตรา 15

1. ให้จัดการศึกษาแก่คนพิการอย่างหลากหลายรูปแบบ
2. ให้ดำเนินโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนเรียนร่วมมาตรฐาน รวมทั้งสิ้น

390 โรงเรียน โดยใช้โครงสร้างซีทในการบริหารจัดการ

มาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังนี้

1. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
2. ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา
3. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง
4. จัดการเรียนรู้โดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยม ที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา
5. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อมสื่อการเรียน และสิ่งอำนวยความสะดวกเอื้อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียน การสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ

มาตรา 28 หลักสูตรการศึกษาระดับต่าง ๆ รวมทั้งหลักสูตรการศึกษาสำหรับบุคคล ตามมาตรา 10 วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ ต้องมีลักษณะหลากหลาย ทั้งนี้ให้จัดตามความเหมาะสมของแต่ละระดับ โดยมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลให้เหมาะสมแก่วัย และศักยภาพ

นโยบายจากมาตรา 24 และมาตรา 28

1. ให้มีหลักสูตรเฉพาะสำหรับคนพิการระดับมาก
2. ให้เพิ่มเนื้อหา สาระและกิจกรรมที่ต้องสอนให้แก่คนพิการเฉพาะบุคคล เพื่อตอบสนองความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละบุคคล

3. ให้ใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในการบริหารจัดการเรียนร่วม

มาตรา 37 การบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ยึดเขตพื้นที่การศึกษา โดยคำนึงทั้งปริมาณสถานศึกษา จำนวนประชากร วัฒนธรรม และความเหมาะสมด้านอื่นด้วย เว้นแต่การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษาในกรณีที่เขตพื้นที่การศึกษา ไม่อาจบริหาร และจัดการได้ตามวรรคหนึ่ง กระทรวงอาจจัดให้มีการศึกษาขั้นพื้นฐานดังต่อไปนี้ เพื่อเสริมการบริหารและจัดการของเขตพื้นที่การศึกษาได้

(1) การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสาร และการเรียนรู้หรือร่างกายพิการ

นโยบายจากมาตรา 37 (1)

1. ให้โรงเรียนและศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (สศศ.) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)
2. เมื่อเขตพื้นที่ใดมีความพร้อมให้สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษให้การ สนับสนุนให้เขตพื้นที่นั้นจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับบุคคลพิการ

มาตรา 52 ให้กระทรวงส่งเสริมให้มีระบบกระบวนการผลิตครู คณาจารย์และ บุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยกำกับ และประสานให้สถาบันที่ทำหน้าที่ผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์ รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษาให้มีความพร้อมและมีความเข้มแข็งในการเตรียมบุคลากรใหม่และการพัฒนาบุคลากรประจำการ อย่าง ต่อเนื่อง

นโยบายจากมาตรา 52

1. ให้สถาบันราชภัฏยกเลิกการผลิตครูการศึกษาพิเศษระดับปริญญาตรีและให้ ผลิตในระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตและระดับปริญญาโททางการศึกษาพิเศษแทน
2. สนับสนุนให้สถาบันราชภัฏและมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ผลิตครูและผู้เชี่ยวชาญ สาขาต่าง ๆ เพื่อพร้อมให้บริการแก่คนพิการ

3. ให้ใช้เงินกองทุนการศึกษาเพื่อคนพิการสนับสนุนการพัฒนาครูและผู้บริหาร

มาตรา 60 ให้รัฐจัดสรรงบประมาณแผ่นดินให้กับการศึกษาในฐานะที่ความสำคัญ สูงสุดต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศโดยจัดสรรเป็นเงินงบประมาณเพื่อการศึกษา ได้กำหนดไว้ ใน(3) จัดสรรงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษาอื่นเป็นพิเศษให้เหมาะสมและสอดคล้องกับ

ความจำเป็นในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษแก่กลุ่ม ตามมาตรา 10 วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ โดยคำนึงถึงความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษา และความเป็นธรรม ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

นโยบายจากมาตรา 60 (3)

1. ให้ออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการให้คนพิการมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา พ.ศ. 2546 (19 สิงหาคม 2545) โดย 3 วิธีการ

1.1 ขอยืมตามรายการในบัญชี ก.

1.2 ขอยืมเงินเพื่อจัดซื้อตามรายการในบัญชี ก. และ ค.

1.3 ขอรับตารายการในบัญชี ข. และ ค.

2. ให้สถานศึกษาจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลให้กับคนพิการได้รับบริการทางการศึกษาพิเศษ รวมทั้งนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา

3. ให้ออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดสรรงบประมาณทางการศึกษาสำหรับคนพิการ พุทธศักราช 2545 โดย

3.1 ให้จัดสรรงบประมาณแต่ละปี เป็นเงินอุดหนุนสำหรับคนพิการตามกฎหมายกระทรวง

3.2 ให้จัดสรรงบประมาณในอัตราที่มากกว่าแต่ไม่เกิน 5 เท่า ของเงินอุดหนุนด้านสื่อและวัสดุการศึกษาที่จัดสรรให้กับนักเรียนทั่วไปต่อคน

3.3 ให้จัดตั้งกองทุนการศึกษาเพื่อคนพิการโดยใช้เงินของสำนักงานสลากกินแบ่งจำนวน 200 ล้านบาท สนับสนุนการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา

4. จัดหลักสูตรอบรมผู้ที่จะให้บริการแก่คนพิการตามรหัสรายการในบัญชี ค. ของกฎกระทรวงโดยใช้เงินสนับสนุนจากกองทุนการศึกษาเพื่อคนพิการ

4. พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พุทธศักราช 2546 ระบุไว้ชัดเจนในมาตรา 12 ให้กระทรวงศึกษาธิการ คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และสถานศึกษา จัดการศึกษาเป็นพิเศษสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือร่างกายพิการหรือทุพพลภาพหรือเด็ก ซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแล หรือด้อยโอกาส หรือเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการศึกษาภาคบังคับด้วยรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสม รวมทั้งการได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดตามความจำเป็น เพื่อประกันโอกาสและความเสมอภาคในการได้รับการศึกษาภาคบังคับ

สรุป กฎหมายและนโยบาย ในการจัดการศึกษาให้กับผู้ที่มีความบกพร่อง พิการ รูปแบบการจัดการศึกษาพิเศษ ของประเทศไทยในปัจจุบันมีความชัดเจนและมีความก้าวหน้า

ตามลำดับ ทั้งกำหนดให้เริ่มจัดการศึกษาตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการ ด้วยรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย ในลักษณะร่วมคิด ร่วมวางแผน และร่วมตัดสินใจ โดยความร่วมมือของผู้ปกครอง หน่วยงานที่เกี่ยวข้ององค์กรเอกชน พัฒนาเด็กในลักษณะบูรณาการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้สามารถดำรงชีวิตได้

เด็กที่มีความต้องการพิเศษ

1. นิยามเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

ผดุง อารยะวิญญู (2541 : 13) เด็กที่มีความต้องการพิเศษ หมายถึง เด็กที่มีความต้องการทางการศึกษาแตกต่างไปจากเด็กปกติ การให้การศึกษาสำหรับเด็กเหล่านี้จึงควรมีลักษณะแตกต่างไปจากเด็กปกติในด้านเนื้อหา วิธีการ และการวัดผลประเมินผล

วารี ถิระจิตร (2541 : 3) เด็กพิเศษ หมายถึง เด็กที่มีลักษณะทางกายภาพหรือพฤติกรรม เบี่ยงเบนไปจากสภาพปกติทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์หรือสังคม ซึ่งความเบี่ยงเบนนี้รุนแรง ถึงขั้นกระทบกระเทือนต่อการพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็ก

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา (2543 : 11) เด็กที่มีความต้องการพิเศษ หรือ เด็กที่มีความต้องการพิเศษทางการศึกษา (Children With Special Education Needs) หมายถึง เด็กที่มีความต้องการช่วยเหลือทางการศึกษาที่แตกต่างไปจากเด็กปกติ อันเนื่องมาจาก เหตุบกพร่องทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม หรือจากความด้อยโอกาส รวมถึงเด็กที่มีความสามารถพิเศษ

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2545 : 5) กล่าวว่า พฤติกรรมที่บ่งชี้ความเป็นพิเศษนั้น ๆ ต้องมีความต่อเนื่องมีความรุนแรงเข้มข้น ก่อให้เกิดความเสียหายในการเจริญเติบโตที่ควรพัฒนาไปตามวัย จนทำให้เด็กไม่สามารถใช้ชีวิตตามปกติธรรมดาเหมือนเด็กทั่วไปได้และเด็กต้องได้รับการดูแลรักษา ช่วยเหลือ แก้ไข ประคับประคอง ให้การศึกษาพิเศษมากยิ่งขึ้นกว่าเด็กปกติธรรมดาทั่ว ๆ ไป

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก (2546 : 19) เด็กที่มีความต้องการพิเศษ หมายถึง เด็กที่ต้องการการช่วยเหลือพิเศษเนื่องจากความพิการทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ รวมถึงเด็กที่มีสติปัญญาสูงกว่าเด็กปกติ

สรุป เด็กที่มีความต้องการพิเศษ หมายถึง เด็กที่มีพัฒนาการทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้เบี่ยงเบนไปจากเด็กทั่วไปรุนแรงถึงระดับที่เป็นอุปสรรคต่อการศึกษาหรือดำรงชีวิตในสภาพปกติ จำเป็นต้องปรับเนื้อหา หลักสูตร กิจกรรมการเรียน การสอน การวัดผลประเมินผล ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ ที่สอดคล้องกับสภาพและความสามารถของแต่ละบุคคล

2. ประเภทลักษณะเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

วารี ถีระจิต (2541 : 3 – 5) การแบ่งประเภทเด็กพิการ ในด้านการศึกษาต้องพิจารณาความจำกัดทางร่างกาย และความจำกัดทางสติปัญญา ซึ่งจะเป็นอุปสรรคในการศึกษา เช่น หูหนวก ตาบอด ปัญญาอ่อน เป็นอุปสรรคในการเรียนเพื่ออ่านออกเขียนได้และเป็นปัญหาต่อการเรียนรู้ในสภาพของระบบโรงเรียนทั่ว ๆ ไป

1. มีความจำกัดด้านสติปัญญา (Intellectual Limitation) แยกเป็น

1.1 กลุ่มเรียนช้า (Slow Learner) มีระดับเกณฑ์เชาว์ หรือ ไอคิว (Intellectual Quotient – IQ) ระหว่าง 70 – 90

1.2 กลุ่มปัญญาอ่อนพอเรียนได้ (Education Retarded Children)หรือปัญญาอ่อนเล็กน้อย (Mild Grade) มีระดับเกณฑ์เชาว์ ระหว่าง 50 – 70

1.3 กลุ่มปัญญาอ่อนพอฝึกได้ (Trainable Retarded Children) หรือปัญญาอ่อนขั้นปานกลาง (Moderate Grade) มีระดับเชาว์ระหว่าง 35 – 49 คนพิการประเภทนี้และประเภทที่มีระดับต่ำกว่านี้ควรอยู่ในความดูแลของแพทย์และการให้การศึกษาต้องมีการจัดและการฝึกโดยผู้มีความรู้ ความสามารถเฉพาะทาง

2. มีความจำกัดทางด้านร่างกาย (Physical Limitation) แยกเป็น

2.1 กลุ่มบกพร่องทางการเห็น (Visually Impaired) แบ่งได้เป็น

2.1.1 ตาบอด (Blind)

2.1.2 สายตาเห็นเลือนลาง (Low Vision)

2.2 กลุ่มบกพร่องทางการได้ยิน (Hearing Impaired)

2.2.1 หูหนวก (Deaf)

2.2.2 หูตึง (Hard of Hearing)

2.3 กลุ่มบกพร่องทางการพูด (Speech Impaired)

2.3.1 พูดไม่ได้ (Aphasia)

2.3.2 พูดผิดปกติ (Disorders Of Speech)

2.4 กลุ่มบกพร่องทางร่างกาย และสุขภาพ (Crippled And Other Health Impaired) เช่น แขนขาด เป็นอัมพาต บังคับมือเขียนหนังสือไม่ได้ เป็นโรคเรื้อรังหรือร้ายแรง

2.5 กลุ่มบกพร่องทางพฤติกรรม (Behavior Disorders)

2.5.1 อารมณ์ไม่ปกติ (Emotional Disturbed)

2.5.2 ผิดปกติทางสังคม (Socially Maladjusted เช่นมีความประพฤติกเล่ ก้าวร้าว ชอบข่มเหง ปรับตัวเข้ากับผู้อื่นไม่ได้ ซึ่งสังคมรังเกียจและอดทนไม่ได้

นอกจากนั้นคนเดียวยังอาจมีความพิการหลายอย่าง เรียกว่าพิการซ้อน (Multiple Handicap) เช่น ทั้งหูหนวก ตาบอด ปัญญาอ่อน เกิดขึ้นกับคนคนเดียว

ผดุง อารยะวิญญู (2541 : 20) ได้กล่าวถึงเด็กที่มีความต้องการพิเศษ 12 ประเภท ดังนี้

1. เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
2. เด็กปัญญาอ่อนที่เรียนหนังสือได้
3. เด็กปัญญาอ่อนที่ฝึกได้
4. เด็กปัญญาอ่อนที่มีระดับสติปัญญาต่ำมาก
5. เด็กที่มีความบกพร่องทางสายตา
6. เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย
7. เด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรม
8. เด็กที่มีปัญหาทางด้านการเรียนรู้
9. เด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล
10. เด็กปัญญาเลิศ
11. เด็กออทิสติก
12. เด็กที่มีความบกพร่องซ้ำซ้อน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543 : 11) แบ่งเด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็น 10 ประเภท คือ

1. เด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น
2. เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
3. เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
4. เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหว
5. เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้
6. เด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรม
7. เด็กออทิสติก
8. เด็กสมาธิสั้น
9. เด็กที่มีความบกพร่องซ้ำซ้อน
10. เด็กที่มีความสามารถพิเศษ

คณะกรรมการคัดเลือกและจำแนกความพิการทางการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดบุคคลที่มีความบกพร่องที่ต้องการการศึกษาพิเศษไว้ 9 ประเภท ดังต่อไปนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2543 : 27 – 30)

1. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น หมายถึง บุคคลที่สูญเสียการเห็นตั้งแต่ระดับเล็กน้อย จนถึงตาบอดสนิท อาจแบ่งได้ 2 ประเภท คือ

1.1 คนตาบอด หมายถึง คนที่สูญเสียการเห็นมากจนต้องสอนให้อ่านอักษรเบรลล์ หรือวิธีการฟังเทปหรือแผ่นเสียง หากตรวจวัดความชัดของสายตาข้างดีเมื่อแก้ไขแล้วอยู่ในระดับ

6 ส่วน 60 หรือ 20 ส่วน 200 (20/200) ลงมาถึงบอดสนิท (หมายถึง คนตาบอดสามารถมองเห็นวัตถุได้ในระยะอย่างน้อย 6 เมตร หรือ 20 ฟุต ในขณะที่คนปกติสามารถมองเห็นวัตถุเดียวกันได้ในระยะ 60 เมตร) หรือมีลานสายตาแคบกว่า 20 องศา (หมายถึง สามารถมองเห็นได้กว้างน้อยกว่า 20 องศา)

1.2 คนเห็นเลือนลาง หมายถึง คนที่สูญเสียการเห็นแต่สามารถอ่านอักษรตัวพิมพ์ ที่ขนาดใหญ่ได้ หรือต้องใช้แว่นขยายอ่าน หากตรวจวัดความชัดของสายตาข้างดีเมื่อแก้ไขแล้ว อยู่ใน ระดับ 6 ส่วน 18 (6/18) หรือ 20 ส่วน 70 (20/70) ถึง 6 ส่วน 60 หรือ 20 ส่วน 200 (20/200) หรือ มีลานสายตาแคบกว่า 30 องศา

2. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน หมายถึง คนที่สูญเสียการได้ยินตั้งแต่ระดับ รุนแรงจนถึงระดับน้อยอาจแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

2.1 คนหูหนวก หมายถึง คนที่สูญเสียการได้ยินมากจนไม่สามารถรับข้อมูลผ่านทางการได้ยิน ไม่ว่าจะใส่หรือไม่ใส่เครื่องช่วยฟังก็ตาม โดยทั่วไปหากตรวจวัดการได้ยินจะสูญเสียการได้ยิน ประมาณ 90 เดซิเบลขึ้นไป (เดซิเบล เป็นหน่วยวัดความดังของเสียง หมายถึง เมื่อเปรียบเทียบระดับเริ่มได้ยินเสียงของเด็กปกติ เมื่อเสียงดังไม่เกิน 25 เดซิเบล คนหูหนวกจะเริ่มได้ยินเสียงมากกว่าระดับ 90 เดซิเบล)

2.2 คนหูตึง หมายถึง คนที่มีการได้ยินเหลืออยู่พอเพียงที่จะรับข้อมูลผ่านทางการได้ยิน โดยทั่วไปจะใส่เครื่องช่วยฟัง และหากตรวจการได้ยินจะพบว่า มีการสูญเสียการได้ยินน้อยกว่า 90 เดซิเบล ลงมาถึง 26 เดซิเบล คือเมื่อเปรียบเทียบระดับการได้ยินของเด็กปกติ เมื่อเสียงดังไม่เกิน 25 เดซิเบล เด็กหูตึงจะเริ่มได้ยินเสียงที่ดังกว่า 26 เดซิเบล ขึ้นไปจนถึง 90 เดซิเบล อาจแบ่งเป็นกลุ่มย่อย ดังนี้

- 2.1.1 ตึงเล็กน้อย (26 – 40 เดซิเบล)
- 2.2.2 ตึงปานกลาง (41 – 55 เดซิเบล)
- 2.2.3 ตึงมาก (56 – 70 เดซิเบล)
- 2.2.4 ตึงรุนแรง (71 – 90 เดซิเบล)

3. บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา หมายถึง คนที่มีพัฒนาการช้ากว่าปกติทั่วไปเมื่อวัดสติปัญญา โดยใช้แบบทดสอบมาตรฐานแล้ว มีสติปัญญาดำกว่าคนปกติและความสามารถในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมต่ำกว่าเกณฑ์ปกติ อย่างน้อย 2 ทักษะ หรือมากกว่า คือ ทักษะการสื่อความหมาย ทักษะทางสังคม ทักษะการใช้สาธารณะสมบัติ การดูแลตนเอง การดำรงชีวิตในบ้าน การควบคุมตนเอง สุขอนามัย และความปลอดภัย การเรียนวิชาการเพื่อชีวิตประจำวัน การใช้เวลาว่างและการทำงาน ซึ่งลักษณะความบกพร่องทางสติปัญญา จะแสดงอาการก่อนอายุ 18 ปี อาจแบ่งความบกพร่องของสติปัญญา 4 ระดับ ดังนี้

3.1. บกพร่องระดับเล็กน้อย ระดับเชาวน์ปัญญา (IQ) ประมาณ 50 – 70

3.2 บกพร่องระปานกลาง ระดับเชาวน์ปัญญา (IQ) ประมาณ 35 – 55

3.3 บกพร่องระดับรุนแรง ระดับเชาวน์ปัญญา (IQ) ประมาณ 20 – 40

3.4 บกพร่องระดับรุนแรงมาก ระดับเชาวน์ปัญญา (IQ) ประมาณ 20 – 25

4. บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายและสุขภาพ หมายถึงคนที่มีอวัยวะไม่สมส่วน อวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งหรือหลายส่วนขาดหายไป กระดูกและกล้ามเนื้อพิการ เจ็บป่วยเรื้อรัง ระดับรุนแรง มีความพิการของระบบประสาท มีความลำบากในการเคลื่อนไหวซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการศึกษาในสภาพปกติ ทั้งนี้ไม่รวมคนที่มีความบกพร่องทางประสาทสัมผัส ได้แก่ ตาบอด หูหนวก อาจแบ่งได้เป็นประเภท ดังนี้

4.1 โรคของระบบประสาท เช่น ซีรีบรัล พัลซี (Cerebral Palsy) หรือโรคอัมพาต เนื่องจากสมองพิการ โรคลมชัก มัลติเพิล สเคลอโรซิส (Multiple Sclerosis)

4.2 โรคทางระบบกล้ามเนื้อและกระดูก เช่น โรคข้ออักเสบ เท้าปูด โรคกระดูกอ่อน โรคอัมพาต กล้ามเนื้อลีบ หรือ มัสคิวลาร์ ดิสโทรफी (Musculur Dystrophy) กระดูกสันหลังคด

4.3 การไม่สมประกอบมาตั้งแต่กำเนิด เช่น โรคศีรษะโต สไปนา เบฟฟิดา (Spina Bifida) แขนขาด้วนแต่กำเนิด เตี้ยแคระ

4.4 สภาพความพิการและความบกพร่องทางสุขภาพอื่น ๆ ได้แก่

4.4.1 สภาพความพิการ อันเนื่องมาจากอุบัติเหตุและโรคติดต่อ เช่น ไฟไหม้ แขนขาขาด โรคโปลิโอ โรคเยื่อสมองอักเสบจากเชื้อไวรัส และอันตรายจากการคลอด

4.4.2 ความบกพร่องทางสุขภาพ เช่น หอบ หืด โรคหัวใจ วัณโรค เป็นต้น

5. บุคคลที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ หมายถึง คนที่มีความบกพร่องอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างในกระบวนการพื้นฐานวิทยาที่เกี่ยวกับความเข้าใจหรือการใช้ภาษา อาจเป็นภาษาพูด และ/หรือภาษาเขียน ซึ่งจะมีผลทำให้มีปัญหาในการฟัง การพูด การคิด การอ่าน การเขียน การสะกดคำ หรือการคิดคำนวณ รวมทั้งสภาพความบกพร่องในการรับรู้ สมองได้รับบาดเจ็บ การปฏิบัติงานของสมองสูญเสียไป ซึ่งทำให้มีปัญหาในการอ่าน และปัญหาในการเข้าใจภาษา ทั้งนี้ไม่รวมคนที่มีปัญหาทางการเรียนเนื่องจากสภาพบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน ปัญญาอ่อน การเคลื่อนไหว ปัญหาทางอารมณ์ หรือความด้อยโอกาสเนื่องจากสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมหรือเศรษฐกิจ

6. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา หมายถึง คนที่มีความบกพร่องในเรื่องของการออกเสียงพูด เช่น เสียงผิดปกติ อัตราความเร็วและจังหวะการพูดผิดปกติ หรือคนที่มีความบกพร่องในเรื่องความเข้าใจ และหรือการใช้ภาษาพูด การเขียน และหรือระบบสัญลักษณ์อื่นที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร ซึ่งอาจเกี่ยวกับรูปแบบของภาษา เนื้อหาของภาษาและหน้าที่ของภาษา

7. บุคคลที่มีปัญหาทางพฤติกรรมหรืออารมณ์ หมายถึง คนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากปกติเป็นอย่างมาก และปัญหาทางพฤติกรรมนั้นเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ไม่เป็นที่ยอมรับทางสังคมหรือวัฒนธรรม

8. บุคคลออทิสติก หมายถึง บุคคลที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการด้านสังคม ภาษาและการสื่อความหมาย พฤติกรรมอารมณ์ และจินตนาการ ซึ่งมีสาเหตุมาจากการทำงานในหน้าที่บางส่วนของสมองที่ผิดปกติไปและความผิดปกตินี้พบได้ก่อนวัย 30 เดือน ลักษณะของบุคคลออทิสติก สรุปได้ดังนี้

8.1 มีความบกพร่องทางปฏิสัมพันธ์ทางสังคม เช่น ไม่มองสบตาบุคคลอื่น ไม่มีการแสดงออกทางสีหน้า กิริยาหรือท่าทาง เล่นกับเพื่อนไม่เป็น ไม่สนใจที่จะทำงานร่วมกับใคร ไม่เข้าใจพฤติกรรมของคนอื่น

8.2 มีความบกพร่องทางด้านการสื่อสาร ทั้งด้านการใช้ภาษาพูด ความเข้าใจภาษา การแสดงกิริยาสื่อความหมาย ซึ่งมีความบกพร่องหลายระดับตั้งแต่ไม่สามารถพูดจาสื่อความหมายได้เลยหรือบางคนพูดได้แต่ไม่สามารถสนทนาโต้ตอบกับผู้อื่นได้อย่างเข้าใจบางคนพูดแบบเสียงสะท้อนหรือพูดเลียนแบบทวนคำพูด บางคนพูดซ้ำแต่ในเรื่องที่ตนเองสนใจ มีการใช้สรรพนามสลับที่ระดับเสียงพูดอาจมีความผิดปกติ บางคนพูดโทนเสียงเดียว บางคนพูด เพ้อเจ้อเรื่อยเปื่อย

8.3 มีความบกพร่องด้านพฤติกรรมและอารมณ์ บางคนมีพฤติกรรมซ้ำ ๆ ผิดปกติ เช่น เล่นมือ โบกมือไปมา หรือหมุนตัวไปรอบ ๆ เดินเขย่งปลายเท้า ท่าทางเดินงุ่มง่าม ยึดติด ไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลง การแสดงออกทางอารมณ์ไม่เหมาะสมกับวัย บางคนร้องไห้ หรือหัวเราะโดยไม่มีเหตุผล บางคนมีอาการก้าวร้าวรุนแรงเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม

8.4 มีความบกพร่องด้านการรับรู้ทางประสาทสัมผัส การใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า คือการรับรู้ทางการเห็น การตอบสนองทางการฟัง การสัมผัส การรับกลิ่นและรสมีความแตกต่างกันในแต่ละบุคคล บางคนชอบมองแสง บางคนตอบสนองต่อเสียงผิดปกติ รับเสียงบางเสียงไม่ได้ ด้านการสัมผัสกลิ่นและรส บางคนตอบสนองช้าหรือไวแปลกกว่าปกติ เช่น ดมของเล่น

8.5 มีความบกพร่องด้านการใช้อวัยวะต่าง ๆ อย่างประสานสัมพันธ์ การใช้ส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย รวมถึงการประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อลำคอและกล้ามเนื้อเล็กมีความบกพร่อง บางคนเคลื่อนไหวงุ่มง่ามผิดปกติไม่คล่องแคล่ว ท่าทางเดินหรือวิ่งแปลก ๆ การใช้กล้ามเนื้อเล็กในการหยิบจับไม่ประสานกัน

8.6 มีความบกพร่องด้านการจินตนาการ ไม่สามารถแยกเรื่องจริง หรือสมมุติ หรือประยุกต์วิธีการเหตุการณ์หนึ่งไปยังอีกเหตุการณ์หนึ่งได้ เข้าใจสิ่งที่เป็นนามธรรมได้ยาก ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการเรียน

8.7 มีความบกพร่องด้านสมาธิ มีความสนใจที่สั้น วอกแวกง่าย

9. บุคคลพิการซ้อน หมายถึง บุคคลที่มีสภาพความบกพร่องหรือความพิการมากกว่าหนึ่งประเภทในบุคคลเดียวกัน เช่น คนปัญญาอ่อนที่สูญเสียการได้ยิน เป็นต้น

การเรียนรู้ร่วม

1. ความหมายการเรียนรู้ร่วม

ผดุง อารยะวิญญู (2541: 221) ได้กล่าวถึง การเรียนรู้ร่วมว่า เป็นการจัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนร่วมในชั้นเรียนเดียวกับเด็กปกติ ในภาษาอังกฤษมีคำที่มีความหมายเกี่ยวกับคำเรียนรู้ร่วม 2 คำ คือ Mainstreaming หมายถึง การเรียนร่วมเต็มเวลา นั่นคือเด็กที่มีความต้องการพิเศษจะถูกส่งเข้าไปเรียนกับเด็กปกติทุกอย่างและไม่มีบริการเพิ่มเติมสำหรับเด็กกลุ่มนี้ Integration หมายถึง การเรียนร่วมระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกติ แต่เป็นการเรียนร่วมบางเวลาเท่านั้นและรวมไปถึงการจัดชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติด้วย

วาริ ธีระจิตร (2541 : 16) ได้กล่าวถึงการเรียนรู้ร่วมว่า เป็นการรวมเด็กพิเศษไว้กับเด็กปกติในด้านเวลา ด้านการเรียนการสอนและด้านสังคมภายใต้พื้นฐานการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่องและคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล รวมทั้งการปรับตัวทางสังคมเพื่อให้เด็กมีประสบการณ์ตรงและสามารถพัฒนาตนเองไปให้ได้มากที่สุด

ศรียา นิยมธรรม (2540 : 37) ให้ความหมายการเรียนรู้ร่วม หมายถึง การนำเอาคนพิการมาสู่สังคมปกติ ไม่ว่าจะเป็นในด้านนั้นหนทางการหรือการศึกษา

กรมสามัญศึกษา (2542 : 7) ให้ความหมายการเรียนรู้ร่วม หมายถึง กระบวนการในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กที่มีความบกพร่องระดับที่สามารถพัฒนาและสามารถเรียนรู้ได้ โดยมีขีดจำกัดน้อยที่สุด ได้เรียนร่วมกับเด็กปกติในโรงเรียนปกติโดยคำนึงถึงความสามารถของเด็กแต่ละคน เพื่อส่งเสริมให้ได้มีโอกาสได้รับการศึกษาและดำรงชีวิตในสังคมได้เท่าเทียมกับเด็กปกติ

กระทรวงศึกษาธิการ (2543 : 17) ได้ให้ความหมายการเรียนรู้ร่วม หมายถึง การจัดให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษและเด็กพิการเข้าไปในระบบการศึกษาทั่วไป มีการร่วมกิจกรรมและใช้เวลาว่างช่วงใดช่วงหนึ่งในแต่ละวันระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษและเด็กพิการกับเด็กทั่วไป

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 : 21) กล่าวถึง การเรียนรู้ร่วม เป็นวิธีการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนร่วมกับเด็กปกติเพื่อส่งเสริมให้เด็กเหล่านี้ได้มีโอกาสเรียนรู้ ตามรูปแบบที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้นให้สามารถดำรงชีวิตอย่างปกติสุข

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548 : 5) ให้ความหมายการเรียนรู้ร่วม หมายถึง การจัดให้เด็กและเยาวชนพิการที่ได้รับการเตรียมความพร้อมมาก่อนเรียนร่วมกับนักเรียนทั่วไปในโรงเรียนปกติ จัดได้หลายรูปแบบ เช่น เรียนร่วมในชั้นเรียนปกติเต็มเวลา เรียนร่วมบางเวลา เรียนร่วมโดยได้รับการสอนเสริมจากครูสอนเสริมหรือครูเดินสอนและจัดให้มีบริการสนับสนุนตามความต้องการจำเป็นพิเศษของเด็กและเยาวชนเป็นเฉพาะบุคคล

พีรพัฒน์ ชูชัย (2548 : 11) การเรียนรู้ร่วม หมายถึง การจัดการศึกษาให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษมีโอกาสเรียนร่วมกับเด็กปกติตามความสามารถของแต่ละบุคคล โดยได้รับความช่วยเหลือตามความจำเป็นพิเศษเพื่อส่งเสริมให้ได้เรียนรู้และอยู่ร่วมในสังคมปกติอย่างมีความสุข

สรุป การเรียนร่วม หมายถึง การจัดให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนกับเด็กปกติ ในรูปแบบที่เหมาะสมสอดคล้องกับระดับความพร้อมและความสามารถของเด็กแต่ละคนโดย จัดสภาพแวดล้อมที่มีขีดจำกัดน้อยที่สุด ให้สามารถเรียนรู้และร่วมกิจกรรมกับเด็กทั่วไปให้มากที่สุด

2. ปรัชญาการจัดเรียนร่วม

กรมสามัญศึกษา (2537 : 1) ได้ระบุถึงปรัชญาของการจัดเรียนร่วมว่า มนุษย์เป็นส่วนหนึ่งของสังคมมีความเป็นอยู่เกี่ยวข้องซึ่งกันและกันคนต้องมีเพื่อน เมื่อเล็กก็ต้องการเล่น ในวัยเรียนก็ต้องการเล่นเพื่อนเล่น เพื่อนร่วมกิจกรรม โตเป็นผู้ใหญ่ต้องการเพื่อน คู่คิด นอกจากนี้แต่ละคนมีพื้นฐานความสามารถไม่เหมือนกัน มนุษย์ต้องพึ่งพาอาศัยกัน ตลอดเวลา คนพิการซึ่งเป็นคนส่วนหนึ่งของสังคม เขาควรจะได้รับปฏิบัติอย่างคนธรรมดาทั่วไป คือ ความเห็นใจ ความเข้าใจ ความช่วยเหลือและการพัฒนาโดยเท่าเทียมคนปกติ ดังนั้น การเตรียม ผู้พิการตั้งแต่เยาว์วัยเพื่อให้เขาพร้อมที่จะดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้และให้โอกาสเขาได้ร่วมกิจกรรม กับเด็กปกติจะช่วยทำให้เขามีเพื่อน มีความเข้าใจซึ่งกันและกันซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะทำให้บุคคล เหล่านี้สามารถดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุขเมื่อเขาเติบโตขึ้น จึงเป็นความหวังของการศึกษา ในปัจจุบัน

สรุป ปรัชญาการเรียนร่วม วิธีการจัดการศึกษาที่คำนึงถึงสิทธิและโอกาสให้บุคคลได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง รวมทั้งเด็กที่มีความบกพร่อง หรือพิการ เพื่อให้มีสภาพพึ่งตนเอง มีเพื่อน มีความเข้าใจซึ่งกันและกัน เป็นพื้นฐานสำคัญที่จะทำให้บุคคลเหล่านี้สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับ บุคคลทั่วไปอย่างปกติเมื่อเขาโตขึ้น

3. รูปแบบการจัดการเรียนร่วม

ผดุง อารยะวิญญู (2541 : 221- 223) ได้กล่าวถึงรูปแบบการเรียนร่วมระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกติอาจกระทำได้หลายลักษณะ ต่อไปนี้เป็นวิธีการจัดการเรียนร่วมซึ่ง ปฏิบัติกันอยู่ในหลายประเทศ และประสบความสำเร็จพอสมควร รูปแบบการจัดเรียนร่วมมีดังนี้

1. เรียนร่วมในชั้นเรียนปกติ เป็นการจัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนร่วมกับ เด็กปกติและเรียนเหมือนกับเด็กปกติทุกประการ เด็กที่จะเข้าเรียนในลักษณะนี้ได้ ควรเป็นเด็กที่มีความพิการน้อย มีความฉลาดและมีความพร้อมในการเรียนตลอดจนวุฒิภาวะทางอารมณ์และสังคม
2. เรียนร่วมในชั้นปกติและมีครูพิเศษให้คำแนะนำปรึกษา การเรียนร่วมวิธีนี้คล้ายกับการเรียนร่วมวิธีแรก กล่าวคือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติเต็มเวลาแต่มี ครูการศึกษาพิเศษคอยช่วยเหลือครูประจำชั้นและครูประจำวิชา ครูการศึกษาพิเศษนี้อาจเรียกว่า ครูที่ปรึกษา ครูประเภทนี้ไม่ทำการสอนโดยตรงแต่ให้คำแนะนำครูที่สอนเด็ก เช่น แนะนำชี้แจง ให้ครูสอนชั้นเรียนร่วมเข้าใจความต้องการและความสามารถของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ช่วยกำหนดวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ ให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีสอนตลอดจนวิธีการปฏิบัติต่อเด็ก จัดสภาพ แวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กและช่วยประเมินผลพัฒนาการในการเรียนรู้ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เป็นต้น

ช่วยกำหนดวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ ให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีสอนตลอดจนวิธีการปฏิบัติต่อเด็ก จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กและช่วยประเมินผลพัฒนาการในการเรียนรู้ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เป็นต้น

3. เรียนร่วมในชั้นเรียนเรียนปกติและรับบริการจากครูเวียนสอน เป็นการจัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติและรับบริการการสอนเพิ่มเติมจากครูการศึกษาพิเศษ ซึ่งจะเดินทางไปตามโรงเรียนต่าง ๆ เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่เด็กเนื่องจากมีจำนวนเด็กในแต่ละโรงเรียนไม่มากนัก (อาจประมาณ 2 – 3 คนต่อโรงเรียน) ครูจึงเดินทางจากโรงเรียนหนึ่งไปยังโรงเรียนหนึ่ง เมื่อครบสัปดาห์ ก็วนมาสอนเด็กกลุ่มเดิมในโรงเรียนเดิมอีก จึงเรียกครูประเภทนี้ว่า ครูเดินสอนหรือครูเวียนสอน

4. เรียนร่วมในชั้นปกติและรับบริการจากครูเสริมวิชาการ ครูเสริมวิชาการ คือ ครูการศึกษาพิเศษที่ปฏิบัติงานประจำอยู่ในห้องเสริมวิชาการ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ จะเข้ามาเรียนกับครูเสริมวิชาการวันละ 1 – 2 ชั่วโมงหรือมากกว่าขึ้นอยู่กับความต้องการพิเศษของเด็ก เด็กทุกคนที่เข้ามาเรียนในห้องนี้จะต้องมีตารางเรียนที่กำหนดไว้แน่นอน ครูเสริมวิชาการ อาจมีคนเดียวหรือหลายคนก็ได้ขึ้นอยู่กับจำนวนเด็กและประเภทของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ การสอนเด็กอาจกระทำเป็นรายบุคคล หรือสอนเป็นกลุ่มเล็กก็ได้และสอนในเนื้อหาที่เด็กไม่ได้รับการสอนในชั้นปกติหรือเนื้อหาที่เป็นปัญหาของเด็ก นอกจากสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษแล้ว ครูเสริมวิชาการยังมีหน้าที่ในการให้คำแนะนำปรึกษาแก่ครูปกติในการปฏิบัติต่อเด็กอีกด้วย

5. ชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติและเรียนร่วมบางเวลา เป็นการจัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษไว้ในชั้นเดียวกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ มีครูประจำชั้นสอนแทบทุกวิชา ยกเว้นบางวิชาที่เด็กไปเรียนร่วมกับเด็กปกติ เช่น พลศึกษา ศิลปะ หรือกิจกรรมนอกหลักสูตรอื่น ๆ

6. ชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติ เป็นการจัดเด็กที่มีความบกพร่องประเภทเดียวกันไว้เป็นกลุ่มเดียวกันและเป็นกลุ่มขนาดเล็ก เด็กเหล่านี้เรียนในชั้นพิเศษตลอดเวลา ครูประจำชั้นสอนทุกวิชา การเรียนร่วมในลักษณะนี้เหมาะสำหรับเด็กพิการค่อนข้างมาก

กรมสามัญศึกษา (2537 : 2) ได้กล่าวถึงรูปแบบการจัดเรียนร่วมว่า การจัดให้เด็กพิการเข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติทำได้หลายรูปแบบ ในประเทศไทยปัจจุบัน จัดอยู่ 5 รูปแบบ คือ

1. จัดชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติ เด็กพิการมีโอกาสร่วมกิจกรรมที่ไม่ใช่การเรียนในห้องเรียน เช่น เข้าแถวเคารพธงชาติ กิจกรรมไหว้ครู การสวดมนต์ไหว้พระ การประชุมสวดสัปดาห์ การรับประทานอาหารกลางวันในโรงอาหาร

2. จัดชั้นพิเศษสำหรับเด็กพิการคู่ขนานกับชั้นปกติ แต่ส่งเด็กพิการไปเรียนร่วมกับเด็กในชั้นปกติบางเวลา เช่น ส่งไปเรียนในคาบเรียนพลศึกษา ขั้วร้อง - ดนตรี จริยศึกษา และ ศิลปศึกษา เป็นต้น เมื่อหมดคาบเรียนก็กลับมาเรียนในชั้นพิเศษตามเดิม

3. จัดนักเรียนพิการเรียนร่วมเต็มเวลา เด็กพิการที่ได้รับการพิจารณาว่ามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและมีวุฒิทางอารมณ์และสังคมดีพอในทุก ๆ กลุ่มวิชา อาจได้รับการพิจารณาส่งเข้าเรียนในชั้นปกติ โดยไม่ต้องกลับไปเรียนในชั้นพิเศษอีก

4. จัดเป็นห้องเสริมวิชาการในโรงเรียนปกติ ห้องเสริมวิชาการมีลักษณะเป็น Non – Graded มีนักเรียนหลาย ๆ ระดับชั้นรวมกัน หรือนักเรียนอาจอยู่ในห้องเรียนปกติและส่งเข้ามาห้องเสริมวิชาการบางเวลา เช่น วิชาคณิตศาสตร์ ภาษาไทย เป็นต้น โดยมีครูเสริมวิชาการ (Resource Teacher) หรือครูเดินสอน (Itinerant Teacher) เป็นครูเสริมวิชาการให้ตามความต้องการหรือความจำเป็นของเด็กรายบุคคล

5. จัดเป็นชั้นเรียนหรือห้องเสริมวิชาการในโรงพยาบาล มีครูการศึกษาพิเศษประจำเพื่อสอนเด็กเจ็บป่วยระยะยาว เพื่อให้เด็กมีโอกาสทบทวนบทเรียนที่เรียนแล้วหรือสอนบทเรียนให้ใหม่ ครูการศึกษาพิเศษจะสอนตามจุดประสงค์และประเมินจุดประสงค์ที่ได้สอนไป ทำรายงานประเมินจุดประสงค์ให้เด็กนำไปแสดงแก่ครูในโรงเรียนปกติของตนเมื่อออกจากโรงพยาบาล

วารี ธีระจิตร (2541 : 16 – 17) ได้กล่าวถึงรูปแบบการจัดเรียนร่วม มีดังนี้

1. การเรียนร่วมในชั้นเรียนปกติเต็มเวลา

การจัดบริการสำหรับเด็กพิเศษลักษณะนี้ จัดให้กับเด็กพิการไม่มากนัก หลังจากเด็กได้รับการบำบัดรักษา หรือฟื้นฟูสมรรถภาพในด้านที่จำเป็นก็สามารถเรียนร่วมกับเด็กปกติได้ ทั้งนี้อาจมีอุปกรณ์ เครื่องมือพิเศษช่วยทางด้านการศึกษา เช่น เครื่องช่วยฟัง รวมทั้งให้บริการแนะแนวแก่ครูในชั้นเรียนปกติด้วย ในกรณีเด็กปัญญาเลิศ เด็กที่มีความสามารถพิเศษเฉพาะทาง และเด็กที่มีความคิดสร้างสรรค์ ก็สามารถเรียนร่วมในลักษณะนี้เพียงแต่ปรับโปรแกรมการสอนและวิธีสอนให้เหมาะสมกับสภาพความสนใจและความสามารถของเด็กแต่ละประเภท

2. การเรียนในชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติ โดยได้รับการบริการพิเศษ

การจัดบริการโดยให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนในชั้นเรียนปกติเต็มเวลาโดยได้รับการบริการต่าง ๆ เพิ่มเติม เช่น ได้รับการสอนเสริมบางวิชาจากครูการศึกษาพิเศษ เช่น ฝึกพูด ฝึกให้คุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมและการเคลื่อนไหวและโปรแกรมการศึกษาพิเศษของเด็กปัญญาเลิศ เป็นต้น โดยเด็กได้รับการเป็นรายบุคคลและกลุ่ม

3. การเรียนในชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติ

การจัดให้เด็กที่มีความบกพร่องค่อนข้างมาก ควรจัดบริการพิเศษ เช่น การฝึกฟัง อาชีวบำบัด กายภาพบำบัด การแก้ไขการพูด รวมทั้งเด็กที่มีความสามารถสูงจนไม่สามารถเรียนร่วมกับเด็กปกติได้ จำเป็นเพิ่มความรู้สำหรับเด็กที่มีความสามารถสูง เป็นต้น

4. การจัดโรงเรียนพิเศษ

เด็กที่มีความบกพร่องมากและไม่สามารถเรียนร่วมกับเด็กปกติได้ ครูการศึกษาพิเศษที่สอนจำเป็นต้องมีความรู้พิเศษสอนประจำ

5. การจัดการศึกษาพิเศษนอกโรงเรียน

คือการจัดการศึกษาพิเศษในโรงพยาบาล สถานพักฟื้น สถานรับเลี้ยงเด็กและที่บ้าน เป็นต้น เป็นการจัดให้แก่เด็กพิการทางกายและสุขภาพ หรือเด็กปัญญาอ่อน

กระทรวงศึกษาธิการ (2543 : 18 – 19) กล่าวถึงการเรียนร่วมว่า อาจจัดได้ในลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

1. ชั้นเรียนปกติเต็มวัน

นักเรียนเรียนในชั้นปกติเต็มเวลา โดยอยู่ในความรับผิดชอบของครูประจำชั้นและนักเรียนไม่ได้รับการทางการศึกษาพิเศษโดยตรง แต่ครูทั่วไปและเด็กได้รับการทางอ้อม

1.1 บริการทางอ้อมสำหรับครูได้แก่

1.1.1 การฝึกอบรมครูประจำชั้นในเรื่องต่าง ๆ เช่น เทคนิคการสอนเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้

1.1.2 ครูการศึกษาพิเศษช่วยครูพิเศษอธิบายและให้ความรู้กับนักเรียนทั่วไปเกี่ยวกับความพิการ เพื่อสร้างเจตคติเชิงบวกและให้เกิดการยอมรับเพื่อพิการ

1.1.3 ครูการศึกษาพิเศษอาจร่วมประชุมกับครูประจำชั้นเรียนต่าง ๆ ในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาเพื่อชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับความพิการ

1.2 บริการทางอ้อมสำหรับนักเรียน

ในเด็กพิเศษอาจได้รับการสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น เช่น ได้รับการตรวจวัดการเห็นและการแก้ไข โดยอาจต้องใส่แว่นตาหรือแว่นขยาย หรือการตรวจประเมินทางจิตวิทยา บริการล่ามภาษามือ เป็นต้น

ในเด็กทั่วไปอาจได้รับการฝึกอบรมจากครูการศึกษาพิเศษเพื่อทำหน้าที่เป็น ผู้ช่วยตัว (Peer Tutor) ในชั้นเรียน

2. ชั้นเรียนปกติเต็มวันและรับบริการปรึกษาหารือ

นักเรียนเรียนในชั้นเรียนปกติเต็มเวลาโดยอยู่ในความรับผิดชอบของครูประจำชั้น แต่มีผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นบุคคลที่มีประสบการณ์ทั้งในเรื่องการศึกษาปกติและการศึกษาพิเศษร่วมให้การปรึกษาหารือ เช่น นักจิตวิทยา ครูการศึกษาพิเศษซึ่งเป็นครูเดินสอน หรือครูการศึกษาพิเศษที่ทำหน้าที่เป็นครูสอนเสริมในโรงเรียน บุคคลเหล่านี้จะไม่สอนเด็กโดยตรง แต่ทำหน้าที่เป็นผู้คอยแนะนำช่วยเหลือครูประจำชั้น หรือครูประจำวิชา และจัดหาบริการสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อให้การเรียนร่วมประสบผลสำเร็จ

3. ชั้นเรียนปกติเต็มวันและบริการครูเดินสอน

นักเรียนเรียนในชั้นเรียนปกติเต็มเวลาโดยอยู่ในความรับผิดชอบของครูประจำชั้น แต่ได้รับการช่วยเหลือสนับสนุนโดยตรงจากครูเดินสอนตามตารางที่กำหนด หรือเมื่อมีความจำเป็น ครูเดินสอนอาจเป็นนักกายภาพบำบัด นักกิจกรรมบำบัด ครูแก้ไขการพูด หรือครูการศึกษาพิเศษที่เดินทางไปให้บริการตามโรงเรียนต่าง ๆ แก่เด็กพิการทั้งในและนอกห้องเรียน นอกจากนี้ยังให้บริการช่วยเหลือแก่ครูปกติด้วย เช่น ช่วยครูปกติในกรณีที่เด็กบางคนต้องการการสอนเสริมหรือปรับพฤติกรรม

4. ชั้นเรียนปกติเต็มวันและบริการสอนเสริม

นักเรียนเรียนในชั้นเรียนปกติเต็มเวลาโดยอยู่ในความรับผิดชอบของครูประจำชั้น แต่ได้รับการสอนเพิ่มเติมหรือสอนเสริมจากครูการศึกษาพิเศษที่ประจำที่ห้องเสริมตามกำหนด ตารางการเรียนโดยให้นักเรียนมาเรียนกับครูสอนเสริมบางเวลาและบางวิชา ครูสอนเสริมอาจสอน ในเนื้อหา หรือทักษะที่เด็กมีความต้องการจำเป็นพิเศษ เช่น ทักษะการทำความคุ้นเคยกับ สภาพแวดล้อมและการเคลื่อนไหว (Orientation & Mobility : O&M) สำหรับเด็กตาบอด ภาษามือ สำหรับเด็กหูหนวก โดยอาจสอนเฉพาะบุคคลหรือกลุ่มเล็ก ๆ ได้ ในปัจจุบันครู สอนเสริมจะใช้ เวลาสอนเด็กร่วมกับครูในชั้นเรียนมากกว่าที่จะนำเด็กออกมาสอนในห้องสอนเสริม

5. ชั้นเรียนพิเศษและชั้นเรียนปกติ

นักเรียน เรียนในชั้นเรียนพิเศษและเข้าร่วมในชั้นเรียนปกติเล็กน้อยตาม ความเหมาะสม โดยอาจเรียนร่วมในบางวิชา เช่น พลศึกษา ศิลปศึกษา การงานพื้นฐานอาชีพ ดนตรี นาฏศิลป์ จริยศึกษา ครูการศึกษาพิเศษและครูปกติร่วมกันทำงาน ร่วมกันรับผิดชอบ รูปแบบนี้จัดได้ทั้งระดับประถมและมัธยมศึกษา

6. ชั้นเรียนพิเศษในโรงเรียนปกติ

นักเรียนเรียนในชั้นเรียนพิเศษเต็มเวลาร่วมกับเพื่อนพิการ ประมาณ 5 – 10 คน ครูประจำชั้นเป็นผู้สอนทุกวิชา เด็กจะมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมกับเด็กทั่วไป เช่น การเข้าแถว เคารพธงชาติ สวดมนต์ไหว้พระ การรับประทานอาหาร การไปทัศนศึกษา เป็นต้น

บังอร ต้นปาน (2535 : 19 - 25) ได้กล่าวถึงรูปแบบการจัดเรียนร่วม มีความแตกต่างกันตามสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ หรือผู้ที่มีความบกพร่องทางด้านต่าง ๆ และนักการศึกษาบางกลุ่มที่มีความเห็นว่า เด็กพิเศษบางกลุ่มอาจมี ปัญหาและอุปสรรคในการเข้าไปอยู่ในโรงเรียนปกติจึงได้มีการพัฒนารูปแบบของการจัดเรียนร่วม เพื่อแก้ไขปัญหาและอุปสรรคดังกล่าวให้มีขีดจำกัดสำหรับเด็กพิเศษเรียนร่วมให้น้อยที่สุดเพื่อ ประโยชน์สูงสุดในการในการเรียนร่วมของเด็กพิเศษ และสรุปว่า รูปแบบของการจัดเรียนร่วมมี 8 รูปแบบ ดังนี้

1. การเรียนร่วมในชั้นปกติ ปฏิบัติเช่นเดียวกับเด็กปกติทุกประการ
2. การเรียนร่วมในชั้นปกติ รับบริการที่จำเป็นจากครูการศึกษาพิเศษ
3. การเรียนร่วมในชั้นปกติบางวิชา เรียนร่วมในชั้นพิเศษบางเวลา
4. การเรียนร่วมในชั้นปกติทุกวิชา มีครูการศึกษาพิเศษช่วยเหลือเป็นรายบุคคล
5. การเรียนในชั้นพิเศษ มีนักเรียนปกติมาเรียนร่วม
6. การเรียนในชั้นพิเศษ มีนักเรียนปกติเรียนร่วมบางวิชา บางวิชาเด็กพิเศษจะเรียน กับเด็กพิเศษในห้องอื่น นักเรียนปกติจะไปเรียนกับเด็กปกติด้วยกัน
7. การเรียนในชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติและร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตรกับนักเรียนปกติ
8. การเรียนในชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติ และร่วมกิจกรรมของโรงเรียนตามโอกาส

สรุป รูปแบบการจัดการเรียนร่วมมีหลายรูปแบบ โรงเรียนหนึ่งอาจจัดเรียนร่วมได้มากกว่า 1 รูปแบบ ส่วนจะใช้รูปแบบใดต้องพิจารณาให้เหมาะสมกับระดับความบกพร่องความพร้อมของเด็กแต่ละคน ตลอดจนปัจจัยอื่นประกอบ แต่ควรเน้นให้เด็กได้เรียนร่วมกับเด็กทั่วไปให้มากที่สุดที่นิยมจัดมีด้วยกัน 6 รูปแบบ ดังนี้

1. เรียนร่วมในห้องเรียนปกติเต็มเวลา
2. เรียนร่วมในห้องเรียนปกติเต็มเวลาและรับบริการสอนเสริม
3. เรียนร่วมในห้องเรียนปกติเต็มเวลาและรับบริการจากครูเดินสอน
4. เรียนร่วมในห้องเรียนปกติบางเวลาและรับบริการสอนเสริม
5. ห้องเรียนพิเศษบางเวลา
6. ห้องเรียนพิเศษในโรงเรียนปกติ

4. วิธีการจัดเรียนร่วม

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543 : 26 – 43) ได้กล่าวถึงวิธีการขั้นตอนการจัดเรียนร่วม ดังนี้

1. ขั้นเตรียม
 - 1.1 การจัดเตรียมสภาพแวดล้อม
 - 1.1.1 อาคารสถานที่
 - 1.1.2 การจัดห้องเรียนและที่นั่งเรียนร่วม
 - 1.1.3 รูปแบบการจัดห้องเรียน
 - 1.2 การจัดเตรียมบุคลากร
 - 1.2.1 ผู้บริหาร
 - 1.2.2 ครูประจำชั้นเรียนร่วมกับเด็กปกติ/ครูประจำวิชา
 - 1.2.3 ครูประจำชั้นพิเศษ
 - 1.2.4 ครูเสริมวิชาการ
 - 1.3 การเตรียมเด็ก
 - 1.3.1 เด็กที่มีความต้องการพิเศษ
 - 1.3.2 เด็กปกติ
 - 1.4 การเตรียมผู้ปกครอง
 - 1.5 การจัดเตรียมการวัดผลและประเมินผล
2. การคัดแยกเด็ก
3. การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล และแผนการสอนรายบุคคล
4. การประเมินผลการเรียนเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เรียนร่วมกับเด็กปกติ

กองการศึกษาเพื่อคนพิการ (2543 : 14) ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนร่วมมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. จัดตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหาร ครูที่ปรึกษาของนักเรียน ผู้ปกครอง ผู้เรียนพิการและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เช่น แพทย์ นักจิตวิทยา นักวิชาการศึกษาพิเศษ ครูแนะแนว ครูแก้ไขการพูด เป็นต้น
 2. จัดทำทะเบียนทะเบียนคนพิการที่เรียนร่วมในสถานศึกษา
 3. จัดทำโปรแกรมการศึกษาเฉพาะบุคคล สำหรับทุกคนในสถานศึกษาที่เรียนร่วม
 4. จัดให้มีผู้ประสานงานการเรียนร่วมประจำสถานศึกษา จัดให้มีครูสอนเสริม หรือ ครูการศึกษาพิเศษ และบุคลากรอื่นที่จำเป็นตามความเหมาะสม ทำหน้าที่สอนเสริมคนพิการที่เรียนร่วมอยู่ในโรงเรียนโดยช่วยสอนวิชาต่าง ๆ หรือสอนทักษะที่จำเป็น เช่น การทำความคุ้นเคย - กับสภาพแวดล้อมและการเคลื่อนไหว สำหรับผู้มีความบกพร่องทางการเห็น เป็นต้น
 5. ในกรณีที่คนพิการมีความจำเป็นต้องรับการศึกษา พิ้นฟูสมรรถภาพด้านอื่น ๆ ให้สถานศึกษาประสานงานส่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
 6. จัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อและบริการอื่นใดทางการศึกษาตามความเหมาะสม ให้สอดคล้องเหมาะสมกับความต้องการจำเป็นของนักเรียนพิการรายบุคคล
 7. การรับนักเรียนให้เป็นไปตามประกาศรับนักเรียนของสถานศึกษา
 8. การจัดนักเรียนเข้าชั้นเรียน การจัดการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผลของนักเรียนพิการให้ดำเนินการตามโปรแกรมการศึกษาเฉพาะบุคคล
 9. โรงเรียนดำเนินการประเมินผลการดำเนินงานจัดการเรียนเรียนร่วมเป็นระยะ ๆ อย่างไม่เป็นทางการ เช่น ผู้บริหารเยี่ยมชั้นเรียนที่จัดการเรียนร่วม พบปะสนทนากับครูสอนเสริม ครูประจำชั้นตลอดจนผู้ปกครองและคนพิการอย่างสม่ำเสมอ
- เบญญา ชลธารันนท์ (2547 : 23) ในการดำเนินการจัดเรียนร่วมตามโครงสร้างซีท (SEAT) มีขั้นตอนสำคัญ ดังนี้
1. ประชุมบุคลากรทั้งหมดของโรงเรียน เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ เจตคติและความสามารถในการปฏิบัติงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
 2. ตั้งคณะกรรมการโครงการเรียนร่วม
 3. ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา
 4. พัฒนาบุคลากรตามความต้องการจำเป็นของบุคลากรในแต่ละสถานศึกษาโดยทำร่วมกับที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขต/จังหวัด และหน่วยงานอื่นจัด
 5. ประสานงานบุคลากรและประสานเขตพื้นที่ ศูนย์การศึกษาพิเศษเขต/จังหวัดในเรื่องการรับเด็ก ทั้งเด็กที่อยู่ในโรงเรียนและเด็กที่เข้าใหม่
 6. โรงเรียนจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล
 7. ดำเนินงานตามโครงสร้างซีท

กล่าวโดยสรุป วิธีการจัดการเรียนร่วม ควรมีขั้นตอน ดังนี้

1. ทำความเข้าใจเพื่อสร้างเจตคติที่ถูกต้องให้กับบุคลากร โดยการให้ความรู้ ความเข้าใจ กับบุคลากรที่เกี่ยวข้องทั้งระบบ ตั้งแต่ผู้บริหารสถานศึกษา ครูทุกคนในสถานศึกษา นักเรียนปกติ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองตลอดจนบุคคลในชุมชน
2. แต่งตั้งคณะกรรมการจัดการเรียนร่วม ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูประจำชั้น ครูที่รับผิดชอบการศึกษาพิเศษ ตัวแทนกรรมการสถานศึกษา ตัวแทนผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการพิเศษและผู้ชำนาญการด้านต่าง ๆ ถ้ามี
3. คัดแยกและรวบรวมข้อมูลเด็กรายบุคคล
4. กรณีมีความจำเป็นอาจต้องส่งต่อเพื่อทดสอบประเมินโดยผู้แพทย์ หรือผู้เชี่ยวชาญ เฉพาะทาง เช่น ตรวจวัดการได้ยิน ตรวจอวัยวะในการออกเสียงกรณีเด็กพูดไม่ชัด เป็นต้น
5. ปรับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนให้สอดคล้องกับสภาพของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
6. แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล
7. ประชุมจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล
8. พิจารณาจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ
9. ส่งเด็กเข้าเรียนร่วมตามรูปแบบที่เหมาะสมกับเด็กพิเศษแต่ละคน
10. จัดการเรียนการสอนตามแผน โดยความร่วมมือของผู้ปกครอง
11. ประเมินการใช้แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล
12. สรุป ประเมินความก้าวหน้าของเด็กรายบุคคล

แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Plan : IEP.)

1. ความหมายแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการให้คนพิการมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา พุทธศักราช 2545 และประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการของคณะกรรมการพิจารณาให้คนพิการได้รับสิทธิช่วยเหลือทางการศึกษา ว่าด้วยการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล พ.ศ. 2546 ได้ให้ความหมายของแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลว่า แผนซึ่งกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการ ตลอดจนกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา

ซีเกิล. (Siegel. 2002 : 2/9) ระบุว่า แผนการจัดการศึกษา เป็นการจัดการเรียนการสอน โดยคำนึงถึงความบกพร่องทางการเรียนของผู้เรียนแต่ละคน โดยมีหลักการ ดังนี้

1. ผู้ปกครองจะมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน
2. เมื่อเด็กได้รับสิทธิในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ผู้ปกครองจะต้องเข้าร่วมประชุมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลประจำปี โดยมีจุดเน้นที่การจัดการเรียนการสอนแบบพิเศษว่ามีผลอย่างไร และในปีต่อไปจะมีการปรับเปลี่ยนอย่างไรบ้าง

3. ผู้ปกครองและโรงเรียนต้องมีความคิดเห็นตรงกันและลงนามตกลงให้เรียนโปรแกรมพิเศษ
4. ถ้าผู้ปกครองต้องการเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนการสอนให้ลูก ต้องมีการนัดประชุมและตกลงกันใหม่

5. ผู้ปกครองสามารถร้องขอให้มีการนัดประชุมเมื่อไรก็ได้ที่พบปัญหาที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการของเด็ก ปัญหาในห้องเรียนหรือบริการต่าง ๆ

6. โรงเรียนที่ทำข้อตกลงกับผู้ปกครองต้องดำเนินการจัดหาทุกอย่างเพื่อสนับสนุน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548 : 6) ได้ให้ความหมายแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล หมายถึง แผนการให้บริการทางการศึกษาพิเศษรายปีที่จัดทำเป็นลายลักษณ์อักษรให้กับนักเรียนพิการ หรือที่มีความบกพร่องเป็นเฉพาะบุคคล โดย พ่อแม่หรือผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดทำซึ่งจะต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับ ระดับความสามารถของนักเรียนในปัจจุบัน ตลอดจนกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาให้เป็นเฉพาะบุคคล

ผดุง อารยะวิญญู (2541 : 204) ได้ให้ความหมายแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ว่าเป็นแผนการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่ทางโรงเรียนจัดทำขึ้น โดยได้รับความร่วมมือ และความยินยอมจากผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ แผนนี้บรรจุเนื้อหาสาระของหลักสูตรซึ่งเด็กจะต้องเรียน โดยปกติแล้วแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลจะจัดทำขึ้นสำหรับเด็กแต่ละคน เป็นแผนในระยะ 1 ปี และมีการทบทวนทุกภาคเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543 : 39) ได้กล่าวถึงแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลว่า เป็นแผนการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นรายบุคคล เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาให้สอดคล้อง เหมาะสมกับความต้องการและความสามารถของเด็ก โดยปกติจะเป็นแผนในระยะ 1 ปี แล้วมีการทบทวนทุกภาคเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545 : 83) ได้กล่าวถึง แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ดังนี้

EIP คือ รายละเอียดของข้อมูลที่จะอธิบายว่า ครูและผู้เชี่ยวชาญจะทำอะไรในความต้องการพิเศษให้กับนักเรียนที่มีข้อแตกต่างหรือพิเศษจากบุคคลทั่วไป

IEP คือ ความต้องการที่กำหนดขึ้นสำหรับนักเรียนที่พิการและจะนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในด้านการพัฒนาการของเด็กและความสามารถที่เขาแสดงออกมา

IEP 1 ชุด สำหรับนักเรียน 1 คน และจะเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับนักเรียนต่อไป

กล่าวโดยสรุป แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล หมายถึง รายละเอียดในการจัดการศึกษาหรือพัฒนาเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ที่สอดคล้องกับระดับความสามารถและสภาพความต้องการจำเป็นของเด็กรายบุคคลในแต่ละปี โดยความร่วมมือของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง และได้รับความยินยอมจาก พ่อ แม่ ผู้ปกครอง หรือตัวเด็ก และมีการทบทวนแผนทุกภาคเรียน ตลอดจนกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อบริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามกฎหมายกระทรวง

2. ความสำคัญของแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เป็นการศึกษาที่มุ่งพัฒนารายบุคคล แต่ละคน แต่ละประเภท มีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างทั้งด้านสภาพและระดับ ความบกพร่องทางร่างกาย สติปัญญา จิตใจ และพฤติกรรมในด้านหนึ่งหรือหลายด้าน แต่เป้าหมายสูงสุดของการจัดการศึกษาให้เด็กกลุ่มนี้ก็คือ การส่งเสริมให้แต่ละคนสามารถพัฒนาไปได้เต็มที่ตาม ศักยภาพของแต่ละบุคคล จึงจำเป็นต้องปรับทั้งด้านการกำหนดจุดมุ่งหมายทางการศึกษา กำหนดรูปแบบของหลักสูตร การวางแผนในการนำหลักสูตรไปปฏิบัติและการวางแผนในการประเมินผล กระบวนการดังกล่าวนี้สำหรับเด็กพิเศษ ควรจัดทำในลักษณะของแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (สำนัก - งานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 2 – 3) ประเทศที่มีความก้าวหน้าการจัดการศึกษาพิเศษ เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา แคนาดา อังกฤษ ได้กำหนดรูปแบบการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล เป็นองค์ประกอบที่สำคัญ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2548 : 26) สำหรับประเทศไทยก็เช่นเดียวกัน ในปัจจุบันนี้ครูจำเป็นต้องมีความรู้ในการจัดการเรียนการสอนนักเรียนทั่วไปควบคู่ไปกับการจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียนพิการ หรือที่มีความบกพร่องในลักษณะของการจัดการเรียนร่วม นอกจากนี้โรงเรียนต้องตอบสนองความต้องการจำเป็นของนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องโดยมีแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (เบญจา ชลธารินทร์. 2546 : 1 – 2) ด้วยความสำคัญที่จะต้องมีการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล สำหรับการจัดการศึกษาให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ทำให้รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะกระทรวงศึกษาธิการ ได้ออกกฎหมาย ระเบียบกฎหมาย ที่เกี่ยวกับการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ที่สำคัญ ได้แก่

กฎหมาย กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการให้คนพิการได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา พุทธศักราช 2545 ในหมวด 3 ข้อ 11 (1) กำหนดว่า ให้แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ซึ่งจัดทำโดยสถานศึกษาที่รับคนพิการเข้าศึกษา เป็นเอกสารที่ต้องใช้ในการขอรับเงินอุดหนุน ขอยืมเงินเพื่อจัดซื้อและขอรับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาและกระทรวงศึกษาธิการจึงได้ออกประกาศ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการของคณะกรรมการพิจารณาให้คนพิการได้รับสิทธิช่วยเหลือทางการศึกษา ว่าด้วยการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล เมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม พุทธศักราช 2546 ข้อ 4 “ให้สถานศึกษาจัดตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลสำหรับผู้เรียน...” และ ข้อ 9 กำหนดว่า “ให้บังคับใช้ในสถานศึกษาทุกระดับและระดับ ทั้งสถานศึกษาของรัฐและเอกชน” ขณะนี้กำลังเสนอให้ออกเป็นระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2548 : 152)

ผดุง อารยะวิญญู (2541 : 205 - 206) กล่าวว่า เหตุผลสำคัญที่ต้องมีแผนการจัดการศึกษาสำหรับเด็กแต่ละคน คือ เด็กที่มีความต้องการพิเศษมีทักษะและความสามารถที่ต่างกันอย่างมากมาย การที่จะสอนเด็กให้เรียนรู้ไปพร้อมกันในเวลาเดียวกันทีละหลาย ๆ คน คงไม่สอดคล้อง

ตามความต้องการและความสามารถของเด็ก ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีแผนการศึกษาสำหรับเด็กแต่ละคน ซึ่งแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลมีประโยชน์ต่อครูผู้สอน ผู้ปกครองและทางโรงเรียน ดังนี้

ประโยชน์ต่อครูผู้สอน

1. ครูใช้แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลเป็นแนวทางในการจัดทำตารางสอน และบันทึกการสอนรายวัน และกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนเด็ก
2. ครูใช้แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล เป็นแนวทางในการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของครูผู้สอนแต่ละคนหากมีครูมากกว่า 1 คน ที่มีส่วนร่วมในการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
3. ครูใช้แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลเป็นแนวทางในการศึกษาพัฒนาการทางด้านการเรียนของเด็ก
4. ครูใช้แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลเป็นแนวทางในการรายงานหรือแจ้งความก้าวหน้าทางการเรียนของเด็กแก่ผู้ปกครอง
5. ครูใช้แผนการศึกษาเฉพาะบุคคลเป็นแนวทางในการเลือกสื่อการเรียนให้เหมาะสมกับเด็ก

ประโยชน์ต่อผู้ปกครอง

1. ทราบว่าจะติดต่อกับครูคนใดเมื่อต้องการพูดคุยเกี่ยวกับปัญหาของบุตรหลาน
2. ทราบว่าบุตรของตนจะเรียนอะไรบ้างที่โรงเรียน
3. ตั้งความหวังที่เหมาะสมเกี่ยวกับผลการเรียนของบุตรหลานตน
4. ให้ข้อมูลเกี่ยวกับบุตรของตนแก่ครูได้ถูกต้อง
5. ทราบว่าควรจะฝึกบุตรของตนที่บ้านอย่างไรบ้าง

ประโยชน์ต่อทางโรงเรียน

1. ทางโรงเรียนจะทราบว่าเด็กเข้ารับการศึกษาระดับใดและในลักษณะใด
2. ทางโรงเรียนสามารถจัดบริการทางการศึกษาตลอดจนบริการที่เกี่ยวข้องที่จำเป็นให้สอดคล้องกับความต้องการของเด็ก
3. โรงเรียนจะได้ทราบพัฒนาการของเด็ก และจะได้จัดการประชุมทบทวนแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลในอนาคตต่อไป

3. ส่วนประกอบของแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการของคณะกรรมการพิจารณาให้คนพิการได้รับสิทธิช่วยเหลือทางการศึกษา ว่าด้วยการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ประกาศ ณ วันที่ 30 กรกฎาคม พุทธศักราช 2546 กำหนดส่วนประกอบของแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ไว้ในข้อ 6 ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลทั่วไป
2. ข้อมูลด้านการศึกษา
3. การวางแผนการจัดการศึกษา
4. ความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา

การศึกษา

5. คณะกรรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล
6. ความเห็นของบิดา มารดา หรือผู้เรียนลงนามในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2543 : 40) ระบุว่า รายละเอียดของ
แผนการศึกษาเฉพาะบุคคลอาจแตกต่างกันตามความเหมาะสม โดยทั่วไปควรมีรายละเอียด ดังนี้
1. ข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็ก เช่น ชื่อ สกุล อายุ เพศ ประเภทของความบกพร่อง
2. ระยะเวลาเริ่มใช้ และระยะเวลาสิ้นสุดการใช้แผน
3. ระดับความสามารถของเด็กในด้านต่างๆ เช่น ด้านสังคม การรับรู้ การช่วยเหลือตนเอง
4. จุดมุ่งหมายระยะยาว โดยทั่วไปกำหนด 1 ปี ว่าเมื่อครบหนึ่งปีแล้วเด็กควรจะเรียนรู้
อะไรบ้างและสามารถแสดงพฤติกรรมอะไรบ้าง

5. จุดมุ่งหมายระยะสั้น
6. สำหรับเด็กที่เข้าเรียนร่วมต้องระบุว่า เรียนร่วมเมื่อใด อย่างไร
7. บริการพิเศษที่จำเป็น
8. การประเมินผล ต้องระบุว่าใช้วิธีใด มีขั้นตอนในการวัดประเมินอย่างไร
9. การรับรองแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล โดยผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง

ผดุง อารยะวิญญู (2541 : 209 – 202) กล่าวว่า แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล
ควรประกอบด้วยเนื้อหาสาระตลอดจนข้อมูล เกี่ยวกับเด็ก ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไป เป็นข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับเด็ก เช่น ชื่อ นามสกุล วัน เดือน ปีเกิด
อายุ ที่อยู่ ชื่อ โรงเรียน อำเภอ จังหวัด เป็นต้น
2. บริการที่เด็กจะได้รับ หมายถึง บริการในทางการศึกษาและบริการที่เกี่ยวข้อง
บริการทางการศึกษาเป็นโครงการศึกษาพิเศษที่ทางโรงเรียนจัดให้ นั่นคือจะต้องระบุว่า เด็กได้รับการ
บรรจุเข้าศึกษาในโครงการใดโครงการหนึ่ง ต่อไปนี้

- 2.1 โครงการสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
- 2.2 โครงการสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการทางสายตา
- 2.3 โครงการสำหรับเด็กปัญญาอ่อน
- 2.4 โครงการสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย
- 2.5 โครงการสำหรับเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้
- 2.6 โครงการสำหรับเด็กที่มีปัญหาทางอารมณ์
- 2.7 โครงการสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษอื่น ๆ ที่ทางโรงเรียนเปิดบริการ

บริการที่เกี่ยวข้อง หมายถึง การบริการอื่นที่ทางโรงเรียนจัดควบคู่ไปกับบริการทางการศึกษาพิเศษ บริการที่เกี่ยวข้องอาจ ได้แก่ การแก้ไขการพูด การบำบัดทางกายภาพ ดนตรีบำบัด อาชีวบำบัด พฤติกรรมบำบัด บริการอ่านหนังสือให้เด็กตามод บริการล่ามสำหรับเด็กหูหนวก บริการรถรับส่งนักเรียน บริการอื่น ๆ ที่ทางโรงเรียนจัดให้

3. การเรียนร่วมในชั้นปกติ หากเป็นไปได้ให้เด็กมีโอกาสร่วมเรียนร่วมในชั้นปกติให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ดังนั้นแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล จะต้องระบุว่าจะให้เด็กเรียนร่วมในลักษณะใด เรียนร่วมเต็มเวลา หรือเรียนร่วมบางเวลา การเรียนร่วมคิดเป็นเวลาร้อยละเท่าใดของเวลาเรียนทั้งหมด และจะให้เรียนร่วมในวิชาใดบ้าง

4. ระดับความสามารถของเด็ก ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล จะต้องระบุความสามารถของเด็ก นั่นคือระบุว่าเด็กมีความรู้ความสามารถในระดับใด ซึ่งมักจะพบได้จากการทดสอบในด้านต่าง ๆ ด้านที่สำคัญที่ควรระบุ มีดังนี้

- 4.1 พื้นฐานความรู้ด้านวิชาทักษะ เช่น การอ่าน คณิตศาสตร์ เป็นต้น
- 4.2 การพูดและภาษา
- 4.3 วุฒิภาวะทางสังคม
- 4.4 การใช้ประสาทสัมผัสในการรับรู้
- 4.5 การเคลื่อนไหว รวมไปถึงการเดิน การวิ่ง การหยิบจับสิ่งของ
- 4.6 การช่วยตนเอง
- 4.7 วุฒิภาวะทางอารมณ์
- 4.8 การเตรียมอาชีพ

การที่ครูทราบระดับความสามารถของเด็ก จะช่วยให้ครูสามารถจัดเนื้อหาตลอดจนหลักสูตรที่จะใช้สอนเด็กได้อย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการและความสามารถของเด็กจึงจะทำให้เด็กเรียนรู้ได้มากที่สุด

5. จุดมุ่งหมายระยะยาว โดยปกติแล้วจุดมุ่งหมายระยะยาวกำหนดไว้ไม่เกิน 1 ปี ดังนั้นในระยะเวลาการเรียน 1 ปี ครูต้องการให้เด็กมีทักษะและความสามารถเพิ่มขึ้นจากเดิมเท่าใดควรกำหนดไว้ ตัวอย่างจุดมุ่งหมาย เช่น เด็กสามารถแต่งตัวเองได้ เด็กสามารถทำเลขในหนังสือแบบเรียนเลขคณิตชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เด็กสามารถอ่านหนังสือแบบเรียนภาษาไทยชั้น ป.1 ได้ การกำหนดจุดมุ่งหมายระยะยาวควรสอดคล้องกับระดับความสามารถของเด็ก จุดมุ่งหมายไม่ควรกำหนดไว้สูงเกินไปเพราะบางทีไม่สามารถบรรลุเป้าหมายนั้น หรือไม่ควรถูกต่ำเกินไป เพราะอาจทำให้เด็กไม่สนใจบทเรียน เนื่องจากเด็กสามารถบรรลุเป้าหมายได้ในเวลารวดเร็ว จุดมุ่งหมายระยะยาวนี้จะต้องมีการทบทวนปีละ 1 ครั้ง เป็นอย่างน้อย

6. จุดมุ่งหมายระยะสั้น โดยปกติแล้วจุดมุ่งหมายระยะสั้น เป็นจุดมุ่งหมายภายใน 1 ภาคเรียน และต้องยึดจุดมุ่งหมายระยะยาวเป็นหลัก เช่น ในจุดมุ่งหมายระยะยาวกำหนดว่าจะให้เด็ก(ปัญญาอ่อน) สามารถแต่งตัวได้เองโดยไม่มีคนคอยช่วยเหลือ ในจุดมุ่งหมายระยะสั้นจะต้องกำหนดว่าการที่เด็กแต่งตัวได้เด็กจะสามารถทำอะไรได้บ้าง ตัวอย่าง เช่น เด็กสามารถหยิบเสื้อ

สวมเสื้อตัวเอง เด็กสามารถรัดกระดุมเสื้อได้ถูกต้อง เด็กสามารถสวมกางเกงได้ เด็กสามารถผูกเชือกรองเท้าได้ เป็นต้น

ดังนั้นกิจกรรมการเรียนการสอนหรือทักษะต่าง ๆ ที่เด็กต้องกระทำ จะต้องเป็นไปตามจุดประสงค์ ระยะสั้นที่กำหนดไว้ ดังนั้นเด็กต้องฝึกกล้ามเนื้อมือและกล้ามเนื้อแขน ขา ตลอดจนนิ้วมือ เพื่อให้มีความแข็งแรงพอที่จะช่วยตนเองในการแต่งตัวได้

7. เกณฑ์การวัดผล ควรมีการวัดอย่างน้อยปีละครั้ง แต่โดยทั่วไปแล้วจะมีการวัดภาคเรียนละ 1 ครั้ง หรือมากกว่านั้น จุดมุ่งหมายสำคัญของการประเมินผลคือ เพื่อสำรวจว่าเด็กสามารถเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ การวัดผลอาจใช้แบบทดสอบมาตรฐานก็ได้ หากแบบทดสอบนั้นเหมาะที่จะนำมาใช้กับเด็ก แต่การวัดผลส่วนมากใช้แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้น สิ่งสำคัญเกี่ยวกับการวัดผลที่ต้องกำหนดไว้ในแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล คือเกณฑ์ในการตัดสิน ซึ่งจะต้องกำหนดไว้ควบคู่กันไปกับวิธีวัดผล

การวัดผลจะช่วยให้ครูทราบความก้าวหน้าของเด็กในด้านการเรียนรู้ ผลการประเมินจะช่วยให้ครูปรับปรุงแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล หรือช่วยในการกำหนดแผนใหม่ได้อย่างเหมาะสม

8. ระยะเวลา หมายถึง ช่วงเวลาที่ครูนำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลไปใช้ ดังนั้นแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลต้องกำหนดวันเริ่มต้นและวันสิ้นสุด ซึ่งอาจกำหนดเป็นรายปี หรือใน 1 ภาคเรียนก็ได้ ขึ้นอยู่กับความเหมาะสม

9. การลงลายมือกำกับ แผนการศึกษาเฉพาะบุคคลควรมีผู้รับผิดชอบ ซึ่งอาจเป็นครูผู้สอน หรือเป็นคณะกรรมการที่ประกอบด้วย ครูใหญ่ ครูแนะแนว ครูผู้สอน และผู้ปกครอง เป็นต้น ผู้ที่รับผิดชอบหมายถึงผู้ที่เห็นด้วยกับแผนนี้ และลงลายมือชื่อกำกับไว้ในตอนท้ายของแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

10. ข้อมูลอื่น ๆ หมายถึง ข้อมูลที่เกี่ยวกับเด็ก ซึ่งอาจเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล หากบรรจุข้อมูลที่เกี่ยวข้องไว้ ข้อมูลที่อาจจำเป็นควรได้รับการบรรจุไว้ในแผนการจัดการศึกษานี้ได้แก่ประวัติการเจ็บป่วย รายชื่อแบบทดสอบที่ใช้ในการวินิจฉัยเด็ก การปรับพฤติกรรม โครงการสอนรายสัปดาห์ หรือรายเดือน เป็นต้น ข้อมูลดังกล่าวจะบรรจุหรือไม่บรรจุในแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลก็ได้ ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของโรงเรียน ส่วนข้อมูล 1 – 9 นั้น จำเป็นต้องได้รับการบรรจุไว้ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

กล่าวโดยสรุป แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล เป็นเครื่องมือสำคัญที่ได้กำหนดขึ้นจากความร่วมมือของผู้ที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมพัฒนาและให้การศึกษาแก่เด็ก โดยการกำหนดเป้าหมายของการจัดการศึกษา เนื้อหา แนวทางการจัดกิจกรรม และผู้รับผิดชอบ ในแต่ละปีและสามารถปรับเปลี่ยนให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้นได้ โดยมีส่วนประกอบที่สำคัญ คือ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเด็ก ข้อมูลด้านการศึกษา การวางแผนการจัดการศึกษา กำหนดสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา คณะกรรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ตลอดจนความยินยอมของบิดา มารดา ผู้ปกครองหรือผู้เรียนกรณีผู้เรียนมีความสามารถให้ความยินยอมได้

4. กระบวนการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

กระบวนการจัดการศึกษาพิเศษรูปแบบเรียนร่วมจะมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นหากครูผู้สอนจะได้ดำเนินการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (กระทรวงศึกษาธิการ. 2544 : 25) เพื่อให้การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษของสถานศึกษาเป็นไปอย่างทั่วถึง ในแนวทางเดียวกันและมีความละเอียดรอบคอบ เกิดความมั่นใจว่า แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลที่จัดทำขึ้นนั้นสอดคล้องกับระดับความสามารถและส่งผลให้เด็กพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพ กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ออกประกาศ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการของคณะกรรมการพิจารณาให้คนพิการได้รับสิทธิช่วยเหลือทางการศึกษา ว่าด้วยการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ข้อ 4 ระบุว่า ให้สถานศึกษาจัดตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลสำหรับผู้เรียนแต่ละคน โดยมีจำนวนไม่น้อยกว่า 3 คน แต่ไม่เกิน 7 คน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง ครูการศึกษาพิเศษ ครูประจำชั้น หรือครูที่ปรึกษาและหรือนักวิชาการ รวมถึงผู้เรียน กรณีผู้เรียนสามารถเข้าร่วมประชุมได้ และข้อ 5 ได้กำหนดหน้าที่ของคณะกรรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ไว้ดังนี้ (1) จัดให้มีการประเมินความสามารถในปัจจุบันและความต้องการจำเป็นพิเศษของผู้เรียน (2) จัดประชุมเพื่อวางแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล โดยกำหนดระดับความสามารถกำหนดเป้าหมายระยะยาว 1 ปี จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม การประเมินผล และผู้รับผิดชอบ (3) จัดประชุมเพื่อประเมิน ทบทวน ปรับแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล พร้อมจัดทำรายงานผลการประเมิน การดำเนินการตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง และในข้อ 8 กำหนดให้สถานศึกษานำส่งแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ในการส่งต่อผู้เรียนที่จบการศึกษาแต่ละระดับ หรือย้ายสถานศึกษา จึงกล่าวได้ว่าประกาศกระทรวงศึกษาธิการฉบับนี้ ได้กำหนดกระบวนการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลให้ผู้เกี่ยวข้องใช้เป็นทางในการดำเนินงาน นอกจากประกาศนี้แล้ว ผดุง อารยะวิญญู (2541 : 207) ได้กล่าวถึงขั้นตอนในการการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ดังนี้

1. ทางโรงเรียนประกาศให้ประชาชนทราบว่าทางโรงเรียน มีบริการทดสอบด้านใดบ้าง หากทางโรงเรียนมีบริการทางการทดสอบ ควรแจ้งให้ประชาชนทราบว่ามารับบริการได้ ณ ที่ใด
2. ทำการทดสอบเด็ก เป็นการทดสอบเบื้องต้น เพื่อพิจารณาว่าเด็กควรได้รับการทางการศึกษาพิเศษ หรือการศึกษาสำหรับเด็กปกติ
3. ส่งเด็กไปรับการทดสอบโดยละเอียด หากเด็กต้องการทดสอบเพิ่มเติม เด็กควรได้รับบริการได้ ณ ที่ใด
4. ขออนุญาตผู้ปกครองก่อนทำการทดสอบเด็ก
5. ทดสอบเด็กโดยละเอียด การทดสอบในขั้นนี้เป็นการทดสอบเพื่อจำแนกประเภทเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ทดสอบเพื่อประเมินความสามารถของเด็กและจุดอ่อนของเด็ก ทั้งนี้เพื่อจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของเด็ก

6. แจ้งผลการทดสอบแก่ผู้เกี่ยวข้องและนัดประชุม
7. ประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ผู้ที่เข้าร่วมประชุม ได้แก่ ครูผู้สอน ครูใหญ่หรือผู้แทน นักจิตวิทยา และผู้ปกครองเด็ก
8. เริ่มใช้แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล
9. ประเมินผลการเรียนของเด็ก
10. ทบทวนแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล และ/หรือจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลใหม่

เบญญา ชลธารันนท์ (กองการศึกษาพิเศษเพื่อคนพิการ. 2543 : 15 - 17 ; อ้างอิงจาก เบญญา ชลธารันนท์) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขออนุญาตผู้ปกครอง

ก่อนลงมือทำโปรแกรมการศึกษาเฉพาะบุคคลสำหรับคนพิการแต่ละคน สิ่งสำคัญที่ควรดำเนินการเป็นอันดับแรก คือ สถานศึกษาที่คนพิการไปรับบริการต้องประสานทำความเข้าใจกับผู้ปกครองเกี่ยวกับคนพิการ สร้างความเข้าใจ การยอมรับและเจตคติที่มีต่อคนพิการจากบุคคลรอบข้าง ความจำเป็นในการได้รับการศึกษาพิเศษ ความสำคัญในความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองและสถานศึกษาในการช่วยเหลือ พัฒนา ส่งเสริมความก้าวหน้าของคนพิการแต่ละคน

ขั้นตอนที่ 2 รวบรวมข้อมูลและประเมินเกี่ยวกับคนพิการ

รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับคน

การรวบรวมข้อมูลคนพิการเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญยิ่ง เพราะเป็นการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นที่จะทำให้ผู้เกี่ยวข้องรู้จักและเข้าใจคนพิการ โดยอาจเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ได้แก่

1. ประวัติส่วนตัว เช่น วัน เดือน ปีเกิด ภูมิลำเนา ความเจ็บป่วยในวัยเด็กและสาเหตุที่ก่อให้เกิดความพิการ ฯลฯ ซึ่งรายละเอียดในแบบกรอกประวัติ สถานศึกษาอาจสร้างขึ้นเก็บข้อมูลต่าง ๆ ให้ครอบคลุมและตรงกับความต้องการที่จะเป็นประโยชน์ในการที่จะวางแผนช่วยเหลือ ฟื้นฟูคนพิการ

2. ใบแสดงความบกพร่อง (ถ้ามี) ซึ่งเป็นหลักฐานในการแสดงเป็นเบื้องต้นว่าเป็นคนที่มีความพิการควรได้รับการช่วยเหลือและการศึกษาพิเศษ หลักฐานดังกล่าวนี้ออกให้โดยผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง อาทิ นักจิตวิทยา แพทย์ เช่น ในการตรวจวัดระดับสติปัญญาสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา หรือใบตรวจวัดระดับการได้ยินสำหรับคนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เป็นต้น

สมุดประจำตัวคนพิการ ซึ่งกรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมออกให้คนพิการทุกประเภทที่ไปจดทะเบียนคนพิการ

3. สำเนาทะเบียนบ้านและสำเนาสูติบัตร เพื่อให้ทราบถึงสภาพครอบครัวและสภาพการเกิดของคนพิการ

ข้อมูลต่าง ๆ ดังกล่าวจะช่วยให้เข้าใจ และทราบความต้องการของคนพิการในเบื้องต้น และสามารถนำข้อมูลเหล่านี้มาประกอบการพิจารณาประกอบการประเมินความสามารถเบื้องต้น เพื่อจัดทำโปรแกรมการศึกษาเฉพาะบุคคลให้เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของคนพิการแต่ละคนต่อไป

ประเมินเกี่ยวกับคน

สิ่งสำคัญยิ่งก่อนที่จะทำโปรแกรมการศึกษาเฉพาะบุคคล คือต้องมีการประเมินศักยภาพของคนจากความร่วมมือของผู้เชี่ยวชาญหลายด้าน เช่น นักจิตวิทยา นักการบำบัด ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับคนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ครูผู้สอนแต่ละทักษะ/วิชา ทดสอบความสามารถของคน ค้นหาจุดเด่น จุดด้อยของคน เพื่อให้ทราบว่าแต่ละคนมีความสามารถพื้นฐานหรือระดับผลสัมฤทธิ์แต่ละทักษะ/วิชา เป็นอย่างไร ควรจะพัฒนาอะไรต่อไป และจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของคนพิการคนนั้น ๆ

ขั้นตอนที่ 3 ประชุมจัดทำโปรแกรมการศึกษาเฉพาะบุคคล

การจัดทำโปรแกรมการศึกษาเฉพาะบุคคลมีกลุ่มผู้รับผิดชอบ ซึ่งจะเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือพัฒนาโดยตรง ได้แก่ ผู้ปกครอง ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้แทน ครูผู้สอน ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง เช่น นักกายภาพบำบัด นักกิจกรรมบำบัด และนักเรียน ผู้รับผิดชอบเหล่านี้จะประชุมร่วมกันพิจารณา เสนอความคิดเห็น ในการจัดโปรแกรมการศึกษาเฉพาะบุคคล

ขั้นตอนที่ 4 เริ่มใช้โปรแกรมการศึกษาเฉพาะบุคคล

หลังจากได้มีการประชุม จัดทำโปรแกรมการศึกษาเฉพาะบุคคลสำหรับคนพิการคนนั้น ๆ เรียบร้อยแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือการนำโปรแกรมการศึกษาเฉพาะบุคคลไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุจุดมุ่งหมายระยะยาวที่กำหนดไว้โดยมีผู้รับผิดชอบ คือ ครูผู้สอน ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง เช่น นักกายภาพบำบัด นักกิจกรรมบำบัด นักแก้ไขการพูด นักพฤติกรรมบำบัด ที่ถูกระบุให้เป็นผู้ลงมือปฏิบัติการสอนหรือบำบัดฟื้นฟูโดยตรง จะยึดจุดมุ่งหมายระยะยาวเป็นหลักนำไปกำหนดจุดมุ่งหมายระยะสั้น และนำจุดมุ่งหมายระยะสั้นไปจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (Individualized Implementation Plan : IIP) ซึ่งจะมีรายละเอียดเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายระยะยาว/สั้น วิธีการสอน สื่อ กระบวนการประเมินที่ใช้ และเกณฑ์การประเมิน ระยะเวลา และผลการประเมิน รวมทั้งการเขียนแผนการสอนแต่ละเรื่อง

ขั้นตอนที่ 5 ติดตามและประเมินผล

เมื่อดำเนินการใช้โปรแกรมการศึกษาเฉพาะบุคคลไประยะหนึ่งหรือสิ้นสุดลง ผู้จัดทำโปรแกรมการศึกษาเฉพาะบุคคลจะประชุมประเมินความก้าวหน้า เพื่อปรับโปรแกรมการศึกษาเฉพาะบุคคลให้เหมาะสมยิ่งขึ้น หรือจัดทำโปรแกรมการศึกษาเฉพาะบุคคลให้กับคนพิการคนนั้น ๆ ใหม่ เมื่อคนพิการคนนั้น ๆ ได้พัฒนาจนบรรลุจุดมุ่งหมายระยะยาวที่วางไว้แล้ว โดยปกติจะมีการติดตามและประเมินผลอย่างน้อย ปีละ 1 ครั้ง

การวัดและประเมินผลให้แก่คนเรียนรวมอาจใช้ข้อสอบเดียวกับคนทั่วไปแต่ต้องปรับวิธีการสอบให้เหมาะสมกับความต้องการและความสามารถของแต่ละคน ส่วนคนที่มีความบกพร่องมากให้เป็นไปตามแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล

การประเมินผลไม่ว่าจะเป็นการประเมินผลกลางภาคเรียนหรือประเมินผลปลายภาคเรียนอาจยืดหยุ่น ดังนี้

1. ให้มีการทดสอบหลายระดับในหนึ่งหน่วยการเรียนรู้
2. อนุญาตให้สอบในห้องเสริมวิชาการได้ ซึ่งจะมีบุคลากรที่โรงเรียนมอบหมายให้เป็นผู้สอบนักเรียนพิการในกรณีที่จำเป็นต้องใช้อุปกรณ์ วิธีการสื่อสารที่แตกต่างจากนักเรียนทั่วไป
3. หากมีความจำเป็นต้องขยายเวลาในการทำข้อสอบ โดยให้มีเวลาในการทำข้อสอบนานขึ้น ซึ่งควรจะมีการตกลงรับทราบโดยนักเรียนพิการ
4. ในการวัดสิ่งเดียวกัน จำนวนคำถามอาจไม่เท่ากันก็ได้
5. สอบปากเปล่าแทนการสอบข้อเขียน เพราะบางคนมีความสามารถในการพูด แต่ไม่มีความสามารถในการเขียน
6. การวัดความเข้าใจในเนื้อหา กระทำได้หลายวิธี บางคนอาจตอบคำถามไม่ได้ดี แต่มีผลงานมาแสดงก็แสดงว่าเข้าใจเนื้อหาแล้ว
7. คำถามบางข้ออาจไม่เข้าใจเพราะใช้คำยาก ครูต้องเปลี่ยนคำถามใหม่ โดยใช้คำถามง่าย ๆ การสอบเป็นการวัดความเข้าใจในเนื้อหา ไม่ใช่วัดการใช้ภาษาในข้อสอบ
8. เตรียมเด็กก่อนทำข้อสอบ เพื่อให้เข้าใจในแนวคำถามว่าหากครูถามเช่นนั้น คำตอบที่ครูต้องการควรเป็นเช่นไร
9. พยายามหลีกเลี่ยงการทดสอบที่ครอบคลุมเนื้อหา มาก ๆ (เช่น เนื้อหาในหลาย ๆ บทเรียน)
10. ใช้เกณฑ์ต่างกันในการตัดเกรดและควรกำหนดเกณฑ์นี้ไว้ในแผนการจัดการศึกษาด้วย

สรุป กระบวนการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล มีขั้นตอนที่สำคัญ ดังนี้

1. ให้ความรู้ความเข้าใจกับคณะครู นักเรียนและผู้ปกครองเด็กของโรงเรียน เกี่ยวกับเหตุผล ความจำเป็น วิธีการและแนวทางการจัดการศึกษาพิเศษ
2. สำรวจและคัดแยกเด็ก
3. แจ้งผู้ปกครองทราบ
4. ศึกษาให้รู้จักเด็กรายบุคคลอย่างรอบด้าน จากผู้ใกล้ชิด ด้วยวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายจนแน่ใจว่าได้ข้อมูลที่เป็นจริง หากจำเป็นต้องส่งผู้เชี่ยวชาญตรวจ วินิจฉัยต้องได้รับอนุญาตจากผู้ปกครอง หรือขอความร่วมมือให้ผู้ปกครองเป็นผู้นำเด็กไปด้วยตนเอง
5. แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล
6. นำรายละเอียดที่กำหนดไว้ในแผนไปปฏิบัติและประเมินผลเป็นระยะ
7. ทบทวนและปรับแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชอุ่ม อินทร์น้อย (2546) ได้ทำการวิจัยโดยทดลองใช้ชุดฝึกอบรม และวีดิทัศน์ การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลโดยใช้วีดิทัศน์สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดนครสวรรค์ เพื่อศึกษาผลของการฝึกอบรมครูผู้สอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษโดยใช้วีดิทัศน์ กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 37 คน ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่ใช้ชุดฝึกอบรมดังกล่าว มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำ แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พูลทรัพย์ คชฤทธิ์ (2545 : 52) ได้ศึกษาความต้องการนิเทศทางวิชาการของครูโครงการจัดเรียนร่วม โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล พบว่า ครูผู้รับผิดชอบโครงการเรียนร่วม มีความต้องการการนิเทศทางวิชาการในการจัดเรียนร่วมทุกเรื่อง ของด้านการปรับหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ รวมทั้งการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลและแผนการสอนรายบุคคล

นภาพร สิงห์ดี (2531 : 92) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดการสอนรายบุคคล เพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพทางการวิจัยสำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ ผลการวิจัยและพัฒนา ทำให้ได้ชุดการสอนเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพทางการวิจัยที่ผู้เรียนสามารถศึกษาด้วยตนเอง หรือนำไปใช้ฝึกอบรมกลุ่มเล็กและภาคสนามได้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากร เป็นครูที่รับผิดชอบการจัดการเรียนร่วมโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสตูล ปีการศึกษา 2548 จำนวน 117 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้เป็นครูที่รับผิดชอบการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสตูล ปีการศึกษา 2548 โดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 90 คน ซึ่งมีขั้นตอนการสุ่ม ดังนี้

1. ประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่าง ใช้ตารางการสุ่มสำเร็จของ แครซี และ มอร์แกน (ยุทธ ไกรวรรณ. 2546 : 100 ; อ้างอิงจาก Krejcie; & Morgan. n.d.) ได้จำนวน 90 คน
2. สุ่มจำนวนโรงเรียนที่มีเด็กเรียนร่วมในแต่ละอำเภอ ทั้ง 7 อำเภอ ตามอัตราส่วน จำนวนโรงเรียนที่จัดเรียนร่วม
3. ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย ได้โรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง ตามอัตราส่วนแต่ละอำเภอ ดังรายการในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

อำเภอ	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
เมืองสตูล	29	22
ควนกาหลง	16	12
ละงู	29	22
ควนโดน	10	8
ท่าแพ	16	12
ทุ่งหว้า	8	6
กิ่งอำเภอมะนัง	9	7
รวมทั้งสิ้น	117	90

4. ในแต่ละโรงเรียนสุ่มแบบเจาะจง ครูผู้ที่รับผิดชอบการจัดเรียนร่วม โรงเรียนละ 1 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 90 คน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือในการวิจัย จำนวน 2 ชุด คือ

1. แบบวัดความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล จัดทำเป็นแบบทดสอบชนิดเลือกตอบ ที่มี 4 ตัวเลือก จำนวน 18 ข้อ

2. แบบประเมินความสามารถในการทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล จัดทำเป็นแบบประเมินตามเกณฑ์ 5 ระดับ จำนวน 10 ประเด็น

ขั้นตอนในการสร้างแบบทดสอบวัดความรู้

1. ศึกษาเอกสารการศึกษาพิเศษ การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลและแนวทางการสร้างแบบทดสอบ

2. สร้างตารางวิเคราะห์เนื้อหาความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาและพฤติกรรมที่ต้องการวัดจากเอกสารที่ศึกษาในข้อ 1 เพื่อกำหนดจำนวนข้อของแบบทดสอบ

3. สร้างแบบทดสอบวัดความรู้การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลเป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 22 ข้อ ซึ่งเป็นจำนวนที่มากกว่าที่ใช้จริง เพื่อประโยชน์ในการคัดเลือกแบบทดสอบที่ดีไว้ใช้

4. นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นไปตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์การจัดการศึกษาพิเศษ ไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเหมาะสมของภาษาและความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบกับองค์ประกอบของเนื้อหาและจุดประสงค์โดยใช้

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตามวิธีของโรวินเนลลี และแฮมเบลตัน (บุญเชิด ภิญญโญ อนันตพงษ์. 2527 : 67 – 70 ; อ้างอิงจาก Rovinelli ; & Hambleton. 1937)

ผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน นำมาคิดคำนวณ มีค่าความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 (ดังแสดงในภาคผนวก)

5. หลังจากให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสอดคล้องและคัดเลือกแบบทดสอบที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ระดับ 0.5 ขึ้นไป มาปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและคัดเลือกแบบทดสอบเหลือ จำนวน 18 ข้อ

6. นำแบบทดสอบผลการทดสอบที่ผ่านการคัดเลือกในข้อ 5 ไปทดลองใช้กับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 42 คน นำคะแนนไปวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตร KR – 20 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.79 ค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.27 – 0.73 และความยากมีค่าตั้งแต่ 0.24 – 0.73 (ดังแสดงในภาคผนวก)

7. ได้แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล จำนวน 18 ข้อ

ขั้นตอนในการสร้างแบบประเมินความสามารถ

1. ศึกษาวิธีการสร้างแบบประเมินความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลจากเอกสาร

2. สร้างแบบประเมินแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ประเมินความสามารถ 5 ระดับ

3. นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญและปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

4. นำแบบประเมินความสามารถเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์และคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง ผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ได้ค่า IOC = 1.00 (ดังแสดงในภาคผนวก)

ได้แบบประเมินความสามารถการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล จำนวน 10 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในส่วนของความรู้ และความสามารถของครูในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล มีรายละเอียด ดังนี้

1. ความรู้ในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

1.1 ผู้วิจัยขอหนังสือ ขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ไปยังผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศูล

1.2 ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จาก ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสตูล ออกหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยัง ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อบันทึกวัน เวลา และสถานที่ในการทดสอบประเมินความรู้ของครูในการทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลโดยใช้แบบทดสอบที่สร้างขึ้น

1.3 ผู้วิจัยนำแบบทดสอบไปทำการทดสอบกับครูด้วยตนเอง ตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนด

1.4 ผู้วิจัยนำคะแนนผลการทดสอบวัดความรู้ในการทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลมาวิเคราะห์หาค่าสถิติต่าง ๆ และทดสอบสมมุติฐาน

2. ความสามารถในการทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

2.1 ผู้วิจัยขอหนังสือ ขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ไปยังผู้อำนวยการสถานศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดสตูลเพื่อขอความร่วมมือในการขอถ่ายเอกสารแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลของโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ส่งแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลมายังศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดสตูลเพื่อขอรับบริการตามกฎหมายกระทรวง

2.2 ประเมินแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ตามหัวข้อและเกณฑ์การประเมินที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้น

2.3 นำผลการประเมินมาหาค่าสถิติและทดสอบสมมุติฐาน

การจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์หาคุณภาพของแบบทดสอบ

1.1 ค่าความยากง่าย (P) โดยใช้เทคนิค 30 % คำนวณจากสูตร (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2538 : 210) ดังนี้

$$P = \frac{R}{N}$$

เมื่อ R คือ จำนวนคนที่ทำข้อนั้นถูก

N คือ จำนวนคนที่ทำข้อนั้นทั้งหมด

1.2 ค่าอำนาจจำแนก (D) โดยใช้เทคนิค 30 % คำนวณจากสูตร (ล้วน สายยศ; และ อังคณา สายยศ. 2538 : 211) ดังนี้

$$D = \frac{R_u - R_L}{N} \times 2$$

เมื่อ D คือ ค่าอำนาจจำแนก

R_u คือ จำนวนนักเรียนที่ตอบถูกในกลุ่มเก่ง

R_L คือ จำนวนนักเรียนที่ตอบถูกในกลุ่มอ่อน

n คือ จำนวนนักเรียนในกลุ่มเก่ง และกลุ่มอ่อน

1.3 ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ คำนวณจากสูตร (ล้วน สายยศ; และ อังคณา สายยศ. 2538 : 198) ดังนี้

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum pq}{S_t^2} \right\}$$

เมื่อ n คือ จำนวนข้อสอบของเครื่องมือวัด

P คือ สัดส่วนของผู้ทำได้ในข้อหนึ่ง

q คือ สัดส่วนของผู้ทำผิดในข้อหนึ่ง ๆ หรือคือ $1 - P_1$

S_t^2 คือ คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือฉบับนี้

2. เปรียบเทียบคะแนนความรู้ของครูในการทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลระหว่าง ตัวแปร โดยทดสอบ ที่ (t – test) และการทดสอบ เอฟ (F – Test)

3. วิเคราะห์คะแนนการประเมินความสามารถของครูในการทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล โดยหาค่าเฉลี่ย (Arithmetic mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เปรียบเทียบคะแนนระหว่างตัวแปรโดยการทดสอบ ที่ (t - test) และการทดสอบ เอฟ (F – Test)

4. คำนวณห้อัฒรภาคชั้นจากคะแนนความรู้ความเข้าใจในการทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ได้ผลดังนี้

0.00 – 3.60	คะแนน	หมายถึง	ต่ำ
3.70 - 7.30	คะแนน	หมายถึง	ค่อนข้างต่ำ
7.40 – 10.90	คะแนน	หมายถึง	ปานกลาง
10.00 – 14.50	คะแนน	หมายถึง	ค่อนข้างสูง
14.60 – 18.00	คะแนน	หมายถึง	สูง

5. วิเคราะห์คะแนนความสามารถของครูกลุ่มตัวอย่างในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล โดยหาค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) เปรียบเทียบกับเกณฑ์ ดังนี้ (John W. Best; & V. Kahn Jam. 1981)

4.50 - 5.00	หมายถึง	มากที่สุด
3.50 - 4.49	หมายถึง	มาก
2.50 - 3.49	หมายถึง	ปานกลาง
1.50 - 2.49	หมายถึง	น้อย
1.00 - 1.49	หมายถึง	น้อยที่สุด

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC+(Statistical Package For The Social Sciences/ Personal Computer Plus) สำหรับค่าสถิติต่อไปนี้

- 6.1 คะแนนเฉลี่ย (Arithmetic Mean)
- 6.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
- 6.3 ความถี่ (Frequency)
- 6.4 ร้อยละ (Percent)
- 6.5 การทดสอบ ที (t – test)
- 6.6 การทดสอบ เอฟ (F – Test)
- 6.7 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วย เชฟเฟ (Scheffe Test)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาศักยภาพในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลของครูโรงเรียนจัดการเรียนร่วม ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความรู้ ความเข้าใจและความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล
3. ผลการเปรียบเทียบความรู้ ความเข้าใจและความสามารถของครูในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล จำแนกตามเพศ อายุ ประสบการณ์การจัดอบรมและประสบการณ์การจัดเรียนร่วม

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูล และการแปลความหมายการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นที่เข้าใจตรงกัน จึงได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n แทน จำนวนครูในกลุ่มตัวอย่าง

X แทน คะแนนเฉลี่ย

S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

t แทน ค่าสถิติจากการตรวจสอบด้วยที

SS แทน ผลบวกกำลังสองของคะแนน

df แทน ระดับความอิสระ

MS แทน ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน

F แทน ค่าสถิติจากการตรวจสอบด้วยเอฟ

X_1 แทน ค่าเฉลี่ยระดับความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลของครูที่มีประสบการณ์จัดเรียนร่วม ไม่เกิน 2 ปี

X_2 แทน ค่าเฉลี่ยระดับความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลของครูที่มีประสบการณ์จัดเรียนร่วม 3 – 5 ปี

X_3 แทน ค่าเฉลี่ยระดับความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลของครูที่มีประสบการณ์จัดเรียนร่วม 6 – 10 ปี

X_4 แทน ค่าเฉลี่ยระดับความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลของครูที่มีประสบการณ์จัดเรียนร่วม 11 ปี ขึ้นไป

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ความรู้ ความเข้าใจและความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล
ดังตาราง 2 - 4

1.1 ข้อมูลสถานภาพของครูที่ได้รับการประเมินศักยภาพในการจัดทำแผนการจัดการศึกษา
เฉพาะบุคคล ดังรายละเอียดตาราง 2

ตาราง 2 ข้อมูลสถานภาพของครูที่ได้รับการประเมินศักยภาพในการจัดทำแผนการจัดการศึกษา
เฉพาะบุคคล

ตัวแปรที่ศึกษา	กลุ่ม	จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	15	16.70
	หญิง	75	83.30
อายุ	ไม่เกิน 35 ปี	30	33.30
	36 – 45 ปี	20	22.20
	46 ปี ขึ้นไป	40	44.40
ประสบการณ์การอบรม	ไม่ผ่านการอบรม	28	31.10
	ผ่านการอบรม	62	68.90
ประสบการณ์การจัดเรียนร่วม	ไม่เกิน 2 ปี	54	60.00
	3 – 5 ปี	26	28.90
	6 – 10 ปี	5	5.60
	11 ปีขึ้นไป	5	5.60

จากตาราง 2 พบว่า ครูกลุ่มตัวอย่าง เพศชาย ร้อยละ 16.70 เพศหญิง ร้อยละ 83.30
มีอายุ 40 ปีขึ้นไปมากที่สุด คือ ร้อยละ 44.40 ไม่ผ่านการอบรม ร้อยละ 31.10 ผ่านการอบรม
ร้อยละ 68.90 และประสบการณ์การจัดเรียนร่วม ไม่เกิน 2 ปี มากที่สุด ร้อยละ 60.00

1.2 ความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ของครูที่จัดเรียนร่วม จำแนกตาม เพศ อายุ ประสบการณ์การฝึกอบรมและประสบการณ์การจัดเรียนร่วม ดังตาราง 3

ตาราง 3 ความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ของครูที่จัดเรียนร่วม จำแนกตาม เพศ อายุ ประสบการณ์การอบรมและประสบการณ์การจัดเรียนร่วม

ตัวแปรที่ศึกษา	กลุ่ม	n	คะแนนเต็ม	X	ร้อยละ	S.D.
เพศ	ชาย	15	18	9.00	50.00	2.53
	หญิง	75	18	10.35	57.50	2.81
อายุ	ไม่เกิน 35 ปี	30	18	10.57	58.72	3.55
	36 – 45 ปี	20	18	9.65	53.61	2.13
	45 ปี ขึ้นไป	40	18	10.13	55.72	2.44
ประสบการณ์อบรม	ไม่ผ่านการอบรม	28	18	8.43	46.83	2.21
	ผ่านการอบรม	62	18	10.87	60.9	2.70
ประสบการณ์จัดเรียนร่วม	ไม่เกิน 2 ปี	54	18	9.69	53.83	2.98
	3 – 5 ปี	26	18	10.46	58.11	2.08
	6 – 10 ปี	5	18	12.00	66.67	6.92
	11 ปี ขึ้นไป	5	18	11.12	61.78	3.42

ตาราง 3 พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลของครูที่ไม่ผ่านการอบรมมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เท่ากับ 8.43 คิดเป็นร้อยละ 46.83 และครูที่มีประสบการณ์จัดเรียนร่วม 6 – 10 ปี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 12.00 คิดเป็นร้อยละ 66.67 แต่มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสูงสุด เท่ากับ 6.92 ส่วนครูที่มีประสบการณ์จัดเรียนร่วม 3 – 5 ปี มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานต่ำสุด เท่ากับ 2.08

ตาราง 4 จำนวนครูที่ได้คะแนนความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล
ของแต่ละระดับ

ช่วงคะแนนอัตราภาคชั้น	ระดับ	จำนวน	ร้อยละ
0.00 – 3.60	ต่ำ	1	1.11
3.70 – 7.30	ค่อนข้างต่ำ	15	16.65
7.40 – 10.90	ปานกลาง	49	44.00
11.00 – 14.50	ค่อนข้างสูง	24	32.19
14.60 – 18.00	สูง	10	5.55

จากตาราง 4 พบว่า คะแนนความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลของครู ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 44.00 รองลงมาอยู่ในระดับค่อนข้างสูง คิดเป็นร้อยละ 32.19 ส่วนระดับสูงและระดับต่ำมีจำนวนน้อย คิดเป็นร้อยละ 5.55 และ 1.11 ตามลำดับ

1.3 ระดับความสามารถของครูในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ดังตาราง 5 – 6

ตามตาราง 5 ระดับความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

ข้อที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความสามารถ
1	องค์ประกอบของแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล	4.98	0.21	มากที่สุด
2	ข้อมูลทั่วไปของเด็ก	4.57	0.75	มากที่สุด
3	ข้อมูลด้านการศึกษา	4.27	1.24	มาก
4	ระดับความสามารถปัจจุบัน	3.39	1.18	ปานกลาง
5	เป้าหมายระยะยาว	2.46	1.13	น้อย
6	ความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมกับเป้าหมายระยะยาว	3.09	0.99	ปานกลาง
7	จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	2.23	1.11	น้อย
8	การประเมินผล	2.46	1.17	น้อย
9	ความต้องการสั่งอำนาจความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา	4.64	0.75	มากที่สุด
10	คณะกรรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลและความคิดเห็นของบิดา มารดา หรือ ผู้ปกครอง	4.92	0.47	มากที่สุด
	ทั้งหมด	3.70	0.41	มาก

จากตาราง 5 พบว่า ระดับความสามารถของครูในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลในภาพรวมมีความสามารถในระดับมาก มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.72 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.41

เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ระดับความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ระดับมากที่สุด 4 รายการ คือ องค์ประกอบของแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล คณะกรรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ความต้องการสั่งอำนาจความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาและด้านข้อมูลทั่วไปของเด็ก โดยมีระดับความสามารถเฉลี่ย 4.98, 4.92, 4.64, 4.57 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.21, 0.47, 0.75, 1.24 ตามลำดับ

รายการที่ระดับความสามารถน้อย 3 รายการ คือ จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เป้าหมายระยะยาวซึ่งมีระดับเท่ากับการประเมินผล โดยมีระดับความสามารถค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.23, 2.46 และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.11 และ 1.17 ตามลำดับ

ตาราง 6 ระดับความสามารถของครูในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล จำแนกตามเพศ อายุ ประสบการณ์การอบรมและประสบการณ์การจัดเรียนร่วม

ตัวแปรที่ศึกษา	กลุ่ม	n	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	ระดับ	S.D.
เพศ	ชาย	15	5	3.69	มาก	0.37
	หญิง	75	5	3.73	มาก	0.42
อายุ	ไม่เกิน 35 ปี	30	5	3.72	มาก	0.46
	36 – 45 ปี	20	5	3.70	มาก	0.38
	46 ปีขึ้นไป	40	5	3.74	มาก	0.40
ประสบการณ์การอบรม	ไม่ผ่านการอบรม	28	5	3.53	มาก	0.39
	ผ่านการอบรม	62	5	3.81	มาก	0.40
ประสบการณ์จัดเรียนร่วม	ไม่เกิน 2 ปี	54	5	3.61	มาก	0.41
	3 – 5 ปี	26	5	3.78	มาก	0.37
	6 – 10 ปี	5	5	4.02	มาก	0.32
	11 ปีขึ้นไป	5	5	4.22	มาก	0.28

จากตาราง 6 พบว่า ระดับความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลของครูในภาพรวมทุกกลุ่มมีระดับความสามารถเฉลี่ยระดับมาก

เมื่อพิจารณารายกลุ่ม พบว่า ครูที่มีประสบการณ์จัดเรียนร่วม 3 – 5 ปี มีระดับความสามารถเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 4.04 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.32 รองลงมาครูที่มีประสบการณ์จัดเรียนร่วม 11 ปีขึ้นไป มีระดับความสามารถเฉลี่ย เท่ากับ 4.22 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.28 ซึ่งเป็นค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานที่น้อยที่สุด ส่วนครูที่มีระดับความสามารถเฉลี่ยต่ำสุด คือครูที่ไม่ผ่านการอบรมมีระดับความสามารถเฉลี่ย เท่ากับ 3.53

2. เปรียบเทียบความรู้ ความเข้าใจและความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ดังตาราง 7 - 11

2.1 เปรียบเทียบความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล จำแนกตาม เพศ ประสบการณ์การอบรม อายุ ประสบการณ์การจัดเรียนร่วม ดังตาราง 6 - 7

ตาราง 7 เปรียบเทียบคะแนนความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล จำแนกตาม เพศและประสบการณ์การอบรม

ตัวแปรที่ศึกษา	กลุ่ม	n	$\bar{X}$	S.D.	t
เพศ	ชาย	15	9.00	2.53	1.72
	หญิง	75	10.35	2.81	
ประสบการณ์การอบรม	ไม่ผ่านการอบรม	28	8.43	2.21	4.21 ^{**}
	ผ่านการอบรม	62	10.89	2.70	

$P^{**} < .01$

จากตาราง 7 พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลของเพศชายและหญิง ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนครูที่ไม่ผ่านการอบรมและผ่านการอบรม มีคะแนนความรู้ ความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

ตาราง 8 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลของครูจำแนกตามอายุและประสบการณ์จัดเรียนร่วม

ตัวแปร	แหล่งของความแปรปรวน	df	SS	MS	F
อายุ	ระหว่างกลุ่ม	2	10.76	5.38	.68
	ภายในกลุ่ม	87	684.89	7.87	
	รวม	89	695.66		
ประสบการณ์จัดเรียนร่วม	ระหว่างกลุ่ม	3	36.75	12.25	1.60
	ภายในกลุ่ม	86	658.91	7.66	
	รวม	89	695.66		

จากตาราง 8 พบว่า คะแนนความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลของครูที่มีอายุต่างกัน ของครูที่มีประสบการณ์จัดการเรียนร่วมต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 เปรียบเทียบ ระดับความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล จำแนกตาม เพศ ประสบการณ์การอบรม อายุและประสบการณ์จัดการเรียนร่วม ดังตาราง 9 - 11

ตาราง 9 เปรียบเทียบระดับความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลของครู จำแนกตามเพศและประสบการณ์การอบรม

ตัวแปรที่ศึกษา	กลุ่ม	n	X	S.D.	t
เพศ	ชาย	15	3.69	0.37	0.34
	หญิง	75	3.73	0.42	
ประสบการณ์การอบรม	ไม่ผ่านการอบรม	28	3.53	0.39	3.15**
	ผ่านการอบรม	62	3.81	0.40	

$P^{**} < .01$

จากตาราง 9 พบว่า ระดับความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลของครูเพศหญิงและเพศชายมีระดับความสามารถไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ส่วนครูไม่ผ่านการอบรมและผ่านการอบรมมีระดับความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 10 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล จำแนกตามอายุและประสบการณ์จัดเรียนร่วม

แหล่งความแปรปรวน	แหล่งของความแปรปรวน	df	SS	MS	F
อายุ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.02	0.01	0.06
	ภายในกลุ่ม	87	15.24	0.18	
	รวม	89	15.26		
ประสบการณ์จัดเรียนร่วม	ระหว่างกลุ่ม	3	2.49	0.83	5.59**
	ภายในกลุ่ม	86	12.78	0.15	
	รวม	89	15.26		

P** < .01

จากตาราง 10 พบว่า ระดับความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลของครูที่มีอายุต่างกันมีระดับความสามารถไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนครูที่มีประสบการณ์จัดเรียนร่วมต่างกันมีระดับความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

ตาราง 11 ผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่ของค่าเฉลี่ยระดับความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลของครูที่มีประสบการณ์ต่างกัน

ประสบการณ์การจัดเรียนรวม	$\bar{X}_1$	X_2	X_3	X_4
ไม่เกิน 2 ปี ($\bar{X}_1 = 3.61$)	-	.17	.43	.61*
3 – 5 ปี ($\bar{X}_2 = 3.78$)	-	-	.26	.44
6 – 10 ปี ($\bar{X}_3 = 4.04$)	-	-	-	.18
11 ปีขึ้นไป ($\bar{X}_4 = 4.22$)	-	-	-	-

$P^* < .05$

จากตาราง 11 ผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่ของค่าเฉลี่ยระดับความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล พบว่า กลุ่มที่มีประสบการณ์ไม่เกิน 2 ปี กับกลุ่มที่มีประสบการณ์เกิน 11 ปี มีระดับความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 5

สรุป อภิปรายและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาศักยภาพการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลของครูโรงเรียนที่จัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2548 ซึ่งมีขั้นตอนของการวิจัยและผลโดยสรุป ดังนี้

ความมุ่งหมายของการของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความรู้ความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลของครูโรงเรียนเรียนร่วม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดสตูล ปีการศึกษา 2548
2. เพื่อเปรียบเทียบความรู้และความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลของครูโรงเรียนเรียนร่วมสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดสตูล ปีการศึกษา 2548

สมมุติฐานของการวิจัย

1. ความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลครูที่รับผิดชอบการจัดเรียนร่วม ชายและหญิง มีความต่างกัน
2. ความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลของครูที่รับผิดชอบการจัดเรียนร่วม ที่อายุต่างกัน มีความแตกต่างกัน
3. ความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลครูที่รับผิดชอบการจัดเรียนร่วม ไม่ผ่านการอบรมและผ่านการอบรม มีความแตกต่างกัน
4. ความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลของครูที่รับผิดชอบการจัดเรียนร่วม ที่มีประสบการณ์การจัดเรียนร่วมต่างกัน มีความแตกต่างกัน
5. ระดับความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลของครูที่รับผิดชอบการจัดเรียนร่วม ชาย และหญิง มีความแตกต่างกัน
6. ระดับความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลของครูที่รับผิดชอบการจัดเรียนร่วม ที่อายุต่างกัน มีความแตกต่างกัน
7. ระดับความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลของครูที่รับผิดชอบการจัดเรียนร่วม ที่ไม่ผ่านการอบรมและผ่านการอบรม มีความแตกต่างกัน
8. ระดับความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลครูที่รับผิดชอบการจัดเรียนร่วม ที่มีประสบการณ์การจัดเรียนร่วมต่างกัน มีความแตกต่างกัน

ขอบเขตการศึกษา

1. ประชากร

ประชากร เป็นครูที่รับผิดชอบการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศตูล ปีการศึกษา 2548 ทุกโรงเรียน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ เป็นครูที่รับผิดชอบการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศตูล ปีการศึกษา 2548 โดยการสุ่มแบบหลายชั้นตอน ใช้ตารางสุ่มสำเร็จของ แครซี และ มอร์แกน (Krejcie; & Morgan. n.d. ; อ้างอิงจาก ยุทธ ไกรวรรณ. 2546 : 100) ได้จำนวนครูที่รับผิดชอบการจัดการเรียนร่วมจำนวน 90 คน สุ่มโรงเรียนที่จัดเรียนร่วมตามอัตราส่วนของโรงเรียนที่จัดเรียนร่วมแต่ละอำเภอในอัตราส่วนที่เท่ากัน ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายได้โรงเรียนกลุ่มตัวตามอัตราส่วนของแต่ละอำเภอ ในแต่ละโรงเรียนสุ่มแบบเจาะจงครูผู้รับผิดชอบการจัดการเรียนร่วม โรงเรียนละ 1 คน ได้ครูกลุ่มตัวอย่างจำนวน 90 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจการจ้ดทำแผนการจัดการการศึกษาเฉพาะบุคคล
2. แบบประเมินความสามารถในการจ้ดทำแผนการจัดการการศึกษาเฉพาะบุคคล

การดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาศักยภาพในการจ้ดทำแผนการจัดการการศึกษาเฉพาะบุคคลของครูโรงเรียนที่จัดเรียนร่วม ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศตูล ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย ติดต่อนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศตูลเพื่อขออนุญาตดำเนินการวิจัยและเก็บข้อมูลจากครูโรงเรียนเรียนร่วมที่เป็นกลุ่มตัวอย่างสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศตูล
2. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย ติดต่อนุญการศึกษาพิเศษประจำจังหวัดสตูล เพื่อขออนุญาตถ่ายสำเนาแผนการจัดการการศึกษาเฉพาะบุคคลของโรงเรียนที่ส่งมาให้ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดสตูล
3. ผู้วิจัยได้ทำการประเมินแผนการจัดการการศึกษาเฉพาะบุคคลของโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง ด้วยแบบประเมินที่สร้างขึ้น

4. ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสตูล แจ้งหนังสือไปยังโรงเรียนจัดเรียนร่วมที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการอนุญาตให้ครูที่รับผิดชอบการจัดเรียนร่วมโรงเรียนเข้าร่วมประชุม เพื่อทดสอบความรู้ ความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล โดยแบ่งเป็น 3 จุด ดังนี้

จุดที่ 1 ณ ห้องประชุมโรงเรียนบ้านควน อำเภอมืองสตูล จังหวัดสตูล ผู้เข้าประชุมเป็นครูที่รับผิดชอบการจัดเรียนร่วมของโรงเรียนในอำเภอมืองสตูล อำเภอกวนโดนและอำเภอกาแพ

จุดที่ 2 ณ ห้องประชุมโรงเรียนควนกาหลงวิทยาคม “นิคมวัฒนา” อำเภอกวนกาหลง จังหวัดสตูล ผู้เข้าประชุมเป็นครูผู้รับผิดชอบการจัดเรียนร่วมของโรงเรียนในอำเภอกวนกาหลงและกิ่งอำเภอมะนัง

จุดที่ 3 ณ ห้องประชุมโรงเรียนกำแพงวิทยา อำเภอละยู จังหวัดสตูล ผู้เข้าประชุมเป็นครูที่รับการจัดเรียนร่วมของโรงเรียนในอำเภอละยูและอำเภอกงหรา

5. นำผลที่ได้จากการทดสอบความรู้ความเข้าใจและผลการประเมินความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลมาวิเคราะห์

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาศักยภาพในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาของครูโรงเรียนที่จัดเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสตูล ปีการศึกษา 2458 เป็นการวิจัยสำรวจเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจและความสามารถของครูในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ของครูที่รับผิดชอบการจัดเรียนร่วม กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา จำนวน 90 คน เพศชาย ร้อยละ 16 เพศหญิง ร้อยละ 83 มีอายุ 40 ขึ้นไปมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 44.40 ผ ผ่านการอบรมร้อยละ 68.90 ไม่ผ่านการอบรม ร้อยละ 31.10 และมีประสบการณ์การจัดเรียนร่วมไม่เกิน 2 ปี มากที่สุด ร้อยละ 60.00 ผลการวิจัย พบว่า

1. ครูผู้รับผิดชอบการจัดเรียนร่วมมีความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ระดับค่อนข้างสูง คิดเป็นร้อยละ 44.00 ร้อยละ 32.14 ตามลำดับ และระดับต่ำมีเพียงร้อยละ 7.78

2. ครูผู้รับผิดชอบการจัดการเรียนร่วมมีความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เฉลี่ย 3.70 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ครูมีความสามารถในระดับมากที่สุด 4 คือ องค์ประกอบของแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ข้อมูลทั่วไปของเด็ก ความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และคณะกรรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล มีค่าเฉลี่ย 4.98, 4.57, 4.64 และ 4.92 ตามลำดับ ส่วนที่ครูมีความสามารถในระดับต่ำ จำนวน 3 ด้าน คือ การกำหนดเป้าหมายระยะยาว การกำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม และการกำหนดการวัดผลประเมินผล มีค่าเฉลี่ย 2.46, 2.23 และ 2.46 ตามลำดับ

3. ครูผู้รับผิดชอบการจัดเรียนร่วมที่เพศต่างกันและอายุต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจและความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลไม่แตกต่างกัน

4. ครูผู้รับผิดชอบการจัดเรียนร่วมที่มีประสบการณ์ไม่ผ่านการอบรมและผ่านการอบรม มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

5. ครูผู้รับผิดชอบการจัดเรียนร่วมที่ไม่ผ่านการอบรมและผ่านการอบรมมีระดับความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

6. ครูผู้รับผิดชอบการจัดเรียนร่วมที่มีประสบการณ์จัดเรียนร่วมไม่เท่ากัน มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลไม่แตกต่างกัน แต่มีความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

อภิปรายผล

การศึกษาศักยภาพในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลของครูโรงเรียนที่จัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสตูล ปีการศึกษา 2548 จากผลการวิจัยสามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. จากการใช้แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลของครูโดยภาพรวมมีความสามารถในระดับปานกลาง ถึงร้อยละ 44.00 เมื่อพิจารณาตามตัวแปรที่ศึกษา พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ผ่านการอบรมมีคะแนนเฉลี่ย 10.89 ซึ่งสูงกว่าครูที่ไม่ผ่านการอบรม ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ย 8.43 จากคะแนนเต็ม 18 โดยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และครูที่ผ่านการอบรมจำนวนมากถึง ร้อยละ 68.90 แสดงว่าการดำเนินการจัดอบรมเกี่ยวกับการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลที่ผ่านมามีประสิทธิภาพ ทำให้ครูที่ผ่านการอบรมยังคงสภาพการเรียนรู้ที่ได้จากการอบรม สอดคล้องกับ ชอุม อินทร์น้อย (2546 : 81) ได้ทดลองใช้ชุดฝึกอบรมครูการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล โดยใช้วิธีทัศน์ พบว่าครูผู้สอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลสูงขึ้นจากเดิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 การพัฒนาคนมีหลายอย่างแต่เครื่องมือที่ดีที่สุด คือการอบรมเพราะการศึกษารอบร้อมทำให้คนมีความรู้ความสามารถ มีความศรัทธาในสิ่งปฏิบัติ การจัดการศึกษาพิเศษโรงเรียนเรียนร่วมยังเป็นเรื่องใหม่ที่จะต้องทำความเข้าใจกับผู้เกี่ยวข้อง ดังนั้นการจัดอบรมครูผู้เกี่ยวข้องจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะส่งผลต่อทัศนคติ ความรู้ ความเข้าใจ แนวทางในการจัดเรียนร่วมของโรงเรียน สอดคล้องกับ ชาวลิต ชูกำแหง และคนอื่น ๆ (2544 : 55) พบว่า ความรู้ ความเข้าใจและเจตคติของผู้ปกครอง ผู้บริหารและครูเกี่ยวกับเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษากรุงเทพมหานครอยู่ในระดับดีมาก ทั้งนี้เนื่องจากมีผู้ที่เคยผ่านการอบรมถึงร้อยละ 61.10

2. การประเมินความสามารถของครูในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล โดยภาพรวม พบว่า ครูมีความสามารถในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่เป็นเพียงการเติมคำลงในช่องว่างตามแบบ มีระดับความสามารถในระดับมากที่สุด เช่น ด้านข้อมูลทั่วไปของเด็ก ด้านความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา เป็นต้น สำหรับด้านที่ต้องอาศัยความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำรายละเอียด ครูมีความสามารถในระดับน้อย เช่น การกำหนดเป้าหมายระยะยาว จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (การกำหนดเป้าหมายระยะสั้น) การวัดผลประเมินผล เป็นต้น

3. ระดับความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลอยู่ในระดับปานกลาง แต่ความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก การอบรมครูเกี่ยวกับการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลให้กับครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาส่วนใหญ่นำไปใช้ในการอบรมระยะสั้น เวลา 1 วัน กิจกรรมการอบรมส่วนใหญ่จึงมุ่งเน้นให้ครูได้ฝึกปฏิบัติ ประกอบกับโรงเรียนได้รับการนิเทศ ติดตาม การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาและ ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดสตูลอย่างต่อเนื่อง โรงเรียนจึงมีโอกาสแก้ไข ปรับปรุงการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลทุกปีทำให้มีทักษะ ส่วนแบบทดสอบวัดความรู้ ความเข้าใจในการวิจัยครั้งนี้ เนื้อหาครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ จึงทำให้คะแนนความรู้ ความเข้าใจต่ำกว่าระดับความสามารถ

4. ผลการเปรียบเทียบระดับความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล พบว่า ครูที่ผ่านการอบรมมีระดับความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลเฉลี่ย 3.53 สูงกว่าครูที่ไม่ผ่านการอบรมซึ่งมีระดับความสามารถเฉลี่ย 3.53 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เพราะเมื่อครูมีความรู้ความเข้าใจทำให้เห็นความจำเป็น ความสำคัญและประโยชน์ในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลและเป็นภารกิจที่ครูต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการของคณะกรรมการพิจารณาให้คนพิการได้รับสิทธิช่วยเหลือทางการศึกษา ว่าด้วยการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล และได้จัดทำตามหลักวิชา ส่งผลความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลที่ผ่านการ อบรมมีระดับความสามารถที่สูงกว่าผู้ที่ไม่ผ่านการอบรม

ครูที่มีประสบการณ์การจัดเรียนร่วมต่างกัน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์จัดเรียนร่วมมาก มีระดับความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลเฉลี่ยสูงสุดตามตัวแปรที่ศึกษา ครูที่มีประสบการณ์จัดเรียนร่วม 11 ปีขึ้นไป มีระดับความสามารถเฉลี่ย 4.22 และระดับความสามารถเฉลี่ยจะลดลงตามลำดับ ตามประสบการณ์การจัดเรียนร่วมที่ลดลง เป็นผลจากเมื่อปฏิบัติติดต่อกันจะทำให้มีทักษะเพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 หน่วยงานที่มีหน้าที่ในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ควรจัดงบประมาณในการพัฒนาครูให้มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดการศึกษาพิเศษและการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

1.2 ผู้ที่จะนำแบบประเมินความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลที่เป็นเครื่องมือในการวิจัยฉบับนี้ไปใช้ควรมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลจึงจะทำให้การประเมินมีความเที่ยงตรง

1.3 ผู้ที่จะนำแบบประเมินความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลไปใช้ควรปรับให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน

1.4 ครูหรือสถานศึกษาสามารถใช้แบบประเมินความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลประเมินตนเองเพื่อหาจุดเด่นจุดด้อยในปรับปรุงการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลที่ให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในความรับผิดชอบ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาความก้าวหน้าของเด็กที่เกิดจากการนำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลไปปฏิบัติ

2.2 ควรศึกษารูปแบบในการส่งเสริมการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

2.3 ควรศึกษาบทบาทของผู้ปกครองและกรรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2543). **คู่มือการคัดแยกและส่งต่อคนพิการเพื่อการศึกษา**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- _____. (2544). **รายงานการประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการ ปีการศึกษาเพื่อคนพิการ**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กรมสามัญศึกษา. (2537) **คู่มือการจัดเรียนร่วม**. กรุงเทพฯ: กองการศึกษาพิเศษ กรมฯ.
- _____. (2542). **สภาพการจัดการเรียนร่วมสำหรับคนพิการในโรงเรียนปกติในประเทศไทย**. กรุงเทพฯ: กองการศึกษาเพื่อคนพิการ.
- กองการศึกษาพิเศษเพื่อคนพิการ. (2543). **คู่มือการจัดการเรียนร่วมในระดับมัธยมศึกษา**. ขอนแก่น: โรงพิมพ์ศิริภรณ์ ออฟเซ็ท.
- คณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ. (2546). **แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ พ.ศ. 2545 - 2549**. กรุงเทพฯ: ศรีเมืองการพิมพ์.
- ชอุ่ม อินทร์น้อย. (2546). **การทดลองใช้ชุดฝึกอบรมการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล โดยใช้วิธีทัศน์สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดนครสวรรค์**. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ดารณี อุทัยรัตนกิจ. (2538). **การศึกษาสำหรับคนพิการในยุคโลกาภิวัตน์**. กรุงเทพฯ: รุ่งศิลป์การพิมพ์.
- นภาพร สิงห์ทัด. (2531). **การพัฒนาชุดการสอนรายบุคคลเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพของการวิจัยสำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ**. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ด กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บังอร ต้นปาน. (2535). **เอกสารคำสอนวิชา 2182112 การเรียนร่วมของเด็กพิเศษ**. กรุงเทพฯ: แสงวงการพิมพ์.
- บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์. (2527). **การทดสอบแบบอิงเกณฑ์ : แนวคิดและวิธีการ**. กรุงเทพฯ: นำอักษรการพิมพ์.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2531). **เทคนิคการสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- _____. (2535). **การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน**. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ: B&B Publishing.
- เบญจา ชลธารันนท์. (2546). **คู่มือการบริหารจัดการเรียนร่วมตามโครงสร้างซีท (SEAT)**. ม.ป.พ. ถ่ายเอกสาร.
- _____. (2547). **การจัดการเรียนร่วมตามโครงสร้างซีท(SEAT)**. ม.ป.พ. ถ่ายเอกสาร.

- ผดุง อารยะวิญญู. (2541). **การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: พี.เอ.แอน พรีนติ้ง จำกัด.
- พีรพัฒน์ ชูชัย. (2548). **ศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วม เด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกติในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. อำเภอทุ่งยางแดง จังหวัดปัตตานี**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.(บริหารการศึกษา). สงขลา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ. ถ่ายเอกสาร.
- พูลทรัพย์ คชฤทธิ์. (2545). **การศึกษาความต้องการนิเทศทางวิชาการของครูโครงการเรียนร่วมโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.(บริหารการศึกษา). สงขลา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ. ถ่ายเอกสาร.
- ยุทธ ไกรวรรณ. (2546). **สถิติเพื่อการวิจัย**. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี จำกัด.
- ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. (2527). **เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วารี ธีระจิตร. (2541). **การศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3. (2541). **เอกสารสรุปผลการประชุมสัมมนาโครงการฟื้นฟูวิชาการการศึกษาพิเศษทั่วประเทศเพื่อเสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนการสอน**. สงขลา: ม.ป.พ.
- ศรีศักดิ์ ไทยอารี และคณะ. (2542). **สถานภาพการให้บริการการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาสในต่างประเทศ**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2545). **จิตวิทยาเด็กที่มีลักษณะพิเศษ**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: หมอชาวบ้าน.
- ศรียา นิยมธรรม. (2540). **การเรียนร่วมสำหรับเด็กปฐมวัย**. กรุงเทพฯ: ดันอ้อ แกรมมี.
- สุพัฒน์ สุกมลสันต์. (2538). **การวิเคราะห์ข้อทดสอบแนวใหม่ด้วยคอมพิวเตอร์**. กรุงเทพฯ: นำอักษรการพิมพ์.
- สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา. (2543). **แนวทางการประเมินผลตามสภาพจริงของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (2546). **หลักการและแนวทางการจัดการศึกษาให้แก่เด็กด้อยโอกาสในเขตพื้นที่การศึกษา**. กรุงเทพฯ: สติ๊กเกอร์สกรีน.
- สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก. (2546). **เครือข่ายการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กพิการวัยเรียนตามบ้านของจังหวัดพิษณุโลก**. พิษณุโลก: พิษณุโลกปริ้นติ้ง.

- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2543). **แนวทางการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษา**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- _____. (2545). **เรียนรวมกันยุค**. กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมช.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับพื้นฐาน. (2548). **การสังเคราะห์งานด้านการจัดการเรียนร่วมสู่ภาคปฏิบัติเพื่อนำสู่นโยบายการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพสำหรับเด็กและเยาวชนพิการ**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- Best, John W. ; & Jame V. Kahn. (1981). **Research in Education**. 8 th cd. Boston: Allyn and Bacan.
- Siegel. M. Lawrence. (2002). **The Complete IEP Guide How to Advocate for Your Spacial Ed Child**. 2nd ed., Berkeley: Consolidated Pritinters, INC.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความร่วมมือเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

ที่ ศธ 0519.12/๗๔๗๗

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๗ พฤศจิกายน 2548

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศตูล

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบทดสอบ และแบบประเมิน

เนื่องด้วย นายสัมภรณ์ ปลอดขาว นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “ศักยภาพในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลของครูโรงเรียนที่จัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศตูล ปีการศึกษา 2548” โดยมี ศาสตราจารย์ผดุง อารยะวิญญู เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ นางวรรณดี สุราพาณิชย์ หัวหน้ากลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา และ นายณภดล ชัยมงคลศึกษานิเทศก์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบทดสอบวัดความรู้การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล และแบบประเมินความสามารถการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายสัมภรณ์ ปลอดขาว และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จิระเชชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5731, 5618

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์มือถือ 01-5436962

ที่ ศธ 0519.12/๗๔ ๖๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒๕ พฤศจิกายน 2548

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการสถานศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดสตูล

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบทดสอบ และแบบประเมิน

เนื่องด้วย นายสัมภรณ์ ปลอดขาว นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “ศักยภาพในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลของครูโรงเรียนที่จัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษสตูล ปีการศึกษา 2548” โดยมี ศาสตราจารย์ผดุง อารยะวิญญู เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบวัดความรู้การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล และแบบประเมินความสามารถการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายสัมภรณ์ ปลอดขาว และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จีระเชชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5731, 5618

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ มือถือ 01-5436962

ที่ ศธ 0519.12/๒๕๖3

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๑๗ พฤศจิกายน 2548

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศตูล

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบทดสอบ และแบบประเมิน

เนื่องด้วย นายสัมภรณ์ ปลอดขาว นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “ศึกษาภาพในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลของครูโรงเรียนที่จัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศตูล ปีการศึกษา 2548” โดยมี ศาสตราจารย์ผดุง อารยะวิญญู เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขอให้ครูโรงเรียนที่จัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศตูล เป็นกลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบวัดความรู้การจัดการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล และแบบประเมินความสามารถการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ในระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2548 - กุมภาพันธ์ 2549

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายสัมภรณ์ ปลอดขาว ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จีระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5731, 5618

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์มือถือ 01-5436962

ภาคผนวก ข

แบบทดสอบวัดความรู้และแบบประเมินความสามารถ
ในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

แบบทดสอบวัดความรู้ การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Plan)

คำชี้แจง แบบทดสอบฉบับนี้ มีด้วยกัน 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลสภาพทั่วไปของผู้ทำแบบทดสอบ

ตอนที่ 2 แบบทดสอบวัดความรู้การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

ตอนที่ 1 ข้อมูลสภาพทั่วไปของผู้ทำแบบทดสอบ

คำชี้แจง ขอให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความที่ตรงตามสภาพความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ

☐ 1. ชาย

☐ 2. หญิง

2. อายุ

☐ 1. อายุไม่เกิน 35 ปี

☐ 2. อายุ 36 - 45 ปี

☐ 3. อายุตั้งแต่ 46 ปีขึ้นไป

3. ประสบการณ์การอบรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

☐ 1. ไม่ผ่านการอบรม

☐ 2. ผ่านการอบรม

4. ประสบการณ์การจัดการเรียนร่วม

☐ 1. ประสบการณ์ไม่เกิน 2 ปี

☐ 2. ประสบการณ์ 3 - 5 ปี

☐ 3. ประสบการณ์ 6 - 10 ปี

☐ 4. ประสบการณ์ตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบทดสอบวัดความรู้การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล จำนวน 22 ข้อ
คำชี้แจง ขอให้ทำทุกข้อ โดยอ่านคำถามให้เข้าใจและเลือกคำตอบที่ท่านเห็นว่าถูกต้องที่สุดเพียง
คำตอบเดียว จากตัวเลือก ก ข ค หรือ ง และทำเครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบ

.....

1. ข้อใดกล่าวถึงแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลที่ถูกต้องที่สุด
 - ก. แนวทางการจัดการศึกษาที่ครูผู้สอนจัดทำเพื่อใช้สอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษและ
ได้รับความเห็นชอบจากผู้ปกครอง
 - ข. แนวทางการสอนสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่จัดทำโดยคณะกรรมการและ
ได้รับความเห็นชอบจากผู้ปกครอง
 - ค. แนวทางการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่จัดทำโดยคณะกรรมการ
และได้รับความเห็นชอบจากผู้ปกครอง
 - ง. แนวทางการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่จัดทำโดยคณะกรรมการ
และได้รับความเห็นชอบจากศูนย์การศึกษาพิเศษ
2. การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล มีจุดมุ่งหมายสำคัญที่สุดเกี่ยวกับเรื่องใด
 - ก. เพื่อให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้รับสิทธิช่วยเหลือทางการศึกษาตามกฎหมายกระทรวง
 - ข. เพื่อให้เด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ
 - ค. เพื่อประสานงานระหว่างครูกับผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
 - ง. เพื่อเป็นแนวทางการสอนเสริมให้กับเด็กพิเศษรายบุคคล
3. ก่อนจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลต้องได้รับความเห็นชอบจากใคร
 - ก. ผู้ปกครอง
 - ข. ผู้บริหารสถานศึกษา
 - ค. ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด
 - ง. ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการศึกษาพิเศษ
4. ข้อใดเป็นบทบาทเบื้องต้นของครูผู้สอนเมื่อได้รับการแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการจัดทำแผนการ
จัดการศึกษาเฉพาะบุคคลให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
 - ก. สัมภาษณ์และคัดแยกเด็ก
 - ข. ศึกษาเพื่อรู้จักเด็กรายบุคคล
 - ค. เชิญประชุมคณะกรรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล
 - ง. ขออนุญาตผู้ปกครองในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลให้กับเด็ก

5. เป้าหมายระยะสั้น (จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม) ที่สมบูรณ์ ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ต้องมีส่วนประกอบอะไรบ้าง
 - ก. กิจกรรมที่ต้องการวัด เกณฑ์การประเมิน วิธีสอน
 - ข. จุดเด่น จุดด้อย สถานการณ์หรือเงื่อนไข เกณฑ์การประเมิน
 - ค. สถานการณ์หรือเงื่อนไข พฤติกรรมที่ต้องการวัด เกณฑ์การประเมิน
 - ง. สถานการณ์หรือเงื่อนไข พฤติกรรมที่ต้องการวัด วิธีการวัดผลประเมินผล
6. การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ควรยึดหลักการตามข้อใดมากที่สุด
 - ก. ความต้องการของผู้ปกครอง
 - ข. การมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับเด็ก
 - ค. พัฒนาทุกส่วนของร่างกายอย่างมีประสิทธิภาพ
 - ง. เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้รับการศึกษาเหมือนกันทุกคน
7. ข้อใดเป็นจุดประสงค์หลักในการทบทวนแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลระหว่างปี
 - ก. เพื่อศึกษาจุดด้อยในการพัฒนาของเด็ก
 - ข. เพื่อติดตามรายงานผลการสอนของครู
 - ค. เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครอง
 - ง. เพื่อศึกษาผลการดำเนินงานของคณะกรรมการจัดทำแผน
8. ข้อใดกำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ได้ถูกต้อง ครบถ้วน
 - ก. ด.ช.บุญมี สามารถนำความรู้การบวกเลขสองหลักไปใช้ในชีวิตประจำวันได้
 - ข. ด.ช.บุญมี สามารถอ่านคำในหนังสือภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ได้
 - ค. การอ่านออกเสียงของ ด.ช.บุญมี พัฒนาจากระดับความสามารถ 10 คำต่อหน้าที่เพิ่มเป็น 15 คำต่อหน้าที่
 - ง. เมื่อกำหนดคำที่สะกดด้วยแม่กน ตรงตามมาตรา ด.ช.บุญมี สามารถอ่านได้ถูกต้องอย่างน้อย 8 ใน 10 คำ
9. ข้อความใดเป็นจุดเด่นในการเขียนระดับความสามารถในปัจจุบัน ในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล
 - ก. ด.ญ.น้อย สามารถพูดสื่อสารกับผู้อื่นได้เป็นคำ ๆ
 - ข. ด.ญ.น้อย ชุกชวน เคลื่อนไหวตลอดเวลา
 - ค. ด.ญ.น้อย เดินเขย่งด้วยปลายเท้า
 - ง. ด.ญ.น้อย ชอบนั่งเหม่อลอย

10. บุคคลตามข้อใดเป็นผู้มีความสำคัญในการกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาเพื่อการพัฒนาเด็กมากที่สุด
- ครูผู้สอนและผู้สอนเสริม
 - ครูผู้สอนและผู้ปกครอง
 - ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้สอนเสริม
 - คณะกรรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล
11. คณะกรรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ควรมีจำนวนไม่น้อยกว่ากี่คน
- 2 คน
 - 3 คน
 - 4 คน
 - 5 คน
12. เมื่อจัดกิจกรรมให้กับเด็กตามที่กำหนดในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ผ่านไประยะหนึ่ง และประเมินโดยภาพรวมแล้วพบว่า เด็กไม่สามารถบรรลุตามเป้าหมายในระยะเวลาที่กำหนด ครูผู้สอนควรดำเนินการอย่างไร
- เพิ่มเวลาในการสอนเด็กแต่ละครั้งให้มากขึ้น
 - ประชุมคณะกรรมการจัดการเรียนร่วมเพื่อส่งต่อผู้เชี่ยวชาญ
 - นัดหมายคณะกรรมการปรับแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล
 - นำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลที่ทำไว้ไปใช้ในปีต่อไป จนเด็กสามารถบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด
13. กลุ่มบุคคลในข้อใดเป็นผู้รับรองความพิการของเด็กในสถานศึกษา ตามประกาศคณะกรรมการพิจารณาให้คนพิการได้รับสิทธิช่วยเหลือทางการศึกษา เรื่องกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการการรับรองบุคคลของสถานศึกษาว่าเป็นคนพิการ พ.ศ. 2548
- คณะกรรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล
 - คณะกรรมการจัดการเรียนร่วมของสถานศึกษา
 - คณะกรรมการรับรองคนพิการของสถานศึกษา
 - คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
14. การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลเพื่อช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention) มีเป้าหมายตรงตามข้อใดมากที่สุด
- การฝึกทักษะการดำรงชีวิต
 - การเตรียมความพร้อมก่อนส่งเข้าเรียนร่วม
 - การเตรียมความพร้อมการเรียนด้านวิชาการ
 - การเตรียมความพร้อมด้านการเรียนตามกลุ่มสาระ

15. วันสิ้นสุดของแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลที่จัดทำตลอดปีการศึกษา ตรงกับข้อใด
- วันแรกของการสอบปลายปี
 - วันสุดท้ายของการสอบปลายปี
 - วันสุดท้ายของการเปิดเรียนในปีการศึกษา
 - วันก่อนเปิดภาคเรียนแรกในปีการศึกษาถัดไป
16. การกำหนดเป้าหมายระยะยาว ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล พิจารณามาจากส่วนใด
- ระดับความบกพร่อง
 - ประเภทความบกพร่อง
 - จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
 - ระดับความสามารถในปัจจุบัน
17. การกำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลพิจารณาจากส่วนใด
- ประเภทและระดับความบกพร่อง
 - เป้าหมายระยะยาวและประเภทความบกพร่อง
 - ระดับความบกพร่องและเป้าหมายระยะสั้น
 - เป้าหมายระยะยาวและระดับความสามารถในปัจจุบัน
18. ต่อไปนี้ข้อความใดเป็นเป้าหมายระยะยาว ในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล
- ด.ช.กวี สามารถทำเลขในแบบเรียนเลขคณิตชั้น ป. 2 ได้
 - ด.ช. กวี สามารถทำเลขในแบบเรียนชั้น ป. 2 ได้ถูกต้องอย่าง 8 ใน 10 ข้อ
 - เมื่อกำหนดโจทย์การบวกเลขสามหลัก จำนวน 10 ข้อ ด.ช.กวี สามารถหาคำตอบได้ถูกต้องอย่างน้อย 8 ข้อ
 - เมื่อฟังคำที่ใช้บ่อย ๆ จำนวน 10 คำ ด.ช.กวี สามารถสะกดได้ถูกต้องอย่างน้อย 8 คำ

.....

แบบประเมินความสามารถการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)

คำชี้แจง แบบประเมินความสามารถการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล เป็นแบบประเมินสำหรับผู้วิจัยใช้ประเมินแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลที่โรงเรียนจัดทำขึ้นตามแบบที่สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษกำหนดให้ใช้ ครอบคลุม ความถูกต้องสมบูรณ์ โดยทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ปฏิบัติ/มี แต่ละรายการทุกข้อที่ตรงกับรายละเอียดของแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

1. องค์ประกอบของแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

รายการ	ปฏิบัติ/มี	บันทึกเพิ่มเติม
1. ข้อมูลทั่วไป		
2. ข้อมูลด้านการศึกษา		
3. การวางแผนการจัดการศึกษา		
4. ความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา		
5. คณะกรรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล		
6. ความเห็นของบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง		

เกณฑ์การประเมิน

ระดับ 1 มีองค์ประกอบ 2 รายการ

ระดับ 2 มีองค์ประกอบ 3 รายการ

ระดับ 3 มีองค์ประกอบรายการที่ 3 และรายการอื่นอีก 3 รายการ

ระดับ 4 มีองค์ประกอบรายการที่ 3 และรายการอื่นอีก 4 รายการ

ระดับ 5 มีองค์ประกอบครบทั้ง 6 รายการ

สรุปผลการประเมิน

- ☐ ระดับ 1 น้อยที่สุด
- ☐ ระดับ 2 น้อย
- ☐ ระดับ 3 ปานกลาง
- ☐ ระดับ 4 มาก
- ☐ ระดับ 5 มากที่สุด

2. การเขียนรายละเอียดข้อมูลทั่วไปของเด็ก

รายการ	ปฏิบัติ/มี	บันทึกเพิ่มเติม
1. ชื่อ - ชื่อสกุล		
2. เลขประจำตัวประชาชน		
3. รายการจดทะเบียน		
4. วัน เดือน ปี เกิด ของเด็ก		
5. ประเภทความพิการ ตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด		
6. ลักษณะความพิการและสอดคล้องกับประเภทความพิการ		
7. ชื่อ - ชื่อสกุลบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง		
8. ที่อยู่ผู้ปกครองสามารถติดต่อได้		

เกณฑ์การประเมิน

ระดับ 1 มีองค์ประกอบไม่เกิน 4 รายการ

ระดับ 2 มีองค์ประกอบ 5 รายการ

ระดับ 3 มีองค์ประกอบรายการที่ 1, 2 และรายการอื่น 4 รายการ

ระดับ 4 มีองค์ประกอบรายการที่ 1, 2 และรายการอื่น 5 รายการ

ระดับ 5 มีองค์ประกอบครบทั้ง 8 รายการ

สรุปผลการประเมิน

- ☐ ระดับ 1 น้อยที่สุด
- ☐ ระดับ 2 น้อย
- ☐ ระดับ 3 ปานกลาง
- ☐ ระดับ 4 มาก
- ☐ ระดับ 5 มากที่สุด

3. การเขียนรายละเอียดข้อมูลด้านการศึกษา

รายการ	ปฏิบัติ/มี	บันทึกเพิ่มเติม
1. ไม่ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ☐ หน้าข้อความ ไม่เคยได้ รับการศึกษาและเคยได้รับการศึกษาทั้งสองช่องและไม่มี รายละเอียดข้อมูลการศึกษาอื่น		
2. ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ☐ หน้าข้อความ ไม่เคยได้ รับการศึกษาแต่ระบุชื่อสถานศึกษาหรือ ระดับหรือ พ.ศ.		
3. ไม่ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ☐ หน้าข้อความ ไม่เคยได้รับการศึกษาและเคยได้รับการศึกษาแต่ระบุ ชื่อสถานศึกษา หรือ ระดับ หรือ พ.ศ.		
4. ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ☐ หน้าข้อความ เคยได้รับ การศึกษาเพียงช่องเดียว และระบุชื่อสถานศึกษา ระดับ พ.ศ. ที่เคยได้รับการศึกษา ไม่ครบทั้ง 3 รายการ		
5. ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ☐ หน้าข้อความ เคยได้รับ การศึกษา เพียงช่องเดียว และระบุชื่อสถานศึกษา ระดับ พ.ศ. ที่ได้รับการศึกษาครบถ้วน หรือทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ☐ หน้าข้อความ ไม่เคยได้รับการศึกษาและ ไม่มีรายละเอียดข้อมูลการศึกษาอื่น		

เกณฑ์การประเมิน

ระดับ 1 มีองค์ประกอบตามรายการที่ 1

ระดับ 2 มีองค์ประกอบตามรายการที่ 2

ระดับ 3 มีองค์ประกอบตามรายการที่ 3

ระดับ 4 มีองค์ประกอบตามรายการที่ 4

ระดับ 5 มีองค์ประกอบตามรายการที่ 5

สรุปผลการประเมิน

- ☐ ระดับ 1 น้อยที่สุด
- ☐ ระดับ 2 น้อย
- ☐ ระดับ 3 ปานกลาง
- ☐ ระดับ 4 มาก
- ☐ ระดับ 5 มากที่สุด

4. การเขียนรายละเอียดระดับความสามารถปัจจุบัน

รายการ	ปฏิบัติ/มี	บันทึกเพิ่มเติม
1. กำหนดจุดเด่น		
2. กำหนดจุดด้อย		
3. กำหนดจุดเด่นจุดด้อยเป็นประเด็นที่คล้องกัน		
4. กำหนดจุดเด่นจุดด้อยสอดคล้องกับลักษณะความพิการ		
5. กำหนดจุดเด่นจุดด้อยสอดคล้องกับลักษณะความพิการและ ระบุระดับหรือลักษณะของความสามารถปัจจุบันที่ชัดเจน		
6. จุดเด่นจุดด้อยมีรายละเอียดเพียงพอในการนำไปใช้ในการวางแผนการจัดการศึกษา		

เกณฑ์การประเมิน

ระดับ 1 มีองค์ประกอบ 2 รายการ

ระดับ 2 มีองค์ประกอบ 3 รายการ

ระดับ 3 มีองค์ประกอบ 4 รายการ

ระดับ 4 มีองค์ประกอบ 5 รายการ

ระดับ 5 มีองค์ประกอบครบทั้ง 5 รายการ

สรุปผลการประเมิน

- ☐ ระดับ 1 น้อยที่สุด
- ☐ ระดับ 2 น้อย
- ☐ ระดับ 3 ปานกลาง
- ☐ ระดับ 4 มาก
- ☐ ระดับ 5 มากที่สุด

5. การเขียนเป้าหมายระยะยาว

รายการ	ปฏิบัติ/มี	บันทึกเพิ่มเติม
1. ระบุพฤติกรรมหรือความสามารถที่เป็นเป้าหมายระยะยาวในการพัฒนาจุดเด่นจุดด้อยแต่ไม่สอดคล้องกับประเภทและลักษณะความพิการ		
2. ระบุพฤติกรรมหรือความสามารถที่เป็นเป้าหมายระยะยาวสอดคล้อง จุดเด่น จุดด้อย เพียงบางข้อ		
3. ระบุพฤติกรรมหรือความสามารถที่เป็นเป้าหมายระยะยาวในการพัฒนาครอบคลุมจุดเด่น จุดด้อย ครอบคลุมทุกข้อ		
4. ระบุขอบเขตเนื้อหาหรือความสามารถที่เป็นเป้าหมายระยะยาวในการพัฒนาครอบคลุมจุดเด่นจุดด้อย และสอดคล้องกับความสามารถ กับระดับความสามารถในปัจจุบัน		
5. กำหนดระยะเวลาและขอบเขตเนื้อหาพฤติกรรมหรือความสามารถที่เป็นเป้าหมายในการพัฒนาเด็กครอบคลุมทั้งจุดเด่น จุดด้อยสอดคล้องกับระดับความสามารถเมื่อเทียบกับระดับความสามารถในปัจจุบัน		

เกณฑ์การประเมิน

- ระดับ 1 มีองค์ประกอบตามรายการที่ 1
 ระดับ 2 มีองค์ประกอบตามรายการที่ 2
 ระดับ 3 มีองค์ประกอบตามรายการที่ 3
 ระดับ 4 มีองค์ประกอบตามรายการที่ 4
 ระดับ 5 มีองค์ประกอบตามรายการที่ 5

สรุปผลการประเมิน

- ☐ ระดับ 1 น้อยที่สุด
☐ ระดับ 2 น้อย
☐ ระดับ 3 ปานกลาง
☐ ระดับ 4 มาก
☐ ระดับ 5 มากที่สุด

6. ความสอดคล้องของจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมกับเป้าหมายระยะยาว

รายการ	ปฏิบัติ/มี	บันทึกเพิ่มเติม
1. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมไม่สอดคล้องกับเป้าหมายระยะยาวหรือข้อความที่ไม่เป็นจุดประสงค์		
2. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมสอดคล้องกับเป้าหมายระยะยาวแต่ครอบคลุมไม่ทุกประเด็น		
3. จุดประสงค์สอดคล้องกับเป้าหมายระยะยาวทุกประเด็น		
4. จุดประสงค์แสดงให้เห็นลำดับขั้นจากการวิเคราะห์งานที่จะพัฒนาไปสู่เป้าหมายระยะยาวแต่ครอบคลุมไม่ครบทุกประเด็น		
5. จุดประสงค์แสดงให้เห็นลำดับขั้นจากการวิเคราะห์งานที่จะพัฒนาไปสู่เป้าหมายระยะยาวครอบคลุมทุกประเด็น		

เกณฑ์การประเมิน

ระดับ 1 มีองค์ประกอบตามรายการที่ 1

ระดับ 2 มีองค์ประกอบตามรายการที่ 2

ระดับ 3 มีองค์ประกอบตามรายการที่ 3

ระดับ 4 มีองค์ประกอบตามรายการที่ 4

ระดับ 5 มีองค์ประกอบตามรายการที่ 5

สรุปผลการประเมิน

- ☐ ระดับ 1 น้อยที่สุด
- ☐ ระดับ 2 น้อย
- ☐ ระดับ 3 ปานกลาง
- ☐ ระดับ 4 มาก
- ☐ ระดับ 5 มากที่สุด

7. การเขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (เป้าหมายระยะสั้น)

รายการ	ปฏิบัติ/มี	บันทึกเพิ่มเติม
1. ระบุพฤติกรรมที่ต้องการวัด		
2. ระบุพฤติกรรมชัดเจนสามารถวัดได้		
3. กำหนดขอบเขตเนื้อหาในพฤติกรรมที่ต้องการวัด		
4. กำหนดสถานการณ์หรือเงื่อนไข		
5. กำหนดเกณฑ์การผ่านจุดประสงค์		
6. กำหนดเป็นข้อย่อย ๆ ที่เป็นลำดับขั้นของการพัฒนาไปสู่เป้าหมายระยะยาว		

เกณฑ์การประเมิน

ระดับ 1 มีองค์ประกอบไม่เกิน 2 รายการ

ระดับ 2 มีองค์ประกอบ 3 รายการ

ระดับ 3 มีองค์ประกอบ 4 รายการ

ระดับ 4 มีองค์ประกอบ 5 รายการ

ระดับ 5 มีองค์ประกอบครบทั้ง 6 รายการ

สรุปผลการประเมิน

- ☐ ระดับ 1 น้อยที่สุด
- ☐ ระดับ 2 น้อย
- ☐ ระดับ 3 ปานกลาง
- ☐ ระดับ 4 มาก
- ☐ ระดับ 5 มากที่สุด

8. การประเมินผล

รายการ	ปฏิบัติ/มี	บันทึกเพิ่มเติม
1. กำหนดวิธีวัดผล		
2. กำหนดเครื่องมือวัดผล		
3. กำหนดการประเมินผลทุกจุดประสงค์		
4. กำหนดบทบาทของนักเรียน		
5. กำหนดบทบาทของครูในกิจกรรมวัดผล		

เกณฑ์การประเมิน

ระดับ 1 มีองค์ประกอบ 1 รายการ

ระดับ 2 มีองค์ประกอบ 2 รายการ

ระดับ 3 มีองค์ประกอบ 3 รายการ

ระดับ 4 มีองค์ประกอบ 4 รายการ

ระดับ 5 มีองค์ประกอบครบทั้ง 5 รายการ

สรุปผลการประเมิน

- ☐ ระดับ 1 น้อยที่สุด
☐ ระดับ 2 น้อย
☐ ระดับ 3 ปานกลาง
☐ ระดับ 4 มาก
☐ ระดับ 5 มากที่สุด

9. การเขียนความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา

รายการ	ปฏิบัติ/มี	บันทึกเพิ่มเติม
1. ระบุรายการที่ขอรับการอุดหนุน		
2. ระบุรหัสที่ขอรับการอุดหนุน		
3. รายการและรหัสที่ขอรับการอุดหนุน ตามคู่มือการให้บริการ สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใด ทางการศึกษา ฉบับปีที่ใช้ในปัจจุบัน		
4. รายการและรหัสที่ขอรับการอุดหนุนสอดคล้องกับประเภท ความพิการ		
5. เลือกผู้จัดหาและวิธีการ		
6. ระบุจำนวนเงินที่ขอรับการอุดหนุนครบทุกรายการ		
7. ระบุเหตุผล ความจำเป็น ในการขอรับการอุดหนุน		
8. รวมจำนวนรายการและเงินที่ขอรับการอุดหนุนถูกต้อง		

เกณฑ์การประเมิน

ระดับ 1 มีองค์ประกอบตามรายการที่ 1 และรายการอื่น 3 รายการ

ระดับ 2 มีองค์ประกอบตามรายการที่ 1 และรายการอื่น 4 รายการ

ระดับ 3 มีองค์ประกอบตามรายการที่ 1 และรายการอื่น 5 รายการ

ระดับ 4 มีองค์ประกอบตามรายการที่ 1 และรายการอื่น 6 รายการ

ระดับ 5 มีองค์ประกอบครบทั้ง 8 รายการ

สรุปผลการประเมิน

- ☐ ระดับ 1 น้อยที่สุด
☐ ระดับ 2 น้อย
☐ ระดับ 3 ปานกลาง
☐ ระดับ 4 มาก
☐ ระดับ 5 มากที่สุด

10. คณะกรรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล และความคิดเห็นของ บิดา มารดา หรือ ผู้ปกครอง

รายการ	ปฏิบัติ/มี	บันทึกเพิ่มเติม
1. มีคณะกรรมการ 1 - 2 คน		
2. คณะกรรมการ 3 - 7 คน		
3. คณะกรรมการลงลายมือชื่อไม่ครบทุกคน		
4. คณะกรรมการลงลายมือชื่อทุกคน		
5. คณะกรรมการ ที่เป็นบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง เป็นคนเดียวกับที่ระบุในข้อมูลทั่วไปของเด็ก		
6. ผู้ลงลายมือชื่อให้ความเห็นชอบ เป็นบิดา มารดา หรือผู้ปกครองที่ระบุในข้อมูลทั่วไปและที่เป็นคณะกรรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล		

เกณฑ์การประเมิน

ระดับ 1 มีองค์ประกอบตามรายการที่ 1, 3, 5 และ 6

ระดับ 2 มีองค์ประกอบตามรายการที่ 1, 4, 5 และ 6

ระดับ 3 มีองค์ประกอบตามรายการที่ 2, 3, 5 และ 6

ระดับ 4 มีองค์ประกอบตามรายการที่ 2, 4, และ 6

ระดับ 5 มีองค์ประกอบตามรายการที่ 2, 4, 5 และ 6

สรุปผลการประเมิน

- ☐ ระดับ 1 น้อยที่สุด
- ☐ ระดับ 2 น้อย
- ☐ ระดับ 3 ปานกลาง
- ☐ ระดับ 4 มาก
- ☐ ระดับ 5 มากที่สุด

ภาคผนวก ค

ตารางแสดงผลประสิทธิภาพเครื่องมือ

แบบประเมินความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาและจุดประสงค์
ของแบบทดสอบวัดความรู้การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล
และข้อเสนอแนะการปรับปรุงเครื่องมือของผู้เชี่ยวชาญ

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้ประเมิน			ข้อเสนอแนะการปรับปรุง
	- 1	0	+ 1	
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				
11				
12				
13				

หน้า 2

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้ประเมิน			ข้อเสนอแนะการปรับปรุง
	- 1	0	+ 1	
14				
15				
16				
17				
18				
19				
20				
21				
22				

บันทึกข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ
(.....)
ตำแหน่ง

ตารางแสดงค่าเฉลี่ยผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาและจุดประสงค์
ของแบบทดสอบวัดความรู้การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล
ของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่าเฉลี่ย (IOC)	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1.0	ใช้ได้
2	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1.0	ใช้ได้
3	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1.0	ใช้ได้
4	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1.0	ใช้ได้
5	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1.0	ใช้ได้
6	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1.0	ใช้ได้
7	+ 1	+ 1	+ 1	+ 1	1.0	ใช้ได้
8	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1.0	ใช้ได้
9	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1.0	ใช้ได้
10	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1.0	ใช้ได้
11	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1.0	ใช้ได้
12	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1.0	ใช้ได้
13	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1.0	ใช้ได้
14	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1.0	ใช้ได้
15	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1.0	ใช้ได้
16	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1.0	ใช้ได้
17	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1.0	ใช้ได้
18	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1.0	ใช้ได้
19	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1.0	ใช้ได้
20	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1.0	ใช้ได้
21	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1.0	ใช้ได้
22	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1.0	ใช้ได้

แบบประเมินความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาและจุดประสงค์
ของแบบประเมินความสามารถการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล
และเสนอแนะการปรับปรุงเครื่องมือของผู้เชี่ยวชาญ

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้ประเมิน			ข้อเสนอแนะการปรับปรุง
	- 1	0	+ 1	
1				
2				
3				
5				
6				
7				
8				
9				
10				

ตารางแสดงค่าเฉลี่ยผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาและจุดประสงค์
ของแบบประเมินความสามารถการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล
ของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่าเฉลี่ย (IOC)	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1.0	ใช้ได้
2	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1.0	ใช้ได้
3	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1.0	ใช้ได้
4	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1.0	ใช้ได้
5	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1.0	ใช้ได้
6	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1.0	ใช้ได้
7	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1.0	ใช้ได้
8	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1.0	ใช้ได้
9	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1.0	ใช้ได้
10	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1.0	ใช้ได้

ผลการตรวจคะแนนและการวิเคราะห์ข้อสอบ

ข้อสอบจำนวน 18 ข้อ ผู้เข้าสอบจำนวน 42 คน

ตอนที่ 1 : สถิติพื้นฐาน

คะแนนเฉลี่ย (Mean) = 9.00

ค่ามัธยฐาน (Median) = 9.00

ค่าฐานนิยม (Mode) = 9.00 (ประมาณจาก $Mode = 3Median - 2Mean$)

พิสัย (Range) = 14 (คะแนนสูงสุด = 16 , คะแนนต่ำสุด = 2)

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) = 3.774

ความเบ้ (Skewness) = 0.004

ความโด่ง (Kurtosis) = 1.941

ตอนที่ 2 : คุณภาพของแบบสอบ

ค่าความเที่ยงตรง (สูตร KR - 20) = 0.79

ค่าความคลาดเคลื่อนของการวัด (SEM) = 7.156

ค่าความยาก (Difficulty) และ ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination)

ข้อ 1	0.48	0.64	ยากพอเหมาะ	จำแนกดีมาก
ข้อ 2	0.52	0.36	ยากพอเหมาะ	จำแนกดี
ข้อ 3	0.40	0.73	ยากพอเหมาะ	จำแนกดีมาก
ข้อ 4	0.24	0.45	ค่อนข้างยาก	จำแนกดีมาก
ข้อ 5	0.64	0.45	ค่อนข้างง่าย	จำแนกดีมาก
ข้อ 6	0.55	0.45	ยากพอเหมาะ	จำแนกดีมาก
ข้อ 7	0.52	0.45	ยากพอเหมาะ	จำแนกดีมาก
ข้อ 8	0.69	0.27	ค่อนข้างง่าย	จำแนกพอใช้
ข้อ 9	0.40	0.55	ยากพอเหมาะ	จำแนกดีมาก
ข้อ 10	0.74	0.27	ค่อนข้างง่าย	จำแนกพอใช้
ข้อ 11	0.48	0.73	ยากพอเหมาะ	จำแนกดีมาก
ข้อ 12	0.50	0.55	ยากพอเหมาะ	จำแนกดีมาก
ข้อ 13	0.69	0.55	ค่อนข้างง่าย	จำแนกดีมาก
ข้อ 14	0.48	0.64	ยากพอเหมาะ	จำแนกดีมาก

ข้อ	15	0.45	0.36	ยากพอเหมาะ	จำแนกดี
ข้อ	16	0.33	0.55	ค่อนข้างยาก	จำแนกดีมาก
ข้อ	17	0.31	0.45	ค่อนข้างยาก	จำแนกดีมาก
ข้อ	18	0.57	0.64	ยากพอเหมาะ	จำแนกดีมาก

ข้อสอบที่อยู่ในเกณฑ์นำไปใช้ได้ คือ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13
14 15 16 17 18

ภาคผนวก ง

รายชื่อโรงเรียนที่ทำการทดลองใช้เครื่องมือ
และรายชื่อโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง

โรงเรียนที่ขอความอนุเคราะห์ในการพัฒนาเครื่องมือ (Try out)
แบบทดสอบวัดความรู้การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

ที่	โรงเรียน	อำเภอ	จำนวน(คน)	หมายเหตุ
1	โรงเรียนบ้านคลองขุด	เมืองสตูล	2	
2	โรงเรียนบ้านกาเนะ	เมืองสตูล	2	
3	โรงเรียนบ้านทุ่ง	เมืองสตูล	2	
4	โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 40	เมืองสตูล	2	
5	โรงเรียนบ้านใหม่	เมืองสตูล	1	
6	โรงเรียนบ้านโคกประดู่	เมืองสตูล	1	
7	โรงเรียนบ้านควนโตะเหรง	ควนโดน	2	
8	โรงเรียนบ้านปันจอร์	ควนโดน	2	
9	โรงเรียนบ้านถ้ำทะลุ	ควนโดน	1	
10	โรงเรียนบ้านห้วยน้ำดำ	ควนกาหลง	2	
11	โรงเรียนนิคมพัฒนาผัง 42	ควนกาหลง	1	
12	โรงเรียนนิคมซอย 10	ควนกาหลง	2	
13	โรงเรียนบ้านห้วยไทร	ละงู	1	
14	โรงเรียนบ้านคลองน้ำเค็ม	ละงู	1	
15	โรงเรียนบ้านดาหล้า	ละงู	2	
16	โรงเรียนบ้านโกตา	ละงู	2	
17	โรงเรียนบ้านปลักหว่า	ท่าแพ	2	
18	โรงเรียนบ้านนาแก้ว	ท่าแพ	2	
19	โรงเรียนบ้านไร่	ท่าแพ	1	
20	โรงเรียนบ้านวังตง	ทุ่งหว้า	2	
21	โรงเรียนอนุบาลทุ่งหว้า	ทุ่งหว้า	2	
22	โรงเรียนวัดชมพูนิมิตร	ทุ่งหว้า	2	
23	โรงเรียนผังปาล์ม 3	กิ่ง งบ มะนัง	2	
24	โรงเรียนผังปาล์ม 2	กิ่ง งบ มะนัง	2	
25	โรงเรียนบ้านผังปาล์ม 7	กิ่ง งบ มะนัง	1	
รวมทั้งสิ้น			42	

รายชื่อโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง
การศึกษาศักยภาพในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล
ของครูโรงเรียนที่จัดการเรียนร่วมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสตูล
ปีการศึกษา 2548

ที่	โรงเรียน	อำเภอ	หมายเหตุ
1	โรงเรียนอนุบาลเมืองสตูล	เมืองสตูล	
2	โรงเรียนบ้านควน	เมืองสตูล	
3	โรงเรียนบ้านเกตรี	เมืองสตูล	
4	โรงเรียนบ้านทุ่งวิมาน	เมืองสตูล	
5	โรงเรียนบ้านวังพะเนียด	เมืองสตูล	
6	โรงเรียนบ้านควนขัน	เมืองสตูล	
7	โรงเรียนบ้านเนินสูง	เมืองสตูล	
8	โรงเรียนบ้านตันหยงโป	เมืองสตูล	
9	โรงเรียนบ้านฉลุง	เมืองสตูล	
10	โรงเรียนบ้านกาลันยี่ตัน	เมืองสตูล	
11	โรงเรียนบ้านบันนังปูเลา	เมืองสตูล	
12	โรงเรียนบ้านปาเต๊ะ	เมืองสตูล	
13	โรงเรียนบ้านตำมะลังเหนือ	เมืองสตูล	
14	โรงเรียนบ้านตำมะลังใต้	เมืองสตูล	
15	โรงเรียนบ้านตันหยงกาโบย	เมืองสตูล	
16	โรงเรียนบ้านเกาะยาว	เมืองสตูล	
17	โรงเรียนบ้านเกาะสาหร่าย	เมืองสตูล	
18	โรงเรียนบ้านตันหยงอูมา	เมืองสตูล	
19	โรงเรียนบ้านท่าจีน	เมืองสตูล	
20	โรงเรียนบ้านเขาจีน	เมืองสตูล	
21	โรงเรียนบ้านเจ๊ะบิลัง	เมืองสตูล	
22	บ้านไทรงาม	เมืองสตูล	

ที่	โรงเรียน	อำเภอ	หมายเหตุ
23	โรงเรียนอนุบาลละงู	ละงู	
24	โรงเรียนบ้านปีใหญ่	ละงู	
25	โรงเรียนบ้านป่าฝาง	ละงู	
26	โรงเรียนบ้านท่าแลหลา	ละงู	
27	โรงเรียนบ้านตูแตหรี	ละงู	
28	โรงเรียนบ้านควนฟ้าแลบ	ละงู	
29	โรงเรียนบ้านในเมือง	ละงู	
30	โรงเรียนบ้านปากบาง	ละงู	
31	โรงเรียนบ้านท่าชะมวง	ละงู	
32	โรงเรียนบ้านปากกันไต้ะทิศ	ละงู	
33	โรงเรียนบ้านลาหงา	ละงู	
34	โรงเรียนบ้านหาญ	ละงู	
35	โรงเรียนบ้านตะโละใส	ละงู	
36	โรงเรียนบ้านปากบารา	ละงู	
37	โรงเรียนบ้านบุโบย	ละงู	
38	โรงเรียนบ้านทุ่ง	ละงู	
39	โรงเรียนบ้านนาพญา	ละงู	
40	โรงเรียนบ้านหัวควน	ละงู	
41	โรงเรียนบ้านนางแก้ว	ละงู	
42	โรงเรียนบ้านทุ่งไหม้	ละงู	
43	โรงเรียนบ้านหนองหอยโข่ง	ละงู	
44	โรงเรียนบ้านวังสายทอง	ละงู	
45	โรงเรียนบ้านทุ่งนุ้ย มิตรภาพที่ 49	ควนกาหลง	
46	โรงเรียนบ้านค่ายรวมมิตร	ควนกาหลง	
47	โรงเรียนบ้านทุ่งตำเสา	ควนกาหลง	
48	โรงเรียนบ้านน้ำร้อน	ควนกาหลง	
49	โรงเรียนบ้านหัวกาหมิง	ควนกาหลง	

ที่	โรงเรียน	อำเภอ	หมายเหตุ
50	โรงเรียนบ้านน้ำหรา	ควนกาหลง	
51	โรงเรียนอนุบาลควนกาหลง	ควนกาหลง	
52	โรงเรียนบ้านเหนือคลอง	ควนกาหลง	
53	โรงเรียนบ้านเขาไคร	ควนกาหลง	
54	โรงเรียนนิคมพัฒนาภาคใต้ 2	ควนกาหลง	
55	โรงเรียนนิคมพัฒนา ผัง 120	ควนกาหลง	
56	โรงเรียนบ้านอุไ	ควนกาหลง	
57	โรงเรียนบ้านทุ่งดินลู่ม	ทุ่งหว้า	
58	โรงเรียนบ้านคีรีวง	ทุ่งหว้า	
59	โรงเรียนวรรณะสาร	ทุ่งหว้า	
60	โรงเรียนบ้านป่าแกบ่อหิน	ทุ่งหว้า	
61	โรงเรียนบ้านทุ่งสะบือะ	ทุ่งหว้า	
62	โรงเรียนบ้านมะหัง	ทุ่งหว้า	
63	โรงเรียนอนุบาลควนโดน	ควนโดน	
64	โรงเรียนบ้านย่านซื่อมิตรภาพที่ 147	ควนโดน	
65	โรงเรียนบ้านคูสน	ควนโดน	
66	โรงเรียนบ้านบูเกียตยามู	ควนโดน	
67	โรงเรียนบ้านควนสตอ	ควนโดน	
68	โรงเรียนบ้านทุ่งพัฒนา	ควนโดน	
69	โรงเรียนบ้านวังประจัน	ควนโดน	
70	โรงเรียนบ้านทุ่งมะปราง	ควนโดน	
71	โรงเรียนบ้านทางงอ	ควนโดน	
72	โรงเรียนบ้านท่าแพ	ท่าแพ	
73	โรงเรียนบ้านสายควน	ท่าแพ	
74	โรงเรียนบ้านท่าน้ำเค็มใต้	ท่าแพ	
75	โรงเรียนบ้านควนเก	ท่าแพ	
76	โรงเรียนบ้านแป – ระเหนือ	ท่าแพ	

ที่	โรงเรียน	อำเภอ	หมายเหตุ
77	โรงเรียนแป – ระไต้	ท่าแพ	
78	โรงเรียนบ้านบ้านสวนเทศ	ท่าแพ	
79	โรงเรียนบ้านวังปริง	ท่าแพ	
80	โรงเรียนบ้านสาคร	ท่าแพ	
81	โรงเรียนบ้านทางยาง	ท่าแพ	
82	โรงเรียนบ้านทุ่งรีน	ท่าแพ	
83	โรงเรียนสมาคมเลขานุการสตรี 3	ท่าแพ	
84	โรงเรียนผังปาล์ม 1	กิ่ง อ. มะนัง	
85	โรงเรียนผังปาล์ม 4	กิ่ง อ. มะนัง	
86	โรงเรียนบ้านมะนัง	กิ่ง อ. มะนัง	
87	โรงเรียนบ้านป่าพน	กิ่ง อ. มะนัง	
88	โรงเรียนบ้านนิคมพัฒนาผัง 6	กิ่ง อ. มะนัง	
89	โรงเรียนนิคมพัฒนาผัง 20	กิ่ง อ. มะนัง	
90	โรงเรียนบ้านวังพระเคียน	กิ่ง อ. มะนัง	

ภาคผนวก จ
แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล
(Individualization Education Program : IEP)

☐ ก่อนการศึกษาขั้นพื้นฐาน

☐ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ชื่อสถานศึกษาระดับสังกัด

เริ่มใช้แผนวันที่สิ้นสุดแผนวันที่

1. ข้อมูลทั่วไป

ชื่อ — ชื่อสกุล

เลขประจำตัวประชาชน ☐-☐☐☐☐☐-☐☐☐☐☐☐-☐☐-☐

การจัดทะเบียนคนพิการ ☐ ไม่จด ☐ ยังไม่จด ☐ จดแล้ว ทะเบียนเลขที่

วัน/เดือน/ปีเกิด อายุ ปีเดือน ศาสนา

ประเภทความพิการ ลักษณะความพิการ

ชื่อ-ชื่อสกุลบิดา

ชื่อ-ชื่อสกุลมารดา

ชื่อ-ชื่อสกุลผู้ปกครอง

ที่อยู่ผู้ปกครองที่ติดต่อได้ บ้านเลขที่ ตรอก/ซอย หมู่ที่

ชื่อหมู่บ้าน/ถนนตำบล/แขวงอำเภอ/เขต

จังหวัด รหัสไปรษณีย์ โทร.

โทรศัพท์เคลื่อนที่ โทรสาร e-mail

2. ข้อมูลด้านการศึกษา

☐ ไม่เคยได้รับการศึกษา/บริการทางการศึกษา

☐ เคยได้รับการศึกษา/บริการทางการศึกษา

☐ ศูนย์การศึกษาพิเศษระดับ พ.ศ.

☐ โรงเรียนเฉพาะความพิการ.....ระดับ พ.ศ.

☐ โรงเรียนเรียนร่วมระดับ พ.ศ.

☐ การศึกษาด้านอาชีพระดับ พ.ศ.

☐ การศึกษานอกระบบระดับ พ.ศ.

☐ การศึกษาตามอัธยาศัย.....ระดับ พ.ศ.

☐ อื่น ๆระดับ พ.ศ.

3. การวางแผนการจัดการศึกษา

ระดับความสามารถปัจจุบัน	เป้าหมายระยะยาว 1 ปี	จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (เป้าหมายระยะสั้น)	การประเมินผล	ผู้รับผิดชอบ

4. ความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา

ที่	รายการ	รหัส	สิ่งที่มีอยู่แล้ว						สิ่งที่ต้องการ						เหตุผลและความจำเป็น	ผู้ประเมิน
			ผู้จัดหา			วิธีการ			ผู้จัดหา			วิธีการ				
			(1)	(2)	(3)	(1)	(2)	(3)	(1)	(2)	(3)	(1)	(2)	(3)		
รายการที่ขอรับการอุดหนุน		รายการ														
รวมจำนวนเงินที่ขอรับการอุดหนุน		บาท (.....)														

หมายเหตุ ผู้จัดหา (1) ผู้ปกครอง (2) สถานศึกษา (3) สถานพยาบาล/อื่น ๆ
 วิธีการ (1) ขอรับการอุดหนุน (2) ขอยืม (3) ขอยืมเงิน

5. คณะกรรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

ชื่อ	ตำแหน่ง	ลายมือชื่อ
5.1	ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้แทน	
5.2	บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง	
5.3	ครูประจำชั้นหรืออาจารย์ที่ปรึกษา	
5.4		
5.5		
5.6		
5.7		
5.8		

ประชุมวันที่ เดือน พ.ศ.

6. ความคิดเห็นของบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือผู้เรียน

การจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล ฉบับนี้

ข้าพเจ้า ☐ เห็นด้วย ☐ ไม่เห็นด้วย เหตุผล

ลงชื่อ

(.....)

บิดา มารดาหรือผู้ปกครอง

วันที่ เดือน พ.ศ.

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	นายสัมภาษณ์ ปลอดขาว
วัน เดือน ปีเกิด	17 สิงหาคม 2500
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 428 หมู่ที่ 2 ตำบลฉลุง อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล 91140
ตำแหน่งปัจจุบัน	ศึกษานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษสตูล
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษสตูล 884 ถนนยนตรการกำธร ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล 91000
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2515	มัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนช่วยมิตรวิทยา
พ.ศ. 2517	ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา จากวิทยาลัยครูสงขลา
พ.ศ. 2520	ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง จากวิทยาลัยครูสงขลา
พ.ศ. 2523	การศึกษามัธยมศึกษา จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒสงขลา
พ.ศ. 2549	การศึกษามหาบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ